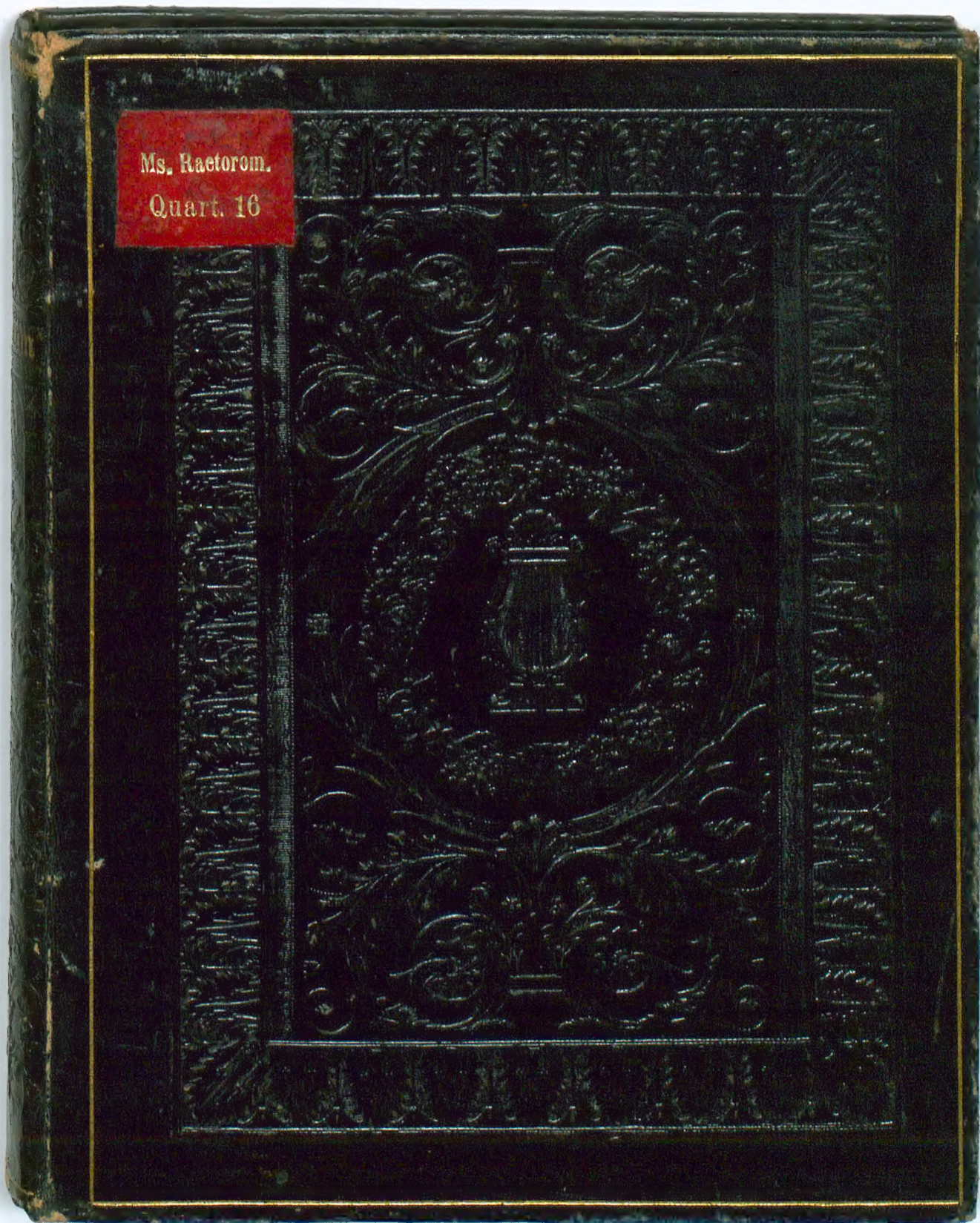
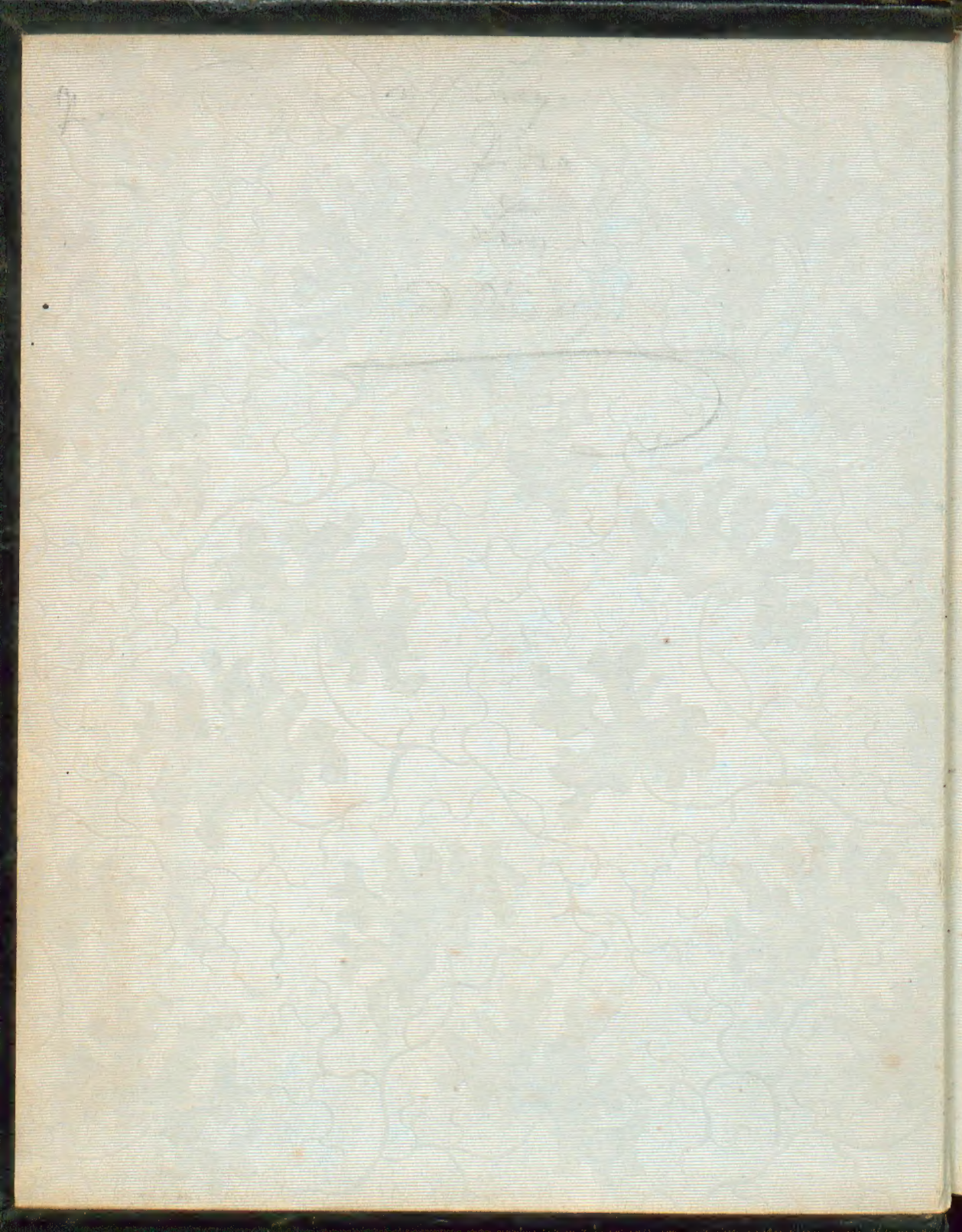

Ms. Raetorum.
Quart. 16

Ms. Baetorum. Qu. 16

392217
1949
b. v. 1

Ant. Wabnman, gräf. kfol. Kasser,
Ratsh. d. gr. kfol. Stille am k. b. ^{kfol.} Rath
Nachzugew. z

Garmisch.

Wenzel Ratzel, J. d. Grö., Joseph
d. Hainrich. Ritz. K. d. Ritz. in Meissen,
k. b. Prof. am Nachzugew. z

Garmisch.

Raynouard, François Joseph Marie (geb. 1761). Hainrich;
Gram. comparée des langues de l'Europe latine. 1822.
Lexicon (1826).

Knopf

neue Schrift- lehrn. Knechtel

in

Nicol. Bach, Baylan u. Lefen

der Pol. u. Knechtel. in dem 6. 6. Militär.

neue Schrift- lehrn. Knechtel zu Mailand.

1833.

Vide über *Platanus* & *Gleditsia* Dr. v. L. Pflanzg. br.
syst. des b. b. Acad. (Pflanzg. - list. - Re.
Gott 6-10) pag. 555 / von M. Rief. —

~~Mittelm. 2~~

Ap. Morat *Ilex* - *Ilex* - ob gew. b.

Ed. Bochner.

Griffstabm. E' g' j'

A. B. C. D. E. F. G. H. I. J. K. L. M. N.
O. P. Q. R. S. T. U. V. W. X. Y. Z. -

a) Griffstabm. gewöhnlich.

b) mitte. gew.

c) Toppl. n. Endst.

a) ae, ai, ao, au; ea, ei, eo, eu; oa, oe, ou; ua, ue,
ui, uo.

β.) oeu.

Im Landgrafen Stamm, das Griffstabm. in der Grunde.

- 2.) a) In graw (1) l'acant péoc et davert (Stamm
n. offen a.) grist au a) du offen End; l père, l abre;
l lère, l lère, l frist, l bō (bos); β.) In Stamm
da Griffstabm in mede et fine; e.g. goste, frist Stamm;
maen (grandere); la mannara, du Art, la carozza p.
b.) In Acant (1) (l'acant lisit, stliit) = Griffstabm n. griffstabm
bedmilt du griffstabm Land n. a, e u. o; la mápa (misa)
l Temp (Temp, grist n. Wetter); la séi, l lère, la fan (fame);
l de (die), la féde, l lère, l lère; móri, l lère; la mórt;
mó, abre, allmü y.

c.) Im Verbundung bindes = 1, (accant dopl) ut. solit. c.)
Im Wan lang v. Hm. z.g. Ieu â = Ieu ava; Ieu
fô = p. fova (fui); Êl amâ = Êl amava = ille amavit.

2) Zini Püsch (..) = accédut d'amer, bünni u gubniss
im den mittellou gub. u. i. zu bryisun (franz. u).
e.g. l. füec (fuoco); püe (proco); püre (proverbe amado);
luc (luogo). It unist gubst.

c). Ist jede $(\bar{c})$ unter $c(\bar{c}) = \text{Entfaltung (offen in la entf. g.)}$

Antographa nigula. Griseb.

A) Vocal. α) a. lat. apud. Laut; mi. rinnig offm., z. b.
la grazia, la mēsa (mensa); n. mitteln zu a i e.
z. l. la (^{offe e}) pārt (Furt, Furt); l'ägna (^{quasi o}) (acqua) & mäyz
mäyz. - biffre dā // (funt. le)

β) e. mufst. L. a) off. (z. L. ^{aus} sè (Palz) ;)

salte (laufen); père - Vater.

grosfleur, fait d'une dentelle. 0" (2) au fleur, nœud ;
z. c. le dé, méde (medicus), la nettora, plumeau
(ait. nottola)

17-

Solst. c.) Oft fast Stum (franz. e furtiv.); z. B. les vedles
= les vedles, alth. Wäibers; les talpines = les talpines (talpe);
Dan m'y, omi adgnis Guntling d'ant; z. B. ~~avant~~ acciant,
sgr. abgant; c'ant, sgr. upant; j'ant, ~~ant~~, sgr. haut,
(sgr. sgr. gahnd). Item uaf d'm butoubn i, wo d'ad
e m'n j'ar d'ofung g'braucht w.; e.g. la biescia, sgr. sgr.
la bisha; la dlieshia (eglise) sgr. dlishia sgr. sgr. gahnd).

g.) $\frac{\text{Lat i}^{\text{nd}} \text{y.}}{\text{Lat i}^{\text{nd}} \text{y.}}$

Laute mit in Lautfuge. Nach dem Lauten. c, c', ch, sc u.
g mit a, o, u als Laute der Fugung. u. uiff
gefoit; z. B. c'iaffe - finden; t'eciora (Aurifer); la chiasa (casa)
chiaval (cavallo); sciampè, unterstehen. Giù (gagium) = particip
non gi - gesen.

B) Lab 0. Anm. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858

a) offm, safis mura do 2; 3. L. fiora, desant; la nora,
(nurus); la parora (parola); la nora, flor flor.
(fl. nola)

b) griffossan (with ad. of an accent), z. L. 'l morin, la mōra
da mōrin, Müßstun; i bōs, in d'Ann; profs, bray;
fosc (fascay) schwarz.

je = je

ε) Tab u.

u ofen oder mit dem off. ~~off.~~ od. gestoff. ^{2d}. om in
Ländl. Dialect des Mittelalt. (..) daraus, so M ab franz.
u in sur, sur p z. b. ¹et müs, Gsist, la stua, Nuhn,
la mülte, Mädfm. 2. u stum auf z in 2. (off), sonst
das Ton (!).

B) Ausg. des Dialecten.

a) nig. Dialect, wo jndra Vocal beibeh. gebl. wird, z. b.
Europa, aude, wünschm; laurè (lavorare); saurun¹²
Tand; bängèr, bängura (bugiardo).

b) müng. D., wo d 2. ^{quasi} anstumpft. z. b. müe, besser;
le mörche, ^(it. mercator) der Markt; le pichiadu, ¹¹Kindes; la chiora,
grün; la ciürig, ^(non quidi) Rogen; ragione, ¹²Stumpf.

c) Dialect. mit mir Quinn (!!) Quinn; z. b. in ea, ea, ¹.
Das Ländl. oeu (gman von das franz. eu in jenuj z. b.
jeu, if; teu, tu; la seuja, Leub; la veuja, ¹²Luft (vostia)
u. vigilia (Vorbund); le purgatore, ¹²Fegefeuer; incoeu, ¹²früht.

(M. D. saltstün (?) z. b. la biexia; la stiega, Neger;
le spigel, Spiegel; ¹²isse (Zott); le ciel, -

x) quiful spiegle

Umsprache der Consonanten.

S. u. 1) Das B. wie sonst - Ital. barba, birono y.

2) " C.

2) No a go, u wie im Ital., z. B. care, limb; amico y; item so im Ausland, in fereiz (b. fosc, cucuc.

3) Das c, i, g wie das Dtsch. z; cedè, aufgeben; ciste (ceftum) ~~ist 27. fester, fester~~

4) Laut h drückt, so wird s laut; z. B. che, chi, chiri, cherdè. Indes vor ia, ie, io, u. in wird es gewöhnlich. Wird für aus das Cedel beygeführt; z. B. la chiora; la chiusa, Kienfu, chialya (calya); la vachia, Hüf; la chiär, (Barren).

5) Das c wie aus dem Span. licent ab in A. et in mad. nur e n. i wie Ital. (sch. toth). z. B. cithé, Radt, döant (con) fceäa; ciera, Anbism; cista, Korb, Zistn; ciet (ceb) nidiöra, Zieblinß; ciuf, Lüpf; ciorda, Kistlein.

3.) D n F. wie sonst; e. g. Dür, (Duro), medé, firlm;

la fomena, (femina); la fia (figlia) -

4.) Das G.

1) No a go, u wie sonst.

v.

2.) ~~l'au~~ vor e n. i om ital. z. b. la generaziun. Nant m
 h d'arief, d'au g sou; z. b. giaghe, planchou; vaghe, sij
 l'au l'au = wagen.

3.) gn om ital. z. b. d'egn (egno), le d'egn (egno); el
 v'egn, (viene).

4.) soep u auf g, lo:st ~~l'au~~ l'au; z. b. l'inguar,
 l'inguar (z. b. l'ingaz); l'ingua, l'ingua, l'ingua. l'ingua.
 (aqua) - l'ingua. l'ingua.

Scipe: quant (Rind, Gwand) i guent da lett, l'inguar;
 la guardia, wafn i l'inguar, l'inguar (Gwand).

5.) g = franz g uo e n. i, de. au m'atet l'inguar. z. b.
 gengiva (gingiva). (g gingiva)

6.) l'au - l'au f'au. da stuet l'au g. z. b. l'au sang, lung.

5.) Doue H.

Wen ein Stabim. bri avere. Nist nist f'au bar.

6.) Das J.

J'au dat franz. j au jeune j, in Wörtern, in au d'm
 l'au. od. franzöf. j'au. n. d'au auf mit j g'au f'au.
 z. b. j'au, j'au; Jean, j'au; j'au, j'au (j'au); j'au, j'au.

Jeubia (*jeud*). Im *Mesur* des *Gniff*. A. W. Ind *Gniff*,
nicht *Ast*, wie im *Latum*. Im *Aufgr.* z. B. *jeu*, *jef*; *Taco*, *Teu*,
~~*Jodie* - *Ast*~~.

7.) K, L, M, N, P, Q, R, X

Wien im Ital. d. d. Smith's. K. u. K. in ungarischer K. z. b. 1848
Kraut, d. d. Kraut. -

n. aut dnm = n' bndictus, dñs gn' lat' bñ ng p. la man' = l. mang.
l'orazion'; l'canan', Canaan; l'mangiu'n', follar; l'pan', pane).

boni & p^o munda, de 3 dat u ofun acced inll p^o it n. 3-6.
qu^ost, qu^osta, qu^ost, qu^olla, qu^oal? qu^ola? qu^osten p.

(Feb. 11 '8.) Lab P.

21.) ab existie um die Dinst (fr. v. z. b. zu d, hat: 107, 108;
Jarku, Yanidus; Sere, / grom. 7

2.) In medio unguis; g. l. to ore, (funus; los soru), In
fronte; curius, novitig.

3) Det es blarf; el tofs, n wän; la tofs, (tufis);
quädes miltans 6te Hüttesprohes, Inf. Mär. für alle Läng.

4.) folge mir nicht. so A und natural gift, das ist ein Geschenk / v.
 2. L. Le spirit; cote, sein; Le maître (meistro); l'ort (orte)
 inscen.

5.) Une a l'interet double. Vous avez : g-b. i peres (pères) i i freres.

i m'elê, i bärhe i m'elê. i m'elê (an) the) - ja n. ob.)

9. Tab. T. -

W'm' m' Ital. m. H'm'el m'm' tutt, l'at' ab' m'el'io m'el' to
to l'at' d. tutt'ly p'ajô - d'ütt'ly p'ajô.

Tab 9 l'at' ^t = to l'at' d'm' tou nou gh' r'or'ia,
ie f'm' p'ost' an' f'm' d'm' W'it'or, d'm' m' Ital. an' f'
i m'd'm. g. b. sacramenti, = sacramenti p'alo Plural.

10. Tab. V.

W'm' m' Ital. zu w'it'or d'm' l'f'm' (l'f'm' m' f'
g. b. V'erte. -

11. Tab. F.

(C'os quando)
Al'ing' m' m' l'at' f'm' g. b. Z'acquan' - m'ist; z'ot,
f'm' d'm' la nezza, l'f'm' p'iz, m'm' W'it'or.

l'at' b'as'm' ~~za~~ mezzo m'm' m'esso. (-m'at' m'it'or)

Az'at'roef.

S. 5. Infinitiv. g'änt'ly. n. g'änt'ly.

a) Art'el' le et la = l' l' g. b. l'at' m'm'

l'amur; l'or; l'arg'ent. l'at' b'as'm' la una

Ini Mutter, n. öta, Mal: Inip d'öfth abas dafno kommen
und die n'öfth b'öftholen mi l'öfth d'öfth mit n'öfth. In
una l'öfth n'öfth. n'öfth. 2. ital. mamma, oder nam
Inip. Inip. Inip. Öta l'öfth n'öfth ital. volka.

(B.) Das f'öfth n'öfth = D'iz. l. D'ar; D'omi, M'öfth,
D'animes, N'öfth.

(C.) Inip n'öfth. üna in n'öfth l'öfth, l'öfth l'öfth l'öfth.
Das N'öfth d'öfth l'öfth; z. l. n'öfth, n'öfth l'öfth; na
p'öfth, n'öfth. l'öfth n'öfth. Was n'öfth n'öfth l'öfth,
so: l'öfth d'öfth n'öfth; z. l. n'öfth n'öfth i' n'öfth;
n'öfth d'öfth l'öfth l'öfth l'öfth n'öfth. l'öfth das De im
Inip n'öfth. z. l. ~~de~~ de' n', de' na.

(D.) l'öfth. n'öfth l'öfth, z. l. l'öfth, in
l'öfth, l'öfth in la, l'öfth. l'öfth, in n'öfth
l'öfth.

(E.) Che - es l'öfth n'öfth l'öfth l'öfth n'öfth.
z. l. N'öfth d'öfth l'öfth l'öfth, l'öfth, me,
l'öfth, l'öfth n'öfth l'öfth. l'öfth l'öfth n'öfth l'öfth
l'öfth l'öfth l'öfth.

Spėjung großer Briefstaben.

1. Ab initio nimb. jnt. Jafas in. Unsch.

2.) ^{Ein} Kauf ^{im} Namen, des Gottes, Mnat. fm, Nation, Gengen

3) Allen Wäldes, ihm nimb Wäldes, g. b. l' Imperadū, l' Jover.

nādū. -

Spėjungsm

Nost père, che tēis in Ciel; sie santifiché vost
inōm; nes vigne vost regno; sie fatta la vosta forp:
tē; ~~inseche~~ (inseche) in Ciel, inseeu in Terra.
Dēnes incoe ~~not~~ pan da vigne de; e perdonēnes
neus debitz, tes nos pertonnē a i neus debitors; e
ne nes menēde in tentaziun; ~~ma~~ mo' delibrenes da
l' mal. Amen.

Ieu ves salūde; Maria, plēna de grazia, l'
Signūr Idie ē con vos; vos tēis benedetta tra
les gomenes, e beneditt ē l' frūtt de voster
visceres. ^{inseche} ~~inseche~~ Santa Maria, una (madr) de De,
pregēde per nos pūri picchiadus desōin e ~~in~~
l' oia de nostra mort. Amen.

Quercus, a.) Sm. 1. n. 11. f. 1. 1st lfr. of 1st brn. (red) : y. 1.

vin e' dagnova min, ch'äqua (sempre migliore d'äqua).
 3' jeu ha pan e äqua, sunsi content (vini d'Ä. n. W. Lake,
 vini d'interidm). -

(b) Dem brenn. weibl. Größte. 7. 9. Farina Rom. et Rief.
phosph. de b. unbrühtem Asb. 16. (also. Gallinifum?)

1.) Ami mîlbărit. Ami p. e. g. Ieu ha odî 'na giântă lă de
Toldas încoeu seu la plaja (und hodie p). Eă ha ~~venn~~ vennü
(vendü) 'nî nume de chivari (vendid); jea ha compre'
'n Vieset d'eule / oculo) e 'na lîra de tabac. —

2.) Materii n. Noft gnd bymifhy: el s'ha perdü sa a ora
d'or (goedum lif); el porta chialzes de sêda e stearg da
chialzâ d' argent (bruden Neunffm n. bib. Hoffpudam.) -

3. *Plum. my. Laur. n. Nectan n. Pisonand. g. Milan' e' una*
de les peü belles e grane, citte de l'Altra. Le don
de Milan e' un Miraco de bellanza. No' ragionun
de Piero e vo' de Paul.

11) Fiocco: E.g. Am conta de sant Anton da Padua, d' el perdia ai pès. Tutta la Ruffia e' Santa Nicora le prin d' el Padre eterno.

M. Sant ante Corson - bleiws omi san. Zy unien, un
folie + nieft Ofenibou. -

5.) Ein nütz, grösser Inſtr. des Jeseb. b. Nannü
(nou-annum); Pasca, Pasa, Pasca de Nà (Pasingen,
niguel. Mai-osten).

6.) Ein gr. Samung. Inſtr. Wäntren, e.g. Maëstr de
scòla; maëstr de Mûsica; abes auf mit da i.e.g.
sala da bal'e (Tanzsaal); bot da vin, na chiasa da
vin. Ego: auf dm fragen. Waffm = de, n. auf d.
fragen. Dozn: da.

7.) Wm mi Luroot soe Inu unbekant. Mmworth Inſtr.
da Inſtr man in allem Endung, de i.e.g. de bel pans.

Sing.

Plur.

De bel pans, (Höim Inſtr.)

So bi* pares, (Höim Inſtr.)

de de " —

de de bi —

a de " "

a de bi —

de " "

de bi —

o de " "

o de bi —

da de " "

da de bi pares

* # dal ital. bei.

Em. Sing.

Pluralis.

De via erva, (starkes Gras);

De de —

a de —

de —

o de —

da de —

De ries erves

dede —

a de —

de —

o de —

da de —

E.g. jeu ragione de de bi libri, (parlo r); queste
villes somēja a de gran dille, (mit dāfē glifun
großm Nādten). Da de bun vin ne s' inchioken (nam
gutem W. wird man nicht berauscht). —

C.

Declination in Verbindung mit d. Freisatztagswerk,
oder Artikel.

Mascul. un Re.

Un Re

o un Re

a un —

un —

o un —

da un —

mit Art. troff:

on Re

de n Re

a n Re

n Re

o n Re

da n Re.

Fem.

una

o una

a una

una

o una

da una

Mit Art. tro.

ona

de na

a na

na

o na

da na

Amicus. fällt ins Rasende auf uns so brennend. (g. g. j. e. n. e. n. o. d. u. i. g. h. i. a. u. a. !. U. n. a. v. a. c. h. i. a. h. a. l. v. e. n. n. ü. , l' a. t. t. r. a. n. ö. U. b. n. : j. e. u. h. a. c. o. m. p. r. è.) n. g. h. i. a. u. a. l. ;
H. a. ' n. a. g. h. i. a. v. a. l. l. a. (N. u. t. t. a.).

Leibniz blüht an auf ganz neu, obvoll an in
müßigen Lust i. g. E. e' Todese, no ist mi d.
E. e' soldà, pro', m. ist Soldat, f. m. i. s. t. a. s. . J. e. u. l' h. a.
a. l. d. i' d. a. p. e. r. s. o. n. a. d. e. g. n. a. d. e. f. e. d. e. (a. u. d. i. v. i.). J. e. u. v. e. s. a. p. i. c. i. ü.
r. e. d. a. g. a. l. a. n. t. o. m. . S. e. f. à. m. è. d. e. , s. e. f. à. m. è. r. c. a. d. a. n. t. , m. i.
A. n. s. t. , m. i. A. n. s. f. u. a. n. m. u. r. d. u. n. . F. à. d. a. m. a. t. , (e. s. e. m. f. a. r.
d. a. m. a. t. t. o.) . A. n. s. f. u. a. n. :

A. v. è. i. (f. a. b. m.) J. e. u. h. a. a. p. p. e. l. l. t. , f. à. n. , s. è. i. ;

— bona ciera .

— g. h. i. a. e. d. f. u. e. n. n. e.) . N. o. s. a. v. u. n. p. à. c. g. h. q. u. è. s. t. a. n. .

— a. n. i. m. o. . l. e. s. e. d. à. m. è. s. a. v. è. i. a. , s. e. n. ö. ~~a. l. l. e.~~

ne b. ü. t. t. e. l. (f. o. u. l. b. i. n. g. t. n. a. n. i. s. t. o.).

— c. ü. r. a. . P. è. i. c. ü. r. a. , c. h' a. n. h. a. d. e. q. u. i. s. t.
m. i. t. t. u. n. s. , e. m. a. n. c. o. c. h' e. l. g. i. o' . J. u. m. f. u. r.
u. a. n. f. e. r. g. n. t. i. e. s. s. f. à. d. r. i. s. f. a. c. h. i. d. e. , d. e. s. o. u. n. g. e. n.
m. i. s. t. e. l. .

- pensier, mi tün sabm. Teu ha pensier deſgî a ſpaß
incoeu dō mîde' / mîde' / s'îl fâs pa bel lêm p.
- frëid - ball f. Teu ha avü fr. la neutt paſada.
- prescia (prescha) fcln f. Finide voſt diſcorſo, ch'j' ha pr.
- pazienza. Queſt amerè ne vò avèi p. (ſinf. Brandt will t. J. f.)
- compaſſiun. Chi deſ p aſc. de quèl lôte, che ne vò laüre'
Wno ſelln m. f. mit dem Lîmpen. Die will arbeits. will?
- tēma (fürst) I'ha tēma, ch'ël ne vigne
- malinconia - traurig.
- rêgiun - Ruff f.
- tort - Unrecht f.
- vergogna - Schâm. Teu t'has verg., che t'has tort, mō
quan ch'an n'ha rêgiun, mēſen meuffo auci tort.
- fall Unrecht f.
- veuja - Willenſ. I'efpe dērs v. de dormir' n pūc,
mō s'ieu in ha de l'orella. ſ. wöſſen genau
mir wenig beſatz, a bei ſich mit Zeit.

Batte fûec - frûm (ſlagen). An diō, che le lû s'en
s'campa ſubit, ch'an bid fûec. // woef.

Cauſe' dolor. Chiauè sang (carar s.) = ſan la ſarè.
gus adu l'adu.

e.g. Chi ch'è aùsà a se fà chiavè sang vigne an,
- miß continuè, se no s'amari. Was gewiss ist
ist allen g.g. u. g. l., nur das furchtbar, sonst nichts
an --

D^o avisso, Rafrist gahm. Rū prēst ehe podvīs, dētēs
avisso, cō ch'ōlla mes va. Tobald iſ andant,
grāt mit Rafrist, omi 26 £. grāt.

De' curd (contd.).

— occasione —

- occasion -
- caution - thing of.

— ordine — *Erftell.*

comando - "

— ayıt, gıcır .

- fede, gläubig-brüderlich.

— speranza. Quess müll da sp. de Dervente' in galardon.

Chiri (quero?) perdonanza. um l. tillu. È ne me
no' portone, sòmia che j'è ha chiri p.

Es soll mir nicht anz. ungenügend ist p.

La amicitia — se făc. con 'na persona, înfina re'
ne de la conșces d'înt b'în. Scrip. und Min.

Am 11. Januar d. J. haben wir die Leiche des H. ...

Fa animo - midl may.

- falliment. Le marchand N. ha fat f. e conquest rovina' trempes
- parüda (Din Hringab.). Èl fe ô parüda de ne savèi ^{familiä.} _{nä.}
- conferta. güt. (ünmstänlich). Èl vorres gian' fa' conf.

con me, mo' jeu n' ha degüna veggia. Er vää'n güm.
ün güt. f. mit mir, aber ich habe b. Less dazü. -

- consideraziün. Rü ch' jeu fesse consider. de quest cösa,
plü' ch' ella me despläs. -

- credit (boegen).

- diffidente'.

- finta (bis unvollene).

- fin - fudn y: Èl fa zö diffidente' a me fa' credit, e jeu
fä zö finta de ne m' en intènzé - als müssend ich nicht.

Portè respètt - Alty salun. An e' obliä de p. 2. ai Superiori.

(Einer) insceu ch' ai genitori.

Sign' compagna - Gütlich. Gütlich.

" parora, Wart salun.

" chiaüsa, best am, Ding salun.

Auf bei mir. Vorwärts blickt der
Eitel ung. (Poliz, Biederstern.)

E.g. Da om: El raționa da om . alb . măn
da amico, da principe p

(er) Scherz . Ieu t'ha domà de p. sch. (mîr).

" pajamînt, zis tîngîșuș . G. p. i' hal mîne' da
les oradlez via . Luni fîșnîgn gazab.

" truz, z. tîot.

Sînza dinnà - fîet.

debit, ofîr fîet
credit

fadia, ofîr mîșu (fatica)

Quem . Wind mi folg . mal . in . Potz dal Koenig . rîșan
botîant, so Pușt du tîet . Eul; e . g. Sînza le
dinnà, che ieu t'ha de', fîste 'n pîttîco .

Bildung des Plurals.

A.

I) Wörter auf a - n. vörl. warfen e + s = es.

anima, bella, gamma (gamba) = -mes, -ties, -mes.

milla (Mädchen) les mülles (auf mülles).

Ebenso alle Einwörter auf a n feminin.

II. Wörter auf à n. wörl. bilden as ofen cè.

soldà, orà (Zuglofen), vachia (Küchle) = soldas,

carrigà (Wort) p

Ann. Unmoändert blüemini pl. chialzà, Huf,

stivà, Ninfel, dinnà, Juch.

III. Wörter auf a n. wörl. haben es oder i;

e.g. dāca, pl. dachet oder dūchi. Pappi, Pappi,

oder Papi. — Aber Bärbā (ofen, Kette) mīn

i bärbes. —

B. Wörter auf e.

1.) Ein auf e' n. wörl. adjung. s i verité = verité's.

2.) " " e' n. wörl. wörl. auf è = à; z.B. pré, kīn,

i prà; marché, Markt, — chià; cogné, Ofen;

i cognà; l'armè (Haut), i armà; pischié, Hühner

dèidè', singul. pl. i dèida'; Rè', i Râ d. Res'.

Antymon . rè (Rüb) pl. res'; dé (Tag), i dis; frè,

4 Dier
1.9.248. } Cudr. i fredes'; pé (fist), i pies'; chie'
(Boff) i chies'; spiné (Rind) i spinés.

3.) Mistilb. w. wäul. auf ~~e~~ accip. ð; e.g.

père, pcre; piète, Ram, piète; nène, (norm)
nènes; papire, — es'.

Antymon . lère, (Lir) = pl. leri (Ladri).

4.) Wäul auf i in plural. g. bewand auf eue,

are, wie in singul. g. e. markeure (Mistalig)

— i; vagneure (Rind), scolare, päre (Lam)

sow in allen Erwarten auf e i g. e. picce (Lam)

rare, (Lam), — i; coende (Lam).

C.) Wäul auf i.

Mistalig in pl. nini sau i g. e. fi (Lam), fis i

le carni (Lam) — is; la pli (Lam)

les plis. To in Mistalig. e g. fini — fins g.

D. Wörter auf o.

- α) Im Italischen *latum* i; e.g. *proverbiò* - *bi*.
 β) " *infladinitz*. *l'asó* (Löcher) - *i asós*; *le ród*, Rofe,
i rós; *le pavaró* (Luchter) - *ós*; *caparó*
 (Läuben) - *ós*; *bì* = *bós*.

Ausgmau. *Pro*, *Pro*, *Pro* - *Proi*; *Marró*, *Funtrug*,
Marró; *la só*, *Funtrug*; *les sorés*.

E.) Wörter auf ü ü ü

Insuun *au*; z. B. *vallü* (vultur) i *vallü*;
corü (color) - *icorü*; *salladü*, *Funtrug*; *sartü*;
sartü, *Funtrug*; *virtü* p *l'ü* (fi) i *üs*; *le cü* (le cal)
Funtrug. *l'ü* *Wof* - *i lü*.

F.) Wörter auf ac, ec, ic, oc, uc, ad, ed, od.

a) Im auf c *insuun* h an ü. *sa* *g*; *sac* (sack)
 = *sach*; *bec* (Büchel) = *bech* (wasch. w. *signa* *sachi*,
 nach dem Tüschel, wach i oft gett. w. *stus* *ni* -
gref *wid*; *dem* *cü* *frayd* *stus*.)

bēc (Bad) ; bech ; toc (Did, full) ; moc, (Mühen)
ciuc (Nutz). — (Will. and to lett sh. ?) —

6.) Im auf $\mathbb{Z}^+$ läßt man $\mathbb{Z}$ an; $\text{Zent} = \text{Zentg n.}$

Quintuplet; $\text{coent}(\text{gr}(abm)) = \text{coentg}$.

adigamau - müll (Quabr) pl. müllan's & müllan;
n. (dent = ^{frisch oder} denz = ^{deutsch!} denz) im Zafun.

g.) Wäsche auf ab, el, l n. r.

1.) Im auf al n. ~~ist~~ inflexion i mit Wogart des l;
animal, = animai; ghivai = ghivai.

2.) In auz el anofin: el arg n. - urfu. mi acenu.
i au; mantel, = manti; martel (gaune) = marti;
chrapel (gut), chiapi; uciel (Vogel) i uci; bel =
bi; videl (Halb) vidi.

l'indem. la pel (gaud) = l'espels odr. pelz.

3.) Am auf l n. r. u. f. u. n. i. a. n. i. e. g. u. e. d. l. (a. l.)
u. e. d. l.; chid (Kagel); chille (Killel); maester-
—stri; u. d. r. (Klab); u. d. r. i., (K. o. d. r. K. a. u. f. t. u. n.)

4. Wäsche auf an n. on.

Lm's uoluan, gnifun a n. n, n. o n. n am' g gym
 gnifun des Knecht; e.g. chr cristian, Al. cristiagn;
 pragan, pragn; sem malan (μαλάν) des Limbale lere
 Taisel; Caplan; jon, (jüng). Quign. polan (wollm.
 laas) = polan's.

J.) Klaich auf gn rin, om, un, iun, ur.

Allen uoluan mi sa; e.g. le lagn (Lain); le seyn
 (gnifun); bagn (bad); vin; visin (vicin); l'apassin,
 Hied; magyn, Langel (groß. Nord); l'avarun
 (avarus); l'amar; Dottur; lavur (labor).

K.) W. auf s.

(Gesaltm. bla) du a auf s; e.g. l'ôs (Lain); l'ôs,
 le grôs, i grôs (Lain); rôs (Lain) i rôs. Ieu ha
 compré in pâr de chavai rôs.

L.) Im W. auf iz n. ze.

Knechtel iz in tsch; e.g. p. q, Windel - pilsch;
 wize (böjn Grossfrit) - wtsch; - frist wize felle
 wlate wizi.

6.) Im Wäsel auf à, è, i, o n ù i e g. l'alle (Aster);
le ghialza (Gelb); le fi (Infanterie); le nero (Nacht); le caro,
fio; le coru (Farbe); except. l'aunè (guten Namen).

7.) Im auf mi. Mittelt aufgrun, except. auf un d. iun.

8.) Im auf e (osun Accus.) aufgrun; z. b. pietè,
Dau, auf Taut; le dule, (Gefühl); l'orde, gutt.
Wortbuch:

1.) Im auf a aufgrun, mi Wirt begriffen. W.; item mein
mitte. ~~gott~~ Gefäß; Gegenst. p. ~~la guma~~; La
garina (Gummi); l'adana (Faser); l'alhira (Gant)

2.) Im auf e (ex lat. vel ital.) faciet' p

3.) Im auf un, d. iun (quia ex lat. cō, iōni).

Umwandlung des wäsl. in das wirt. System.

1.) Ist mi gäntz brinade. Mittelt aufgrun auf mi. Mittelt
auf, d. ~~gott~~ auf l'adana, ~~faciet' d'g~~ aufgrun. ~~mitte~~,
z. b. fäntz mein mi a au (l'n. t. u. s. m. d. g. t.) z. b.
signar, signara; cristian, — ana; gran, — na; sant,
— ta; ghiaval, — valla; uidel, idolla; giat (gatto),
giatta; coout, coetta (groß).

2.) Im W. auf an, us, ins unswachle dat u in ona
3. C. patrùn, patròna; fùn, hòna; defettùs, magro, ^{g. g.}
defettòsa; fastidiu, — cosa.

Antwafun: degun' brinnu, degüna; qualcun',

3.) lübg. e n. o mud a; püre, püra ianico,
— a; lère, lèra.

Antwafun; ningen (adjekt. e. g. neccesore, — paria;
ordinare, — ria: — ningen auf ö; e. g. Marò,
Maròra (fünbagnu); asó, asóra p.

4.) Im auf a ~~ada~~ wafun (oft) efa; Düca,
Duchessa; profeta, — efa; Im auf ü = ice;
oder gnuet. efa; Imperadü — trice, an
— efa; sartü, — sarturefa. der wut der
Hundes frist für sartura. — —

5.) Im auf è oder e' nudigundun wafun ada; cogné,
— ada, Magnèin; l'amaré, l' — ada. To allen
Particij; e. g. sté, — stada. Ella s'è con;
sepada.

Im Particij. auf i n. ü fügen inr da fügen;
chiri, — chirida; aldi, — alrida.

odü (groß) odüda; battü, groß, battüda.

6.) Einle (nicht ganz mangelnd) p.g. : e.g.

1. père	—	la uma;	{	- bärba, Mutter; la mada, Mutter;
1. frè	—	la sói;		- gial, Gese; la giarina;
1. nepot	—	la nezza;		- Le'. — " Regina;
1. nene	—	l'ava (lä)		le bagot (w. d. d.), la biescia (M. d. d.)
1. bo'	—	la vachia; la bēc (bod) — la ghiora		

picce - klmi; piccera; tū, allm; sora. —

Ungroßbüch n. Verhinderung des Wächers.

Ungroß. Einle Anfang. non un, az, atsch (Lettland im
Pflanzung) ; e.g. 'n libr, 'n librun, Pflanzung.

Einle: baigër, baigërun Fylögura; chival,
— lun; asen, musciat Fyl, asenun, musciatun;
om; omenun große Ma. Einle Wächers und

Einle das un uäut, si fülle inibl. was n. z. b.
la chrasa, le chrasun; uistab, om für azu oder atschia
budoim, z. b. fomenaga, — atschia; chivalencia, Mäfen.

l'ing bi mil. brivöitruu; e.g. ignorant, — tant; — tona;
vest, vedlun, vedlona; ric, ricóna.

Brivöitruu brivöitruu fin: et, vntbl. etta; in, v. ina;
rin, v. rinna; z. l. 'n om, omel, Mäufm; bel, beller,
chiapel, — lin; mütt, — orin, Ruäbfm; 'na mülla,
müttorinna; piccè, blun, piccenin n'f.w.

Brivöitruu.

1.) Definition. Concordanz. z. l. 'na bella flü (flos).
de bi libri; 'na profa mülla, bauri Mäufm.
n' om gajärd (gagliardo); de ries beffies (b'f. yin...)

2.) L'ing juri Mäufm' m'f. j. j. inna dat nobility.
z. l. le frè e la s'è' e' sta forlè de tò père
— gajärd v. — le père et la uma e' extrami
Qui bogn con me. —

3.) L'ing juri Mäufm' m'f. j. j. inna dat nobility.
Concordanz. z. l. Mäufm' m'f. j. j. inna dat nobility.
quello bestia de mütt n' e' restè mort, Temia ch'el
e' tomè gen de quel tett — j. j. j. j. — obghin —
nam d'afn fuchersell. —

4.) Wundu beiväatlas als Sangst. gubantst; dan min smitig;
e.g. Sant de boote; un pü' de bein, min vung Gutu C.

beiväatlas, di min Sangst. gubantst na-stof min:

a.) di min lastu augnig; z.B. 'n creps blanc, min min. f. als.
'n chiepel fosc; el ha le müs ~~alt~~ coeucie, davia, ch'
el bei mafa treup vin (us lat min n. f. als. gubantst, w. el
na gubantst w. als.)

b.) di min natürl. lastu augnig; e.g. 'n om verch, blinde. m.
'na mülla surda, laube Müs; 'n fant strüm, min. lastu.
'n fi zot, min. lastu.

c.) di min. lastu. lastu. lastu; e.g. le linguaz latin; 'n m. als
todesc, min. lastu. lastu; 'n Officier präbian.

d.) di min natürl. als gubantst. lastu. lastu. lastu; e.g.
pan frisc; 'na joppa (zuppa) chialda; 'n v. als
(1. off. lastu. lastu.)
nü. -

e.) di min. lastu. lastu. lastu; e.g.
'na f. giarina coeulla, min. lastu. lastu. lastu; 'n solda
stropie, min. lastu. lastu. lastu. lastu; 'na bierscia miörada, min
gubantst. lastu; 'n fi amé da sü genitori.

f) In Admsh. als baw. gsch; e.g. la comédia da
inier (pèri); le dé da incoeu; la gënt da Sossin
(In fruchtighe Mautsch).

g) Wun nui bis. Nafsch auf dnu. Redjalt. wist; e.g.
in om sapiënt; na fomena intendóra (anständ'g fröñ).

Angelnisung, Höfner.

Es gibt dnu. v. e.g. gran, plü gran, le plü gran.

a) positiv. b) comp. c) superlativ.

Positiv. wai? gran; bun; bel.

Comparativ. " e.g. la liberté de l'om val plü chái
(cassini?) ^{casinèi} da dan. — (als dnu. Draggm u. dan).

Man brüt ju per plü ader manco; e.g. plü
duch (dulciv); plü rîe (schluch); manco tîll imanco
studé, unidungelast.

Namst isf iuna che; e.g. èl é plü püre, che ric.
èt é plü deffenè che mai (aüfgabrast). Le sovedì

é plü gran che la lüna. (sol). Nür vor dnu. 5 an. 25.

gafne staltuist che, foudon de ie y. Èl ha plü

de trîi mile biesces. La città de Milan ha plü

Quarta gresia (Miesia - ains Olina) e' la plu' bella
de tuttes les gresies. Parla Tita C. fo' le plu'
furbe de tuty i pilgrin, che ge' a Roma.

Crifpulu del Abol. el e' ricchissimo; ella e'
deoripima; quest e' in beflipimo, chival.

Quares. Insa del nur bni. Wärdnu ex idiom
ital. i latiniff, Ausdrücken uimt man Dört-
sofs (franz. très ?), vero p. e. g. el e' in Dört prop
toldä - sofs beama kedat; el e' Dört, vero mägher
A sofs upagno; el e' Dört stupis (stupisimo uero
uist mst.) -

Ains bni Abol. uimt man oft uof anden Instär.
z. b. veraminda, vero, Dört, stra, fora de mesura,
de gran lurgia; e. g. el e' de gran lurgia lephi-
rie de tuty; el e' Dört, fora de m. aware.
Jo sal uis rie (fr. rē), pēso, = pēximo i pūc, manes,
minimo i gran, majū, massimo.

čaválf

Zastrow'sche.

coefficiente.

cönt

cc

18

Definition. 1) Primdy. 2) Ordnungsz. ; 3) Vervielfachung. 4) Hauptzahl.

5) Bruchzahl.

I. Primdy.

Nulla - Null.

un, una

dui, unib. Düs

trëi

quatr

cinq

sies

seth

öth

nü

dieß

ündes

dödes

trëdes

quatordes

quines

dießseth

dießdott

dießnü

vint

— un

+ trënta

quaranta

cinquanta

sepsanta, settanta, ottanta, nonnanta, dënt, dui

dënt, mile, dui mile, n' million, billion

Qua. Declinist wad. nür un unib. una

n. dui, unib. düt, e.g. un viadü, trid,

una fomena. dui frëdes, 2 bindes; Düs toni,

(düt n. mile inunsän düt; million münt in

Plur. mi s an. dui million. —

II. Ordnungsz.

Definit. Nümt allu and Im. Ital.

le prim (prim); alim an f so: (n. rangfang.)

" secunde; = le dui,

" terzo; = le trëi

" quarto; = le quatr

" quinto;

" sexto;

" settimo;

al' ottavo;

le nono;

" decimo;

Unu ucu Post 1us, 2us, = primo, second.

3. Negativ. Zahl.

Zahl gesäme: Simple, Doppel. Van da an sind ötes = nie
gebräuchl; e.g. drei ötes - Drimal p. -

4.) Fünftel. Zahl.

Zahl: le mez - im Gelfte:

" Terz - $\frac{1}{3}$.

" Quänt - $\frac{1}{4}$. Van da an sieht man pört. 1/5.

e.g. la quinta part = $\frac{1}{5}$. Zahl: un a un, Dui af dui 8

5.) Zwölfe. Zahl.

Un pär, 'na terzina, Dui Mücken; 'na desena = 12, Duz.
un cewlenä = grutere; 'na ventina p —

Im Fünftel.

Definition. Classification. 1.) gesäme, 2.) zönig. 3)
augnig. 4.) foug. 5.) brögl. 6.) allegnig. 7.) unbröglig.

A. Gesäme.

Ieu, Ieu; el; ella; an (man); nos; nos;
ei (illi); elles (illo).

Empf. Linn. werden i fast gebraucht, n. zu.

Q. in Beziehung mit dem Zeitworte, zum wähl. der Kasus
auf dem Verb liegt; es ist aber mit der Dativ & Accus.
gebräuchlich; zu wachen, das das o m' nos & vo, in
e übergeht. Sing.

Dat. me; te; i, fu n' se; te, si;

Acc. me; te; le, fu, la, si; te, si.

Plural.

Dat. nes, uns; ves, uns; i sum(m+w), te, si;

Acc. nes, " " " i si, les, sin v; te, si.

Empf. Linn. steht vor dem Verb, except in
Imperativ 2. Person Sing. & plur., wo es nachfolgt.
n. angehängt wird; z. B. dime, fagn mir; fanes,
thun uns; dex, gebt ihm (sum); chiavèes, schauk uns an.
b.) In gewissen Art hat 6 Kasus n. hat den Nachstehenden,
e. g. èl seri a me, a vo, e nò a te o a èlla.

Empf. Linn. zeigen die Kasusformen; n. zu.

jou, ich	tu, du	èl	èlla	de, er
de mè,	de tè	d'èl	d'èlla	a tè
a mè	a tè	adèl	adèlla	se
o mè	o tè	o èl	o èlla	—
da mè	da tè	da èl	da èlla	da tè

Imbuntz Artidel - ofan Gintlaart; e.g. le mi, le toj
 z. b. Mi päre e' plü veit, che le to; mò le mi e' plü
 timorè de die, che le to. Tia uma é morta donata che
 la mia, femia che la tia ne fò tutt veda che la
 mia --

Arminig. Mi, to, so mit Imb. Artidel bedutet anj
 Inuigaw, Gal n. Gut; e.g. el s'ha mia de le to (er
 sat bami nigan Inuigaw); le to s'hal mänge' via - er hat
 verschwendet.

C.) (Kuzrig. Furwörter.

Definit. Et sunt: quist, quista; quell, quella; chi, che
 das, was. Im find autw. in Verbid. mit nuz, Substantive odw
 allm. Person. Im finden Fellen mit de, a, da definit;
 z. b. quest libr; questa chira. y

*) Mail. Inpafr galt indant. Plural:

quist (dy. mascul.

356.

quist

de —

Fem.

questes

de —

Ann. Ist quest i, l der + Ann (want bati also mit quest (finit.)
 in quist alor (allm. Person) gfoit. —

6.

Las l'èssan A àlfrancaise m'è m' Nom. et Accus.
anvondha. E.g. L'om, ch'ha ragionè con mè; l'om,
de quèl che nos nos recordan; l'om, a quèl che vos
avèis (èis) de' gròs mier. L'om, la fomena, che
vos avèis (èis) vedü (odü); l'om, de ch'quèl che, la
fomena, de quèlla che jèu ciassè^t treups de bëin (—
(ciapare). F. Suwarchowsky Uglynsky.

Sunt: vigne (agni); vignun (ognun); vignüna; ch'è che
sie, no inno; chi che sie; tutt; segun, degüna,
nimmad; nia, niast.

Accus. C'om j'èssan inno chi j'èssan.

1) Vigne — frö brida j'èssan — m'è m' l'ingul. n. in l'ingul.
m'è m' in l'ingul. e.g. vigne om, che j'èssan, e'
da stime. Vigne èlla, che n'ha àte da nostrè, che
n'è pu' de bellezga, ne vèl' n' corno. J'èssan in l'ingul.
— A l'èssan in l'ingul.

2) Vignun, vignüna; e.g. V. di s' bëin d'èl; no vigna le
kassimpa, da via ch'èl n'ha veaja (vogla) de se manile^t

3.) Ché' che n. chi che sie, cūns mīfasc n. gūn
Vrēbrīdīg. e.g. Quēst fursant diō mel de che che
sie. El se cōntēta de chi' che sie - aut allmīr f.

4.) Tūt - mī Vrēbrīdīg. n. gūn dī'saltē mīf. n. mīf. ;
mī Vrēbrīdīg. sāt nō dī'mbātātāl; e.g. El sa
tūt. Eē fēs de le bēin a tūt. Tūt le payō l'ama
sēmīa, ch' ēl ne fēs pa de le bēin a tūt le payō
& ne dō mīchīe nīa dēnt bēin de tūt le payō.

5.) Degūn, degūna, mī Plūr. degūgn, degūnes, bīnīn
Enīnī, sāt allmīr mī Vrēbrīdīg; e.g. Has tēu 'n bel
chīauāl? Tēu n' ēn ha degūn. N' hāte degūna
būssa? Olā hāte pa tō, chīapel: (Wōlō dī's. g.)
Tēu n' ēn ha degūn. -

Answer. Wōlō degūn Plūrīmaut bīnīnīnīn, sō i'st nō
mī Plūrīal i g. b. Degūgn dūncā ne t' hā cōndānē?

6.) Wīa, wīst; e.g. Tēu n' hā nīa da tē dē (i'st
sāt wīst dī's gū gūm. Wīe hā crī' le mōnd fōra
de nīa. O jēu mētē, che tē sīes 'n cānīja da
nīa jēu. O i'st glōmbu, dī' bīst mī tūgnīst.

(G) Substīntīv Tūwōrtōr.

1.) Qualcun, qualcuna; talun, taluna; zaccà, zaccà (invece di
et uniblet), valche, chizé = altri. Mis n'infat n. all'mi,
e.g. qualcun mina d'estr 'n sapiënt, e é 'n asen (asiny)
Taluna che crèy de plâsêi a lûty, ne plâs a degign.
Recórdele pa vé, che podun pa cînchie valche. El m'è
avèi crâffè chizé, derest ne fôst tant l'yr (allegro).
Zaccà m'ha contè, ch'el ne tie vèi.

2.) Un, una; unf, unf mit d' Articol; e.g. un
me l'alda, l'atr me despriza. Èi é mort l'un
e l'atre. -

3.) Medemo (medesimo), - a; mit d' Articol i unif.
e.g. Le medemo é mort la neul papada, e la moderna
é da mori. Quest perdubittègn vign'an les medemes
perdiches, e des dagnóra le medemo. -

4.) Tal, mit d' Articol. Articol - un guri tra z. b. Le tal
m'ha dit, che la tal persona é 'n core. Un Plur.
tal al tal nind tales. e.g. I tai jogn e les tale jones
va a dièsia nind tant por fa tal et tal bèn, mò
plutost porlabinné (un guri tra z. b.). -

no.

was quitward.

Aeginetia. Rotum: Gilson's Ark, Ind., juniflora n. nigris val.

A.) Gilfingartw. Definit. 3 mi Ladingf. : este, arci, regni ordin
gni (ordini). -

Eltr: perf. estr ste', - stada. Int. vegni ch. gni a str'.

Gerund. d'effr; a effr; per (per) effr; inte t'effr (misfunt'),
con, col' effr. Gerund. pref. d'effr fli. (fluda) g.

Partic. prof. essendo:

" pers. *stē*, *stada*; pl. *stā*, *stades*.

Indic. Ten sun
ten t'es
et, ella e'
nos lun
vos seis
ei, elles (an) e'.

Rep. simplies: Ten $\hat{e}$, $\hat{f}$, $\hat{f}^2$ (we)

tant'è ~~est~~, fòs, fover -

el ê, fô, fôva -

no, ên', fôn', fôven'.

roy ès, fôj, fôvez.

ei ê, fô, fôva.

Pop. perf. Ten sun' stc' (Hada) p . . .

nos suñ. thā (Uader) y

22.

Pluraquamperf. Ieu e' od. fō' thē, stada p.

Futur. Ieu serà odra u jeu vègne a estr,

— seràs	— vègnēs —
— serà	— vègn —
— serun	— vègnun (gnun) —
— serēs	— vègnēs (gnēs) —
ei serà	— vègn —

Fut. exact. Ieu serà stē, stada p.

Imperat. Sieste, sīi dī; sunse, lāst mī fūi;

Sie, " ur; seise, sīid fūi;
sie ei, lāst sīi fūi.

Conjunctiv. Pres.

Che jēu sie i

" te te sie;

Ch'ēl sie;

Che nos sunse

" — seise

Ch'ei sie

Imperf.

Che jēu fose;

" te te foses;

Ch'ēl fofs;

Che nos fohem

" vos fohes

Ch'ei fofs.

Alterna forma: Che jēu vègnise od. gnise a estr;

" te te — ises " —

Ch'ēl vègnise, " —

Che nos ~~vègnise~~ vègnisen —

— vos vègnises —

Ch'ei vègnise —

Pres. Che jeu se stè, stada p.

Pres. condiz. Che jeu fosse vegnù (grü), vegnüdà, grüda pa estr.
stè, stada.

Fut. Che jeu vègne a estr
" teu te vègne a estr,

Ch'èl vegne —

Che nos vegnasse (gnasse) —

Che vos vegnèisse (gnèisse) —

Ch'èi vègne a estr.

Lab Gritwort avèi - sabm.

Pres.

Imperf.

(Vide p. req.)

Jeu ha :

teu t'has ;

èl, èlla ha :

nos avun (un)

vos avèi, (èis)

èi, èlles ha .

Jeu avà odas à :

teu t'avès " às :

èl avà " à :

nos avon " an :

vos avos " às :

èi avà " à :

Pres. Jeu ha avü p. Pres. p. Pres. Jeu avà, od. à aibü p.

Fut. Jeu avrâ odas arâ :

teu t'avràs — aràs :

èl avrâ — arà :

nos avrun — arun :

vos avreis — arèis :

èi avrâ — arâ .

Fut. cond.

Jeu avrâ (avrâ) avü p.

Imperativ. Abbeste, sabn In; avante, l'at^d sab;
Abbe, sabn no; avède, ~~l'at~~ sabn In;
abbe ei, l'at^d In sabn.

(Conj. Prof. Che jeu abbe; Che nos avante (inre);
Che t' abbe; Che vos avèise (eise);
ch'èl abbe; Ch'èi abbe.

Conj. Imp. Che jeu avepe (ape); Che nos avepsen (esen)
"Teu t' avepes (apes)" vos avepes (apes)
Ch'èl aveps (eps). Ch'èi aveps (eps).

Prof. Condiz. Jeu avepe; nos avepsen
Teu t' avepes; vos avepes
èl aveps; èi aveps.

Part. pres. Che jeu abbe avü (ut prof. cum avü)

Presq. Che jeu avepe (ape) avü p

¹ Sub. Che jeu vègne ad avèi p

² Part. Condiz. Che jeu fosse [vegnü, gnü] ad avèi avü.

Ad pag. prior. mod.

(l'vèi; avèi avü ad. aibü; vegnì (gnì) ad avüi;
Gerund. d'avèi; da avèi; ad avèi; per (pro) avèi; inte l'avèi;
con, col'avèi avü s. A vendo; avü (aibü); fem. avüda (aibüda).

Das Hilfszukunftvegnì oder gnì, vord. būm.

Coniunctiv fut. glückwünschend; das 2. nmi. Abh. zung, n. mi. Münd
des Sollens nml. gebrauchlich. In der Conjugation steht abwärts.

Inf. ^{pres.} vegnì oder gnì. Part. Est. vegnù, gnù; fut. avèi da vegnì s.

Gerund. de, a, da, per (pro) inte l'e, con, cole vegnì s.

" pers. d', a, da, per (pro) inte l', con, col est. vegnù s.

Partic. pres. vegnan (gnan) imperf. vegnù (gnù), -ida, gnüda.

Indicativ. Teu vègne

teu te vègnes

ël, ella vègn

noz vegnan (gnan)

vos vegnès (gnès)

ei, elles vègn

Part. simpl.
Teu vegnivè (gnê), isbam. - avü. dñ;
" — ves (gnês).
ël — va (gnê).
" vègniven (gnên).
" — ives (gnès).
" — iva (gnê).

Pers. pres. def. Teu sun, teu t'es s. vegnù, gnù; vegnüs, gnüda;
vegüda, gnüda;

Rusq. Perf. Teu ê od. fô' vegnû, -da p

Fut. Teu vegnirà = gnirà ;

— — à ; = — à ;

— — à ; = — à ;

— — rûn ; = — rûn ;

— — rëij ; = — rëij ;

— — irà . : = — à .

Fut. exact.

Teu serà vegnû ;

Imperat. Vi ; boni, joni, di ;

vëgne, ar b. w.

vegna se, gnanse, l. a. u. b.

vëgne, cast fin boni.

vegna de, gride, b. ifv !

Conj. Che jeu vëgne

" " — es

" " vëgne

" " —

" " —

(Ch'oi vëgne)

Imperf.

Che jeu vegnisse, gnisse ;

" " — es, — s ;

(Ch'el vegnist, — st ;

" " vegnissen, gnissen ;

" " vegnissez, gnissez ;

" " vegnist i gnist.

Prof. Condiz. Che jeu aveſse da vegnî, gnî p (ut supra).

Prof. Def. Che jeu sie vegnû, gnû p ut supra.

Rusq. Che jeu fôſ vegnû p

Prof. condiz. Che jeu aveſse avû da vegnî p

Fut. Che jeu abbe da vegnî, gnî p.

Remarcs. 1.) Ju der 2. Pers. 3. Pers. 4. Pers. immer teu te (bui alt. gnî h.).

Der Wollklang weel so ; ist binn bünd. Karstend, so bant man teu

ingless. aber am te. Eg. Se to di ses sëmpe la vësté, n' haste

nî da semîi. fôwien uolt güt ladinîty : Se teu dîes.

Das e in te also ist futurum. —

2.) Das geschied. Antwort lautet oft auf das Witt-Pragm. für den 20
Jahrh. zu sehen. Vide pl. infra.

3) Im Plural: ad gub = el é (vi é, vi sono?), el é animai.
Das Badiolen

4.) Das Partizip perf. von *avēi* = *avū*, perabuf. *aibū*.

8.) Quando n. avendo l'ordine; d'essi de, a, per, per. Woff abito
off vegnan nudi gnant.

6.) Das $\hat{e}$ ist contrah. aus eve, ever y oder ere, eres y wofür häufig
steht. So $\hat{a}$ aus avere, averes; avà aus avrà; n̄. gne aus
gnive (widen, bauen). Im Zusammenh. häufiger bei d. Latingl.

7.) folgt auf *ester* oder *avèi* ein *zufünftiges*, so = *wollen, sollen*;
e.g. *Nos avùn da savèi. Vor ne di's bogn che da mangé.*
Quist e' da fuggi. Iu ha da nos di'. —

Im russisch. Zeitwörter.

Ihr Conj. Ad 1.) In auf e' oho è; eg. amè, saltè,
 publichè, licchè (liden); Ad 2.) In auf e (ofun Au.); g. b. pòrde,
 vènne (vendere), s'fìnne (idem), corre, laufnn. Ad 3.) In auf èi
 Temèi, f'inst; odèi (ofun); varacèi (grathn); podèi, b'ann; Ad 4.)
 In auf i; chiuri (f'isun); li, l'ann; rì lafun; alth, f'ann.

I. Conjugation.

Amé = Libra

16.

Avèi amè; d', ad, per, por, inte l', con, col' amè.

d', ad p avèi amè. Partic. aman; perf. amè, amada.

<u>Indic. pres.</u>	<u>Ind. imperf.</u>	<u>Sub. simple</u>
Ieu amè,	Ieu amava (-ue) ahrs a	Ieu ha amè p
Tu t' amè,	" " - ves - âs	<u>Plusq. Perf.</u>
El, ella ama,	" - a - â	Ieu aveve od .â amè,
Nos amun,	" amaven - ân	
Vos amèis,	" amaves - âs	
Èi, èlle, ama,	" amava - â	

<u>Fut. Ieu amera</u>	<u>Sub. exact.</u>
" " - âs	Ieu avrà (arâ) amè p
" - â	<u>Imperat.</u> Ama; ame (amet); amun se i amède;
" - rui	amè.
" - rëis	
" - â	

<u>Corj. Che ieu amè;</u>	<u>Corj. imperf.</u>	<u>Pres. Condiz.</u>
" " " amè;	Che ieu amasse,	Che ieu vegnissa a amè
" " " amè;	" " " - ses,	<u>Corj. Corj.</u>
" " " amunse;	" " - as,	Che ieu abbe amè.
" " amèise;	" " amâpen;	<u>Plusq.</u>
" " amè;	" " amasse;	Che ieu aveisse amè.
	Ch' èi amaso.	<u>Fut.</u>
		Che ieu vègne a amè.

II. Conjugaison.

Pèrde; avèi perdü; vegnî a pèrde; de, a, da, por, pòrde

Gerund. pres. de, a, da p avèi perdü. Partic. pres. perdèn; perf.

<u>Pres. Ind.</u>	<u>Imperat.</u>	<u>Corj. Ieu ha perdü p</u>
Ieu pèrde,	Ieu perdöve od pèrdö,	<u>Plusq.</u> " avèisse p.
- es;	- es - - - - -	
- d' i;	- öva - - - - -	
- du;	- öven - - - - -	
- dëis;	- öves - - - - -	
- ö.	- öva - - - - -	

Fut. Ieu penderà, às, à, un, eis, erà. Fut. exact. Ieu avră perdū p. 27
Imperat. Pêd; perde (n); penderse; perdele; perde. -

Conj. pres.	Imperf.	Condition.
Che jeu pende;	Che jeu penderse;	Che jeu vegnise (gnise) a pende p.
" " - es;	" " - eser;	<u>Pres.</u> Che jeu abbe perdū p.
" " - e;	" " - es;	<u>Presq.</u> " " aveise " p.
" " unse;	" " esen;	<u>Fut.</u> " " vegne a perde.
" " eis;	" " eser;	<u>Verf. Condit.</u>
" " pende.	" " es.	Che jeu fose vegnū ad avēi perdū p.

III. Conjugation.

Plăse; avēi plăsū; vegnī a plăse. a, da, do y plăse; pres. ad avēi. no.

Artic. plăsen; pres. plăsū, - ūda.

Pres. Indic.	Pres. part.	Pres. comp.
Ieu plăse;	" plăsova = plăso;	Ieu ha plăsū p.
" plăses;	" - vas = - sos;	<u>Presq.</u> Ieu aveva (ă) plăsū;
" plăs;	" - ova - ô;	<u>Fut.</u> plăseră, às, à; un; eis;
" plăsun;	" - oven - on;	plăseră. <u>Fut. exact.</u>
" plăseis;	" - oves - sos;	Ieu avră (avră) plăsū p.
" plăs.	" - ova - ô.	

Imperat. plăs; plăse (n); plăsunse; plăse; plăs.

Conj. pres.	Imperf.
Che jeu plăse;	Che jeu plăse;
" " - as;	" " - nes;
" " plăse;	" " - se;
" " plăsunse;	" " - esen;
" " - eis;	" " - eser;
" " plăse	" " - es.

Pres. part. Che j. abbe plăsū; Pres. cond. Ch. j. vegnise a plăse.

IV. Conjugat. Aldi (form); avèi aldi; vegnì a aldi;
 a, da p. a, da avèi aldi. Partic. aldiàn; Perf. aldi, — dida
 Indic. Pres. Ieu aldi; | 2. aldi od aldi;
 — — es; | — iei — is;
 — a; | — iua — i;
 — diun; | — iuen — in;
 — aldi es; | — iues — aldi;
 alda; | — iua — aldi.

I. ha aldi; I. aveve aldi. p
 fut. aldirà, at id; un,
 eis, irà.
 Fut. ex. I. avrà aldi.

Imp. Alda; aldi; aldiun; aldi; aldi.

Conj. Ch. y. aldi; | Che y. aldi p; | Condis. Ch. y. vegnisce aldi;
 — — es; | — — es; | Perf. Ch. y. abbe aldi;
 — — e; | — — es; | Plur. n. aveve aldi.
 — diun; | — — en; | Condis. perf. Ch. y. fose vegnì ad a.
 — aldi; | — — ipes; | Fut. Ch. y. vègne ad aldi.
 — — e | — — p.

C.) Am luid. Endmütz. biddet m. (ut ital.) d. y. auxilior.

E.g. Vignì p. odi est amè (amada).
 Perf. Est vegnì p. odi stè amè (amada).
 Fut. vegnì a est amè p.
 Yer. a p. vegnì odi est amè p.
 " perf. a p. est vegnì (odi stè) amè p.
 Partic. pres. vègnan od spendo amè p.
 " perf. vègnù od stè amè p.
 D. Züri ch. f. s. p. Verba.

Se diverti; s'estr od s'avèi diverti; vegnì a se div.
 ap se div.; ap s'estr od s'avèi div. Part. se divertan;
 s'espèdo od s'avàn diverti.

Pres-Indic. Jeu me d'vèrte p	Jeu me d'vertive = d'vèrte ;
Jeu te te - es	— — — — — = — è ;
ël p se d'vèrt ;	— — — — — tiva = — î ;
nos nes d'vèrtin ;	— — — — — tiven = tîn ;
vos ves d'vèrties ;	— — — — — tives = îs ;
ei p se d'vèrt .	— — — — — tiva = î .

Pres. Jeu me sun od. m' ha d'vèrti ; Jeu me fô od. m' â d'vèrti .
 Fut. Jeu me d'vertirà, às, à ; tirun ; tirüs ; tirà . Fut. ex. J. m. serà d' .
 Imper. D'vèrte te ; se d'vèrti ; — vertunse ; — vertive ; se d'vèrte .

Conj. Che Jeu me d'vèrte , es, e ; iunse, tieze ; e ; Ch. m. d'vèrtisse .

E.) Ungarisch. Zmitwörter .

Def. E.g. plevèi (pluit) = èl pleui ; tonnè = èl tonna ;
 nevèi, = èl nêi ; tempestè = p ; tarliè (blitz) èl tarlieja
 se blitzt ; ventè, èl venta (wind) ; bastè = èl basta .

E.g. tonnè ; part. tonan ; part. perf. tonnè ; imp. ^{et} tonnava . Du.
 tonnâ ; èl ha tonnè ; pl. g. èl à tonnè ; èl tonnerà ; èl avrà
 tonnè . — pp. —

I. Hungarisch. Zmitwörter .

Def. Mißt in die 1. 2. u. 3. Pers. Sing. u. 3. Plural. pres. (et imperativ.
 gütlich mit Mithelwort .

I. Conjugation

Safu gafös pres. cat. de n. ste .

6. —

Prof. Jeu dà, - dās, - dà; Jun; dēis, dà. Sic: stā, ās, ā.

Imp. „dē (dēre), dēs (-rēs) dē (dēre); dēn (dēnen) dēs (dēnes) „

Part. Jeu ka dē „ Plusq. Jeu ā dī „ Fut. darā, ās, ā; un, rēs, darā „

Imperat. Dā; die; dunse; dōde, die. Unif. stā. -

Conj. (Ch.) die, es, e; dunse, dēse, dē „ Partic. dan; stān. Conj. regular.

Amend. Im bisyllaba wassalw fmi est Jun You; z. b. levē
(Arif. fmi); jeu lève; serrē = jeu sève (fmi).

Carte (mit Cartus sp. alim) - jeu cārte; sentē, fmi;
jeu sēnte; sbarbē (Sarb. fmi); jeu sbarbe; nette (mngi);
jeu nette. - Amend. Meta thes, e.g. poru loco provē.

Amend. trisyllab. Amend. irregul. z. b. liē (liēm) = jeu liège;
toll: monie, = — niēje; scorriē (gmit. fmi), „ riēje; battiē,
(dānw), - tiēje. -

II. Conjugation.

Amend. irreg. e.g. coēte (fmi) mi Partic. coeul, coeulta;
depēnte (p. ingere), depēnt (gmi, g. f. arles); vēnte (v. ingere)
vēnt; dēdrūte (mngi fmi), dēdrūt; bēre = berū;
conduēte = condūt. -

III. Conjugation.

• Im Prof. fast allen nūngalwisch. Das Fut. = Wagen + f. d. d. d.
f. d. d. n. d. d. auf ē n. f. d. d. d. d. d. d. n. - rā d. d. d.

Adora : Podēi können : Pō, pōs, pōp; podun, podēs, pōd.

Conj. pōpē, - pē, pōpē; podunse, podēsē; pōpē.

Part. podū; fut. podērā. Imper. Pō; pōpē, podunse; podēsē, pōpē.

Varrei, gallm. *Ve*, *uè*, *uè*; *varruà*, *varrèis*, *uè*.

Conj. *uèje*, — *es*, — *e*; *varrunse*, *rèssè*, *uèje*.

Imperf. Ch. j. *varrefse* y Part. perf. *varrù*, fut. *varrerà*

Imperat. *uè*; *uèje*; *varrunse*; *varrède*, *uèje*.

Odèi (anif. *uedèi*).

: *uèighe*, — *es*, *uèiga*; *odun*, *odèis*, *uèiga*.

Conj. *uèighe*, — *es*, — *e*; *odunse*, *odèse*, *uèighe*.

Imperf. Ch. j. *odeffe*. Part. *odü*; fut. *oderà* Imper. *uè*, *uèighe*, *odunse*, *odèse*, *uèighe*.

Savèi; *sà*, *sas*, *sà*; *savin*, *savèis*, *sa*.

Conj. Ch. j. *sape*, *es*, *e*; *savunse*, *savèssè*, *sape*. Ch. j. *savèsse* y

Part. *sapü*; fut. *safferà*. Imp. *Sà*; *sape*; *savunse*, *savède*, *sape*.

Dorrei (dolere) ^{èl'} *Dò*, *no* / *durèssè*, Ch'èl *doje*; Ch'èl *dorressè*; *dorrü*; fut. *dorrerà*. Imperat. *doje*.

Parrei (ignire); *pà*, *pès*, *pè*; *parun*, *parèis*, *pè*; Ch. j. *prèje*, *es*, *e*; *parunse*, *parèisse* y Ch. j. *parèsse*. *Parü*; *parrerà*. *Pè*, *prèje*, *parunse*, *parrède*, *pèje*.

Vorrei (orrei) *vollm*: *vò*, *vòs*, *vò*; *vorun*, *vorèis*, *vò*, (anif. u *via*)

Conj. *voje*, *es*, *e*; *vorunse*, *vorèisse*, *voje*. (anif. u *via*)

Part. *Vorü*, *oru* *orü*. fut. *vorerà* (*orerà*) Imper. *vò* (*ò*); *voje* (*oje*)

vorunse (*or.*) *vorède*, *voje* y. (senza u *gubèssè*).

Devèi (oll. u. *me spèi* (anif. m.)). *Dev* *dasse*, *dasse*, y (*spèssè* u *dasse*, *dasse*, *dasse*; *devun*, *devèis*, *dèssè*. Ch'èl *dasse*, y *Mèssè*, y

Imperf. *me spà*. Part. *devü*; *me spè* = *me spè*. *Devrà*, *me sperà*.

IV. Abfandlung.

Gi (Gine); vade, vay, va; giun, gôis, va. Imperf.
 Ch. f. vade, es, e; giunse, gôise, vade. Gera od. gôis.
 Part. giun, girâ. Vâ, vade, giunse, gide, vade.
 Inf. baunna, vade auxil. vabai.

81; part. d'san. Kise, er, x; d'jun, d'icci, d'ân.

≡ Ch. dîse, es, e: dîsunse, dîsöse, ch'èi dîse.

Imparf. disôva ad. disô p Ch. p. diêste, Parl. di; diâ
di, diê; diâne), diêde), diê).

Mori. Meure, es, e; moriën, moriën, meure. Ch. meure;
Part. mort; morivà. Meur, meure, moriën se, moride, meure.

Wish (blinden) Den me vreste, p . . .

(Umw.) Willen geria all unfruchtbar. Verha dmsf. Berg. Gied. d.
grym. J. f. l. v. nuf. i. v. nulf. und augmy. mab. n.
grubntz. Ad dng / Unnualdy dr b di cse z. b.

Fin : deu finēce, ēce, finēce[#], finuā, finies,
finēce. Ch. f. finēce, finēce p.

(dona regal. Sofin gramma benedi, maladi, fiori,
canpori, parti (film); svanni, sepoli, offri, pati,
faroni, impoveri, mirichi, custodi, perlori, firi (ma vinti)

*1) Das kann auch leicht zu sein.

Einigen abgeleit. ital. Wörtern.

- a) Trà (= trarre, trahere, trarre), ein Lad. tiré, reg. rec. part. trah
- b) To' (tagliare, toro) geht über in 2. Conj. tōlo, es, tol; toluin, tollis, tola
das Partic. abis' fat tutt.
- c) Fà (fare), fāre, fēre, fēs; fāsun; fāreis; fās. (Che g. fāre
Imp. fāreiva (fāre) p. Che g. fārehe p. I. fārā p. fā, fēre, fāsunne,
fāre, fāre. Fāsān

Im Negationspartikel ne bei Verben n. ne pa, sowie auch im conj. finiten Partikel en.

- a.) Bietet das ne allein im Negation, so = dem ital. non, auch mit
mittels des nos dem Verb; e.g. io non so = je n'en sa. -
- b.) Ist pa dabei, so = franz. ne - pas, e.g. je ne sais pas = je
ne sa pa. Num. Um einen starken Negation zu werfen, setzt man oft
2 ne; e.g. E' n'e' p ne. -
- c.) Kommt das relative en dazu, so ist die Negation bei der mit. Negation
= ital. (mit ne); e.g. io non ne so niente = je n'en sa rien; bei
der Doppel-Negation um in franz. cum en, z.B. je n'en sais pas =
je n'en sa pa. Num. Dieser Regel folgt die ital. Fürw.
le, la; lo, li, les, bei der 3. Person und der Negat. Pa
allein fast stets Negation, ed positiv affirmativ; z.B. le vede
per te? Und die 1. u. 2. (voti): Je le sa pa ben.

Von dem Gerboorten in seiner Conjugation bei

bei fragend. Pätzen & -nen des eigentlichen Modifikation in
Beyzug auf das damit Anknüpf. Antwort.

Man sagt das fragend. Läch. bei fragend. auf dem
Ende; jedoch:
a) fällt der Nachdruck auf das Verb, so lautet nicht das Läch.
als solches, sondern mit Modifikation d. h. auf dem Ende
n. wird angehängt. In (Postfixen) sind: i, te l, le, la,
e, i. Läch = abgehängte Person. Antwort. Das nicht
i. (könnte auch j sein, = jeu, ief; t ans teu, i; pl ans
el ans le; la ans ëlla, si; e ans de, das der Läch. immer oft
statt nes n. ves gebraucht (no sagt: desse ^{statt} de'nes; go ver:
resse, statt gouverneres); das Läch. i. n. ist ans ëi; si
n. stehen. bei d. i. i. ist zu verstehen, d. h. so oft der End:
buchstaben dieser Person mit e ad. i. ist, d. h. in der
modifizierten Antwort; übriges, das accentuieren a aber in
z. g. b. mangia = mangiell. Exempla. Jeu mange ief n. n.
fragn. mangi? n. ief? teu dormes; dormeste? Èl bëi =
bèil? nos ragionun; ragionusse? Vos pitteis (wünst)
pittisse? Èi chianta; chiantai? Dormela? an va
= (mangelt) = van?

Anm. 1. An (wen) meliert (a mi) zusammen tritt und mit
Tatsache ist, es ist bei frag. dem Zeitw. angehängt
und jener.

2.) Im 1. Pers. pl. bedeutet in Inf. Füllen des Wollens wegen mir? 3)

Zwöf. Zmita n. Lün. i. e. g. sunse? sind wir?

b.) Fällt dr. Nasphind nicht auf das Verb, sondern auf das Lün., so bedeutet a)

Im Modifikation n. h.) auf das Lün. i. e. g. mangi-jen e nò teu? moruete
nos e nò vov? le sai ei? (W. M. b. n. b.) Im Ex.

A. b. n. Nasph. d.

b) ^{nicht} b. n. Nasph. d.

auf das Lün.

Mangi?

— geste?

mangel, — gela, — gen?

manginse?

— gäise?

— jèi? mangelos?

Prof.

mangi-jen?

— geste — teu?

— gel — èl? mangella — èlla?

manginse nos?

mangèise — vov?

mangèi — ei? mangellos — èlle?

Imperf.

Mangiâi?

— giâste?

— giâl, — âla?

— giânse

— giânse

— giâi, — giâls

Mangiâi-jen?

mangiâste — teu?

— èl, — j?

— vov?

— vov?

— èi? — èlle?

Part.

Nai

haste

hal

avusse

avèise

hai

mangi

hai — jen?

haste — teu?

hal — èl?

avusse — vov?

— — vov?

— — èi?

A. V.

13. Infra modis. de suis. cum autem sunt in thalamis
• festis. opt. gratias; 7. b. iam festum. ut vultis in
• Despo di sole, ch'el girà da me. (Rom. Tadesco).

Gratias de suis.

- A.) Quisam. Vultis, val. intelligi. 1. e. g. Ieu li libri;
Quanche ieu ha timp, vad' a spacer. Ieu san' dagnore
Cortent, 2. I' ieu san' san' e ch'j' ha gròt (grat).
2.) Ibi festis. 7. b. il vègal, me vèga el mètt man
a pitte' (in tam, fassant, v. freg anj' nro). El
va a marchie', compra 'n cheval, l'ò payé e n'ha
degugn gròt (f. b. grat).
3.) Opt. pel f. b. e. g. Roman vad' in Campagna.
B.) Perfect. E. g. Ieu fò a chassa, quanche l'avisò de
la mort de mi frè arrivà. 'N mèis despo ch'j' è
parti da chassa, moriva (mort) mia una. —
Mi pòre cuntà gonor: neus' pùri antenatj viò
timp plü mal che nos, lavorà de plü e è impò
(dof) plü ligri (allegri) e miù, che nos. Ieu è mihiz
(anche), na òta jor, à vinnà el fò gayard e ieu n'è
impò ne tant da scavè (andare), che ten. —

C) Substantiv megang - Zeit. a) quantität megang. z. e.g. l'ann passè 32

Sunsi stè a chinsa; dant dui agn sunsi stè a ancora.

b) Qualität megang. verallt wort; e.g. Le nemico è gnü inte le payò
ha conquistè le citte e les la horse (arribant). Moè ha
creè l'om d'argilla, e i ha de "n" anima imortale.

c) Zeit megang. für die Zeit auf die Zeit, e.g. èl n'ha c'iaffè le donna,
ch'èl aspetta. Nos avun odü de belles copes a Roma,
binche se surse sta de llo (langu dort). Sen ha odü
dües otes l'Imparadu, e üra ota le Papa.

D) Plusq. Perf: quando? e.g. Èl sen è gnü gnü, quanche
je gnè (franchement vergang, ist. ist. lair). An meffo
(zu mir selbst) d'ist m'ar nè, ch'èl gnè (zu mir selbst).

E) Subj. Pres. Sen serà diligent. Se morirà, subit che te
mangerà, de quest fruit. In quèl de dirai (ist. signi): Sen
à fañ, e vas m'èi de da mangé; jeu à sèi La ota
(la) dirai (mod. mi signi): signor! Nos ne t'avun mai odü.

F) Subj. Pres. exalt. quando? e.g. Quanche (avrà fait quest lavur,
serai content. Subit q che te m'avrà menè i donna, te
comprerai chi che te desideres.

G) Condiz. Pres. e.g. Se què m'isthün, padez gnü a o la
valq ma ota, t'èi avès plu giudice (v. mi m'isthün
+ avès).

Ieu sà, ch' èl grisp a raționè a trament, d' emè, s' èl
me correseps miù. Daltm, dafus d'ab Imperf. e.g. Ieu me
fàsepe la vita plü comoda, s' ieu avepe plü d'innà.
Èl fofe plü ric, s' èl ep sparagnè de plü.

H.) Conj. Perf. Ut supra. E.g. Ieu fofe grü a ettr plü ric
s' ieu ep sparagnè de plü. Questa mülla fofe grüda
a crassa, de se manida, s' ella fofe stada plü profa
Daltm, dafus Conj. Perf. e.g. Èl fofe deventè soldà,
s' èl n' ep avü n' defett. —

Modi.

(Q) Indicat. Solit. e.g. Èl l' n' om ric, èl prè bein le
payé. Ieu sà, che l' frè e' na canaja. Se
la cosa l' sc' te dises, posse vegni (tant ün himm).

B.) Conj. originosul. Inf. usf che, se, a d'ache, affriche
Ieu le ~~faf~~ fàseps grän (grün), mò ieu ne sun' bun
(bin wist iur Naude). Minnapel bein de fa quest il
zù (Glaubstu mo woll d'ab all. *hün zu bein?*). S' ieu
savepe, ch' èl vegnès, stes a chitasa. Èl orò (vorò)
ch. ieu payasse zü debitz, mò quest ne pot mia ieu
(d'ab bän is ja wist *hün*). Èl a pòra (pauna), ch' èl ne le
crassa. Èl ha comèné (bisodly), ch' an' deveps ettr ^{long}
in signà (bucit suni). —

(1) L'indim Andun Castan, uo mi Amitt, Lell, loccu, uogny, Ey. an
viss, che mi vistin sic mort. Ieu me amo (was ~~best~~ best), che
was aweser perdu voss dima. Feil pa ghi che l'o (vo),
jeu ne vo plu' savèi nia d'el. -

e.) *fa. D. ut D.* e.g. *Par ne sà degügn, che me savefs mostrè
la strada. O c'hang gian m'en g'è pi int un' lüeg, olà
che se parlesse in compagnia de mi libri vire dema (mün
für ^{est} ~~un~~) por me; chi ne sà chi ligrezza, ch'el sie de
ciappè int se' stòp le mün compagn?*

f.) Inds unibz ingas. Quiduabastu, e.g. èt é naturel, che
 gnan' chiare (bisit) de more^{te} sùà fortuna. Qatu ch' èt
 abbe latant, grot n' adores (beant no bunt). È te vò
 9^a per le mond, s' èt necessariare, che te rappe, de
 plu' lingua.

(?) *Admiral* . *Wm* (sont) = *baud* als *Verb* , *baut* als *Substant* .

a) *Die* *Frösch* . *mit* *der* *Artik*el . *L'avèi* *fan* , *quanch'an* *de* *schulè* *e'* *bein* *plütott* *ina* *cösa* *inbrigada* (*ist* *wohl* *fakt*) . *L'avèi* *in* *bund* *amico* , *con* *qual* *ch'an* *pö* *ragionè* *liberamente* *dè* *chi* *ch'an* *vb* , *è* *in* *tesòro* .

b) *Nas* *der* *Frösch* : *deuèi* , *podèi* , *orèi* , *lascè* , *giòvè* (*unlign*)
È *de* *se* *me* *dè* *chize* *gròs* , *mò* *èl* *ne* *se* *lascia* *mai* *odèi* . *Ten* *te* *päs* *dè* , *Päpen* *ne* *sun* *m'* *buñ* *Kerl* .
Lascia *fä* *e* *dì* *la* *gènt* *chi* *ch'èi* *vò* , *èi* *nete* *pö* *fä* *dan* . *San* *morep* (*or...*) *fa* *tut* *port* *èl* .

c) *Im* *Verba* : *bittm* , *loft* , *wirt* *f* , *gr* *fall* , *wirt* *m* *d* , *wirt* *son* .
Sab *idè* *bun* : *Just* . *San* *ves* *preye* *pa* *de* *vegñi* *a* *me* *dèide* (*mir* *gr* *fült*) . *San* *spène* *pa* *de* *diapfè* *chize* *gròs* , *despo'* *ves* *pa* *gi* *pa* (*dan* *gr* *zast* *is* *nöf*)
Èl *ntimpromètt* *de* *me* *dè* *treup* , *mò* *èl* *ne* *me* *dara* *pa* *nìa* .

d) *Im* *Verba* *un* *amig* *der* *San* *Yund* , *alt* *ist* *fo* *ist* *a* *griht* .
e.g. *San* *vegne* *un* *püc* *a* *odèi* , *cò* *che* *flü* . *Èl* *m'* *ha* *inviè* *a* *marné* *cò* *èl* . (*mit* *gr* *ist*) . *Èl* *comencià* *a* *plevèi* . *Èl* *ha* *bein* *imparè* *a* *chinsè* , *mò* *èl* *ne* *sa* *nìa* .
San *ha* *tant* *provè* *de* *l'* *inngnè* *a* *scrì* , *mò* *èl* *ha* *mefala* *tetta* *dura* . -

e) *San* *ist* *un* *griht* , *griht* *ist* *un* *griht* , *griht* *ist* *un* *griht* , *griht* *ist* *un* *griht* .
oder *Notwendig* *ist* *so* *ist* *da* *vor* *der* *Justiz* . *e.g.*

P'jau te dà da marge', meste m'obedi. Incoeu hai mafa,
da fa, de de quèl ne pòi yni a ves d'affe' (d'afabb'ing
niss bonum). Sabit che t'ha, da vire, meste, te contentè,
Èi me diso gonrot, ch'j'abbe da mori davant dad èl
(nos juu).

f.) Lendi n'obre min Unbaf an p'lo f'ist m. por ad. per.
Accordete mi bun compagn, che te manges por vire, et che
te non vire, por marge'. Questa strada è mafa lunga por
gi' a pe'. Per mori content mèsun vire bein'.

g.) Nas senza f'ist bun Vorwort aste infinitiv. Èl passa
senza me salute'. Sen ha passè la neus senza dormi'.

h.) Rinf'naf olà, wo, wofin? bun Vorwort. j.c. Èl ne tà olà
gi'. Da olà te valq, si èl n'ha nèt nia (vofin
n'val wofin, da no qua n'èl f'at. Olè f'è ad afossa
(unbaf f'ist) si èl n'e nò chiere, nò lèg (bonum)

Participium.

1) P. presentis. f'undel a) auf an; bun P. n. x) auf è n n.
S auf ian.

a) f'ur d'istof. Ja, ac, undum p l'astrop. invariabel. E.g.

Juan da Idrèia m'èl incante n'chian avrabie
Se lemen a gi' inciere (f'ium) de neut, restel a Chiana.

Adrian d'agora valq intè questa chiazza, ne s' infida
degugn a l'abitè).

b.) Nall dr. Jusfuit - uof odè, ald' senti (Vistum); e.g.

Jeu le vèghe g'ian; jeu l'ald' serajàn (seranim);
jeu odo la tèora saltan seu per mi pè, mò jeu
ne la senti morden. Allen übriz partic. hui tal.

e.g. vivente mia pürò una gèi gonnot a chiazza.
vedento, che t'è sèmp le medemo còte, ne te pòl orè;
bun (ban if dyuiff - imban).

B.) Partic. perf. Il mändrel (al follet) e.g.
na una amada da sü mälhan, serà d'agora con:
tenta. I pèra onora da sü fis. La virtù è sèmp
stimada; l'om de bèn è sèmp stimé da lüh.
Les fomenes vègn despriadez da lüh, mò i omi
prudènz vègn laddà da vgnan.

Aun ju deu vnderfonnd, Znitwärlu, n. gwar mñ
deb fñw. m. Accuf. vñt. n. effe felfegant. n. e.g.
Mia t' s'è rovinada col lavur. Qui soldà, s'è
battù (fab. of gelfegant). Iu me spñ sentè a la dèrta,
èlla s'è sentada a la ciampa, i altri s'è sentà
olèi ch'èl i platt, mò quette signares s'è sentadez
les ultimes (Zif felfegant an felfegant).

Unprändul. n. deb Partic. a mñ deb Anail. avè, a.

Sab Luv. in Dativ. Plur. E.g. Lui soldà, s'ha battü. Chia
 só s'ha roviné col lavor. Mes sorù, s'ha propost de
 ne se scri mai. Questa mitta s'ha impermellü (sif mifra)
 de diappe' subit de se maridé. b.) Il Sab Luv. immutabil.
 lui nimin Yätig. Zritw., mit auf bin auch ein Satz Plur.
 ad. die Accus. mag noch ad. auch dem Partic. reflexiv., adgnom.
 wo das anbl. Luv. la du d'ambill. Plur. E.g. Jen l'ha
 odida. Jen l'ha chivida tut le de', mo' jen ne l'ha chaffada.
 Chinise les biescies, jen ne les ha pa, odü. Nos san
 tiës sorù, ne nes ètte conesciü? Hatto odü la chiora, che
 to père ha compré. c.) Lo Partic. d'infinitiv. Luv. Verby
 im. immutabil. La pleura, ch'ël ha pleürü. Les grani sörg
 ch'ël ha tempraté. Ecip. un ual mi tangrè fastidien
 andant. vill 17. b. Et ha döt, na plerüda e na tonnada
 la neut pasada. Ghi nevedes, ch'avüi avü quest
 ultimo vivèr. —

Gneundinn.

Zäpfes Satz des Partic. pres. e.g. A esse tant ric,
 ne desel se lamenté de questa pèsera de grazia.
 Tut le gnì a chiora se recordel de s'avèi perdü la luna.
 Il soz Luv. im. Indefinitiv. —

Lab. Ithamwaal.

Definit. Mîst aib bîw. gâbîrî, nî. gwaî dîf lî fî dîrî-
mêntî.

A) Ithamwaal. Ithamwaal.

Olà, wî, wîfî, wîrî:

Safolà, da olà quâ, wîfî, wîrî.

Quilò (chilò), da, fîrî;

Ille, dîrî.

Quilò quâ fîrî.

Quâ et là, fîrî nî fîrî.

Dequâ, dîrî fîrî.

Delà, fîrî fîrî.

Lundî, bîrî;

Da mîrîd wîfî;

Mungîa (delungîa), wîfî, bîrî, wîrî;

Altrò, aubîrî.

Valgò, wîrî wîrî;

Seu, aubî; quilò sîr, da fîrî;

Desîrîa, obîrî, ubîrî.

Safolà, bîrî.

Savîrî, dîrî, wîrî.

Sedò - fîrî.

Sadîrî, dîrî.

De fîrî - dîrî.

Incîrîa, fîrî fîrî.

(Lî bîrî, ubîrî).

gêr, fîrî, chilò gîa, da bîrî.

amanî dîrî, mîrî.

" " dîrîa, bîrî.

B) Ithamwaal. Ithamwaal.

Desîrîa, jîrî.

Savîrî, dîrî, dîrî wîrî, wîrî.

Sedò, wîfî, fîrî; Despò, wîfî.

Tîrî, fîrî.

Desîrîa, bîrî, wîrî.

Antîcîmîrî, nîrî, altîrî.

Jonîrî, ofî.

Savîrî, dîrî, dîrî, bîrî.

Da mî quâ, da mî là, bîrî.

Savîrîa dîrî.

Mîrî, wîrî.

Tîrî, altîrî, fîrî.

Antîcîmîrî, mîrî, altîrî.

Ultîmîrî, mîrî, altîrî.

an, jîrî.

mîrî, wîrî.

Edîrîa, wîrî.

De - fîrî.

ora, fîrî.

momîrî, aubîrî.

In min de ghie', frin' punde; per sîmpur, unq;
A tîmp, gîntle. prîst, gîtsîmînd.

c.) Milones. Der Anzahl.

Un a ôta, mi Mal. Mîle ôtes, mîlôte, 1000 Mal.
Quotant d'ôtes, unioft? La prîma(-i-)ôta, de 1. Mal.
~~Laotant~~ " " L'ultima ôta, del lîftu Mal.
Quotant ôtes, unioft?
Cînt ôtes = cîntotes. 100 Mal.

d.) Adv. der Ordnung.

Por prîm, prîstîf
" secund, gîtsîmînd
" terzo, dîttînd
Tebîriada, bîsârîm; impàra, fînt.
Un dî l'âtr, unq pîst al lîftu.
A muchîs (muchîs)
Indî, mîdîrîm.
Pâr a pâr, gîtsîmînd.
La nî, n. mîlîmî.

e.) Adv. d'Englîsch.

Asîa (Assez);
Tîmp, mîl. algî;
Mîsa, gîtsîmînd;
Bîcî - gîtsîmînd;
Tînt - fînt;
Pîc, unq;
Almanco, unq fînt

N' pîu a la ôta, unq n. unq;
Mîffo dîl tînt, gîtsîmînd fînt.
A' n' pîntî, exparte.
A un' pîntî, gîtsîmînd fînt.
Medemamîntî, gîtsîmînd.
Appîna, bîmî.
Tîntes, fînt al.
Mîd, bîmî; mîf mî al bîmî.
Le mîu, autî bîmî (le mî).
Lîo, fîmî;
Intîmîntî, gîtsîmînd;
Del tînt, gîtsîmînd.
Le pîu.
Mîtt od. schlett fînt.
Cîra, mîra.
Cînce, al.
Alîcîntî, fînt.

Schöne - obgleich
 Mosamänter, mittelw. p.
 Compleamänter | vollst.
 Perfettamänter |

6.) Adv. des Beschaffens.

Rhamänter, volentamänter
 Tört, a tört, unv. p.

A potta, mit Fleiß
 Int' un böt - glöckl. p.
 Bëin - de böt zimel. p.
 Per spaf - - -

A pè, rfs.

A Chival p

Per äqua - -

Tap atap - -

Tü a tü. - -

Gian, genau.

Bel in punt

Inell - - -

Béch, ägas

A gënëde, hümmel.

Vasën, mustig (da teno d.)

Senza romü - für Linn.

In presera (gröfä) - für.

Plan - piano.

7.) Leg. Adv.

Pozchi: p. pa. Warum?

Sicht regim, ant u. Grund?

Cò pa, warum? Chiodi? Warum?

Cò pa nò? w. nicht?

Cò = om?, omi dui?

In fin a quan, bis omi lang.

Cotant d'ie, omi lang.

Chi = web?

Quan. (quand) wann?

8. Beschaffenheit Adv.

Le', ja (per. bft).

Sicramänter, certamänter - gewiss.

Varamänter; - -

Noncual, ja für.

Senza dubio - -

senz' at, infallibilment, unfehlbar

In verité, w. p.

In courtoza - gewiss, un. p.

Èlla e' pa inscar, u. d. h. un. p.

10

9) Negir. Adv.

Nò - - (niga)

Nò pa, un. nicht. mia nicht

Nia - nicht

Nöta nia, gar nicht. Nò mia, nicht.

Mai, un. nicht.

A degüa, od. niina fösa ant d. N. p.

Trés, très fora, Dief, auf, au.
 In fine, bit Dat.
 A, da, gn, nou, Dat. Abl.
 Con. y Acc.
 Senza, ofra. Acc. Gen.
 Senza, wagn. Gen.
 Causa che, aus Ursach.
 Conforme, quins, Dat.
 Da ippro, wagn, Abl.
 Delungia, dlungia, wagn, Acc. Gen.
 Appré, aus fup. Gen.
 Intanche, wagn. Acc.
 Defronta (defrünta), wagn. Abl.
 Inwerg, wagn. Acc.
 Delundh, wagn. Abl.
 Prümache, wagn. Acc.
 In quanto, Dat.
 Salvo, auf, wagn. Acc. Dat.
 Secundo, wagn. Acc.
 Ten, auf. Acc. Abl.
 Gen, finab, ab. Abl.
 Davisiu, wagn. Dat.

Frügn Frisfialn.

V' mo sura quella chiazza, e
 porteme gen quell boche' da
 beire. Jofn obra, mel Gant n.
 bandz uins purl. Genibz off. r.
 Quest toco de maladett vó coma:
re sura tutt, mo sura de me
 re comanel pa. Inf. Legnel p
 Dò la scola girai pà w piie
 a spazier, Dò de qual girai
 Dò da te a le caffè. H. d. H.
 Indurif n. w. bez. g. f. m. ; Dofra uand
 uf wagn. Dofra uand. Rappofand. Coman.
 Quest jon sta gornot fora de chiazza
 de neut e gen ne sà fora da ché
 ch'él va. D. y. M. blatt off. de H. d. H.
 anfo dunn Gant, n. - ifamp. wagn. v.
 no finab pft. Ne vègnete ite da me
 micca? (Dofra di R. d. H. p. wagn. f. m. ?
 C'èst die étte ite' prò quell mercaant:
 Willeing wagn. di. H. d. H. p. wagn. f. m. ?

Io sun stè dui agn prò d'èl, mò prò te ne pönsi pa de stè
tant diè nò. p. Les armes (waffm), che ves ha confide l'Imperant
mossèis o soldas, adonè (gubern) contra i sü nemici e contra
i nemici de la patria, e nò contra des nos, che sun veus amis.

Dant dui di (lur e leg), gnèl 'n soldà da me e di zò: jeu sun
dèit gram (bin sofs anzagt), porchi che doman mēfi gi devar
a mi comandant. p.

El ó gènt che promett de gran cofes, e in ultima, se dai
por quèl nòtt nia (... distinguishen - the last night). Jeu minà
che biere fosse amare, da ora ch'èl gnè incœu dord da
tütz, e se senta (sich fühl) ingre moment seu 'na pèra (auf
ein Stein). An cunta, ch'èl se ste 'na ota de soss da quest
chiastel na battaglia. Ló, j'ha inch jeu aldi, cioè è intr
le chiastel e quèl bosc. p. Cò, mineste dela ò de qua
da le rü (rivers)? 7 Da che aste paradi, che l'armada
de Don Miguel se stada portada da? (gubstagen). Da degg
ati (n. Anwesen - andree), che dai foli (gubstagen).

Colagn d'abitants el into la città de Milan? Po l'ultima
habstoca di, ch'èl en se treidènt ot quarant dui mila.
(Zu. d. d. 11. -). A Salzburg el na strada, che passa trës

N' ias fòra, e questa se chiama la porta reija. Se te
m' accompagnes fin a Monza, foderaste un di plu' magnifich
grandin de l' Italia. Chi ch'è senza di na', ne niss almeno
afor senza chie', si el la vo' campé in quest mond.

Da mipro' dala citte' de Paria el' na' d'istia, chiamata la
Cintosa, che supera quasi tutte les d'isties de l' Italia
in bellizza e ricchezza.

adubit ch' Amibale l' arrivé con súa armada appré de les
alpes, se mettel devant e diò: Soedas! Desèin quilo' èise
la lita (fin bel p' di bel); dadi a vos èise la bella Italia,
che ves pò dè' tutt, chi che de coeur pò desèind, e
dò voi avèise les alpes, crai' muntis plèies de nés
e de d'aira, che ne ves pò de' otr e che la port.

Persenù (Brixen) e' sis postes dalunch da Gosproth.
In quanto a me, j'en me lamente de nia. Si è l'illy morty
inte questa ch'asa salvo 'n' piccè vradù (ch. fud). Secunde
le tēmp (j'uaufdumant witten it), se le tēmp è bel, vai
doman' seu la munt, se nò stai a gh'asa.

Inanche marmàn vaguel la volp e tira via le
còl a tutte les alchies, salvo ad un' a l'un, che

s'en é' torreⁿ seu le tett de chassa. Wabundant affeur, 39
 kann der fust n. bist allen gäissim Im Galt ab, anstür minim gäissim,
 wälfen auf. das das Galt ab gäissim war.

Sua chassa sta darsin a la munt. De frunt a me é'
 la darsin de l. celo, una de plu' belles darsins de Milan.
 Conforme a quel ch'jen t'he dit, n'haste da sperè tremp.

Quind' m' ordo.

Defiant. *Quind' m' ordo.* In anjiglyth

Scò, inscen, inscenche, so, gñifioni: | Inpò, jindof; per anpò id.

Mò, abro, all...

Mà demanco, miffa d'istownighe.

Dò de quel, darsinche, wail, mihun. Dò de quèl, darsin.

Jindof, mihun, wail.

Accòche, darsin;

E, mūd.

Semina } che, obfusen
 Sebein }

E, e, low. ab anj.

Nò, nò, wondra wail;

Despòche, waildun,

Inchic', anj (anche)

Inscen, wail, so,

deplè' (anj de plen) gñim, abradin.

Almanco, waildun.

Scenò, wail, (anj de nò).

Intant, waildun.

O scenò, wail, wail.

O, o, waildun.

Che, d'p

O, waildun.

Perchi: } Darsin, wail, mihun
 Perchiche }

Quind' m' ordo, waildun.

Mò de, abro wail.

Inquanderò, glühend, nicht;
Senza, ohne, nicht;

A l'incirca - p

Enzi - —

Cioè —

Quench, wenn, nicht, nicht;

Come che —

Dura, hart —

Fu a dar che —

Ne, nicht; ne - ne, und noch;

Ora, um;

Mettente, gesetzt, dar

Prima che —

Quanto richie', de peu che, wenn, nicht;

In somma —

Se - wenn;

Toft che —

Cont' l'ut che p -

Marchia - geht, ist;

Va a cà del Diav. ! gehg. - !

Sen, prest - auf, sofort, schnell.

Viva, eviva ! —

Prindeſt ('brindisi).

Ola, los, löst!

Leipzig Wörterbuch

Ah, oh, ah - —

A denz, adenz - liden, liden !

O pen desfortune' - —

O mi care, o mia cara -

O Dio, o Die, o Götter, Götter...

Via, via, ja, um !

Vergogna ! —

Ran, plan, fallen !

Seja la mûsa, Exe to fôpa.

O chi miseria ! —

Ajùt, ajùt - —

Animo { —

alegro { —

Via, weg !

Ola ten, ni, di !

Fora con te - —

Possibile ? —

Giaci a te, geh, weg - —

Fui - geh.

Oibo, biondi, nicht !

Tas, la sede, Herz - —

Nicht
Melle, varda, gibt auf.

O miraco, o wonder!

Dodéne, dodése, dodete; *pfaut mif. p.*

Brav (bravo).

Cordiana, *pfaut an. and.*

Zitto ---

Si sen, diède sen, *pfaut p.*

Barla.

Dò d'òs fa' segurte, *pfaut an. and.*

Lo dè bun' kimp, *pfaut an. and.*

" " bella veta, " " *intropalt.*

Dè odla des, *pfaut an. and.*

" a dos a un, *niz, aufellau.*

" inte la cèi, *ind. pfaut an. and.*

" ad intèrre, *pfaut an. and.*

" fäc, *angimèl.*

" cunt, *pfaut an. and.*

Elle lunatic, *laundig p.*

Gi' soldà, *p. w.*

Tal e qual, *quind. p.*

Dè chi è quèst, *un. pfaut an. and.*

Fà m' p'rimedè ---

Fa la spia ---

" a sauci ---

" l'amur ---

440
Capudon Di Rabastan.

Anèi por mal, *at. l. an. p.*

To' por (per) bèin', *güt an. p.*

Le fide, *g. an. b. an. p.*

Dè de le leu, *int. p.*

Dè da crejè, *un. p.*

Dè ad m'p'p'èst, *un. p.*

Da p'p'è la veta, *un. p.*

L'occafion f'è leu.

Pro le vin' di' an' la veritè. *un. p.*

N'è pro zè intèp, *un. p.*

Le frèc, *güt an. p.*

La g'one da se' intèp, *un. p.*

L'impagè in fatg d'at'ri, *un. p.*

Chi m'imp'orta quèst? ---

Tegri ai fatg sù, *un. p.*

Èl p'aja la sp'èra, *un. p.*

Lo p'èna de la veta ---

Quadagnè (vadagnè) d'è pan' ---

Bellèza s'èza v'rtu e s'è le

vin s'èza gust ---

De chi se tr'atèl, *un. p.*

A chi bun', a chi g'èvol? ---

Per bun' ch'èl è ---

Per me, *un. p.*

El tocca a te . . .

Deu n'è pò nà, bas n'èssè daf.

Quèst s'intèn' el, das mast. f. f.

Mette por scritt, inqulidone;

" peine, puthu.

Estr in manighin, gaudaingli;

" deseur, bas f. f. f.

" — grum.

To' sospett, Mandat (f. f. f.);

N' chianx che ladra, nòrd da mizé

El ó pighié, n' N' N' (d. rado)

Una odundra (hirundo) ne fè l'istè' . . .

Tutg é suppostg a fallè' .

Dormi foia, aus f. f. f.

Fà bella èira, f. f. f. f. f. f.

È senti bein, f. wolt brf.

Peu mesoa la verité', miz gr' wolt.

Chiche cersa d'ingannè, wègne zorab

ingannà . . .

Vigne pagjè ha sùes madd . . .

Chi va plan, va san f. f. f. f. f. f.

To per i chianvèis, bnd, gary, wolt.

Mènè da les cridde, via, n. g. f. f. f. f. f. f.

Chianvè lurt, auf nuz hōf. f. f. f.

Avèi la orella lunga, lary. wolt f. f.

Se tra por les sciabell, d'assèl gr' f. f.

" sferié les nans, f. d. gauda mizem.

" remette, f. f. f. f. f. f.

La plu de la jènt, dmi b. f. f. f. f. f. f.

Ri da stèppè, lary. f. f. f. f. f. f.

To' dima a cant - a cantzoff.

Fà le cant senza l'off. . .

Tignè cant, lary. . .

A' le dè' da micoeu, f. f. f. f. f. f.

El dopind domà dag vo, . . . f. f. f. f. f. f.

Deu sun por gè . micoeu . . .

Lüa f. f. f. f. f. f. f. f. f. f. f. f.

Domà con üna mōra ne pò . . .

fà farina. miz ai miz. f. f. f. f. f. f.

Va por i fatg tū, f. f. f. f. f. f. f. f. f.

S'en trà a la via, f. f. f. f. f. f. f. f. f.

Lary. f. f. f. f. f. f. f. f. f. f. f. f.

Esse impignè, miz n. f. f. f. f. f. f.

Toffè da mizta, f. f. f. f. f. f. f. f. f.

Joigè por walg, miz n. f. f. f. f. f. f.

El é miz estr zū, che mal

acompagnè .

To verborà, lary. f. f. f. f. f. f.

Tra verborà, auf nuz. f. f. f. f. f. f.

~~~~~

Q) You do Religion.

Q) You are Religion.

Die. Iddi, Quelchidie, Domene die, Gott.
 Il signor Nùe, diè pìre. — padre, die fìliòl, le fìliòl de die.
 Die spirito sant; la santa Trinité; le Creadù (Creator) omnipotente;
 Le salvadù (salvator); la passìon de noss signur. — Jesù Crìsto.
 Le paradi^z o dno paradi^z. L'infèr ad. infèr. Mèlan = diav.
 Un Juidi = Ebreò. La parola de die (p. Wortgottli). L' Vangèle.
 Le vèdè Testamènt; q nù Test. I diè Comèndamèntg.
 I articoi d' la santa fède. I santg sacramèntg. Comen^{ia}.
 L'cule sant. Carescènza. (Charité'. l'Orion (Cunione).
 Aller überg mit ex Hal. mit wenig Mühen.

b.) Im Wald in der Ebene.

[illegible]

Le lön, Joana; le tanti, Elly, Wuthelmith; la satta, Elly, Nass.
 La tempieffa, Hana; les grani sore, Gagalhoff. Le tömp, Guit. Witten
 de, neul; la domän, der mozz; le domän, der uong. Tag. Le
 clai misde' Voraüttag; le misde', miltag; le dömiso', uaxmilt
 la sèra; la ~~negge~~ (spe. mezzalut; ün' ora; una ^{mezz} ~~mezz~~
 ora; ün' quänt d'ora; ün' secund; ün' minüt; ün' edema
 (Wass); quindèide', (15 Tag); ün' mäs; ün' an; (Laquini de
 Jofredyut; l' ensciüda, fristung; l' ète' (Moni); l' alton
 (Gust); l' inu'er (invern) kuita. Le flori de soröde,
 Tönnmuntzgaag. —

Monata n. Tag.

Genaro; febraro (forà); märz; auri; mà; giügn;
 maysè; agost; settömb; otto br; novèmb; decèmb.
 Domenica; lüest; märtè; mercoi; feubia; vèindr;
 sabbeda; la vèija (vigilia); advènt; vèuga de Nade'
 (Natal.) la festa de Nade'; le prim de l'an; nanü
 nov. annus. Santa b'agnia (s. Epiphani); s. Maria
 da les chiandörrez (candelarum);
 Le carnesce, fastuor.

Capiun, Apfornmittwoch (caput jejunii?)

La quarèma, fastu.

Santa Maria de März = l'annunziaciun.

Un de' da mäger, fa/ltag;
La domenica dai ori, Palun/aintag.
La jembra santa, gründen/aintag.
Les veindes sant, cfar/feintag.
Le de' de l'area, a/ten.
Pasca de Mä. Pfing/ten;
Les Antles p. f. ofuln/isaan;
Vignesant, Almasfrö/lynn.
Quarta) tönpora. Galsatun/bun.

Munon n. andura Gwö/ffre.

L'océan, Weltun/ten;
Le mār mediteran, adriatic, coeudie, fosc p.
La riva, onda,
Le crisse e le decresse de le mār. Ebber/feintag.
Una insla; un strent de mār, Munung a.
Un lāc (laccy); un rü (rivu); la grand äqua, flüß.
Le füme; flüß: le pöz (pozzo). -

Metallen n. Munin.

Imetals; l'or; l'argönt; le fer; le plom; le zami; le luttun/ten.
Le stagn (zin); l'accia (stahl); l'argönt vi (guld/stein) u.

Calamita, Magur; fœr trat, Draft; solpre, Kfupel: pœra, Wm;
pœra da fuc; un fap; êrap, un ftrider fild; le
chiaudh, Balis; Garbm.

L' coru (color); blanc; fœr; coeudé, ainf coeude; pœr;
Quel (aief yhel); bld; brüm, bräu; grivô, grân; coru
de fuc; fofrof; coru de pomeraudi a; -- viola; --
chiâr (fluff) -- seür (Dmder f.) -- dëinde (af)
-- chistagnes; -- perles (garbm.)

Garbm, Blüen n. Läm n.

Un urt, Garbm; -- da frütz p -- giardin (necufu. g.);
vigna; un lêt d'urt p üna flü (Blüen); rōsa, ainf reusa;
nagola (Mlle); gilia; flü de mà (Maiblüm); lëgn,
Läm; kais (radix); le pé' d'un lëgn (Mau); rama =
ast; un piccio = jwig; fœrja (fogli); scorga (Mm);
La lëgna (Bomfol); la miola (Mard); un lëgn da
mandoles; -- kerses; -- chistagnes; -- nuî; -- fighi;
-- pom; -- pœr; una trognora de jeniure (Wasserd.);
lars (larix); un Pin (fisth). --

Vogul.

Un vicièl (uccello); ùna gharina (gallina); un gial (gallu);
 un' adena (falu); aquila; capun; èièvlla (Nachtmilch);
 corv; cornidla (Korn); le dule (Uff); cuccù; un varjeul
 (Lammgaine); un valla (Gefügnine); alchia (Gant); paon
 (pau); agacia (festa); odundra (Huelen); nettora (fledermaus);
 caparó (Tauben); le pulam (d. Jagflügel); la tlochia = Gluck,
 frutu; un punsin (Geflügel); un nachtigall; le bec,
 Huelen; cresta (Kam); L'ara (flügel); le crof, Korf;
 le magun (Magnum); pluma (falu); un ü (fi); scuscia
 (Zfaaln); le elär d'ü (frenis); le ghel de l'ü (Dollar);
 la cò o cova (M); una covada (Eind); un lach (Hügel);
 un vicièl da chiamè (Liedvogel); un siblot da chiamè
 vici (vitschi), Liedfaisn.

En Tiffn.

Un pès; balina; forella; angüla; ara (floss); resta
 (f. jacht); herin; sandolla; peschè, fa pescheria = fischerei.

Virsü (P. Fren).

Un animal, ùna bestia; le bestami la, chiaüssa (Zam.
 2. inf); bestia selvaria (wiedt fien); salvarsin (Wiedling).

Chiaval; chiaval taiv, Gaul; chiavalla; un polère -
 (fulm); un müs (miccio = ful); müsera, fulm; müel;
 mülla; un musciat (Inn. Muff); bô (boz); vachia; un
 manz (Mina); mansun (Luz) adu mansa; vidél; vidella;
 brescia (Haf); lana; bagot (Widra); môt (ganul);
 agnèl; agnella; chiora (Zup); béc (bod); asô (Zingm bûs);
 asôra (Zinghm); chian; chicia (Zündi); gial (gatto); gialla;
 porciél; porciella; soricia (Maib); pallezana (Vahz);
 talpina; bellora (Wimul); schiratta (Sciurus); volp (Vulv);
 léô (Léô, Gan); léora (Gäsm); le taô (Laf); lù (Lupus);
 La lawz (ursus); elefant; tigher; scimia; un chiamurâ
 (Gmhm); cèro; cicava; i cor d'un cèro (Gronf n. 3.)

Rinismu Uniu.

Basilix; cocodril; deac; igné (Hmhm); arôsc (Haf);
 crôta; bisca od serpent; vipra.

Supplm.

Una a (apis); un somenê d'as (examen apum); un
 basciél d'as (anif un sant d'as); aragn (Spiun);

Una tèra) d'aragne (Sp. Juvet); un sajos (Zmiffenda); tèciora
(Amisn); verpa ad. eussa; moscia (musca); un prèd (Lan^d);
un püre: (pulex); un a mliùs (Wang); romun ad. verm;
romun dal sang, un crucia tang (Sagasangue); scorpion; matoran
(Zuure); romun da la sèda; un Kaffer. —

Un Inn Muefsm.

Un om, òmo, cristian (Muefsm); un om, un èl, Man, fman;
un èlla, an f èrra, mtr un tel. fman; fomena; viadè od. bambin;
müll (Jüngling, Raab); mütta; jòn da maridè (unvbar);
jónna (fmaridè d. M.); donzolla (fman); vedl; vedla;
— mütta vedla (allu Jüngfer); fom. grossa (grauila); un moru;
carlian (Zimlstr, Zimlstr); moróza, carliana (- -);
le corp; un corp mort (Luf); la pòl; le chié, Noft; un
la testa; le müo (Zipst); la vita (Lingmüf); le frunt (fronte)
l'eud (Lug); i cièrle od. cièrle d'i eudli (Zimlstr, grubidum);
i cièrle d'i eudli (Lingmüf); poppella de l'eud;
les oròdes (ofen); i chiavèis (Gaar); le polan (fman Gaar);
la sèmpa (fläp); les massèlles (maxille); le xäs (Kaf).

le naris - Nasulöfus i böchia (bocca); i slöff (Lefzen); palat;
i dents; fa' fa' dents, od. mëtte dents; le mentun; (barba);
le cöl (colla); golla; les spalles (spalle); le dös, od. la schénna;
aïr spinné; le cü (cul); les taffes (Tasche); brach;
le comedun (Schlafzucht); le pügn (pugne); man; comédla (in
Gaudium); le dëit (dite); le pörô (pore); les undles od. unyles;
le piöte (pectus); le söir, busun; vëntz; umbriçun, Nebel;
l'uff, Gölste; la cocupa, Spindel; gionêde, Pun; giam (Gamba)
le gros de la giam (Wad); schiada (Schulter); pé (pe
piet); planta d. l. p.; schial, chagn' (calcaña); i dëitg d' i piët =
Jofun; lesüra, Gelenk; os (plus os), kni; skulwa; postüra;
andahüa; i gëitg; les pärt, internes de le corp; cröppe (gras,
Isle); le dëuël; sang; vönes; puls; coeur; spléinâ (mox)
(Lungen); stöme = magu; i frö' (Lute); bodelles (Gedanken);
beröt (Laser); viscia od. vescia (vesica); salta Spizfel;
le catarr; strüscia, dat Hängfen; snänte (Nöt); l'urina =
les pissignes; perscé (Gistun); i dinq sêns; le senti (Gefühl);
la vista; l'ald; l'odoré; le gust; l'anima i le spirid; l'intellêt;
le giudce, la ragione (Vernunft); memonai la voranté, la veça;
pender; r.

Fa oragin; prie; di patr nobi = bafm; sonè = lāstna;
adore; chianè, chende in agi; s' ingiō'nele (infi'nochiari); se laud;
chiantè; confesse; se confesse (bri'th); communichè; autpriet; se com =
comūij; predichè ad spandichè; battie (Bā'tu); di Mōsa;
dè a dūm, afli'f mufagun i signè'ite, mufagun; se mandè;
gni pūre, mal san (koud woda); gaari ad. vari, gnafm; nediè;
fridm; mori; xpoli ad. solterè; arpe, robm; de sapnè, mubri;
lavorè ad. laurè; ricamè; cuscì, m'fuo; indorè, suraindorè;
margēntè, surar gēntè; cocuse, fridm; cusi nād, bafm; prattè,
appattè ad. arrofti (bri'tm); mazzè pflantm; Tò ura, ab'nfum;
tajè (fpanidm; rom pre, zimura; are, fpa'gnū; seme; ad. sonè;
rè; bagnè (bign'f'm); plantè; inoccule; tē, m'fuo, fagnū; sēsorè, m'
fpanidm; forle, drufm; scodè, blāfola; mugè, maldm; se liè seu
lif mubidm; rompi od. runipe; piè', fagnū; robe, arrobi =
roffm; abbinè, raspe in adūm (fantiā, gn'f'mm/fasem);
prēfentè; re cēue ad. re cēue; ligni, falm; inforle
autō lūm; sborle, (roffm drāgnū); strēngē, gn'f'm i ascognè,
mubigm; curi, curi, opri; daurè, offmū; maculè;
nette; lavè; oīe; bafm, s' oīe, lif mubf'm;

viage'; gi a pe'; - - chival; s'mibarché'; passo per na
citté'; passe' na munt; lauché' sura, auf'saum; destacché
fora, auf'saum; stadelich, gäsuru; fä cattevire, bützoh;
spudé', frum; - a d'is, auf'saum; slunse', auf'saum;
sternidle', un'sum; toffle', un'sum, auf'saum; spüze', auf'saum.
odore', wolkun'sum; crazzé', bratzun; crazzé' da sella, schun'sum,
brun'sum; gratte', unibm; avèi le sanglott, schun'sum; se
nochie', auf'saum; ragione', un'dum; pille', un'um;
lagremè', id; chiare', auf'saum; respirè' ad. trà le flè';
ri', auf'sum; gnä' sarg de näs; senti; sofflè', auf'sum; respirè'
un'sum; topi, auf'saum; tremore', zittun; incuati ad. incun;
trè'; gi incuntra; se tegnì' sen, auf'saum; vegnì' da
imprò, auf'saum; arrivè'; se bagné', auf'saum; fä bagn;
se pleié', auf'saum; bündun; se spläje', auf'saum; zotte',
gi zot, auf'saum; saltè' ad. corre; scampè' ad. nuçie, nullunum;
s'n' trà da na pàrt, auf'saum; fuggi; se fä dan;
slicé', auf'saum; nuotè'; gi a spazier, a spaz;
toznè', retornè'; scricchié', frun'sum; obedi; regar; imilé';
tomè', fellun; se senté', auf'saum; ané'; baseé'; batto; se batte,
auf'saum; chiacchè' via, un'egun; di'spaket. de'; to; insignè' = un;
itruì; fä le nennos, libbasun; simulé', auf'saum.

plaja, Wund; porăda, fustloß; cortecăda; pistolăda; cartonăda;
un bot d'un slop, fluturufloß; nasăda, Aushubax; to' ite d. to' medosinle, aninsfurin purgho'; offer in' punit de mort; sonè l'egonia
(aief angonta), Nistfardulăitun.

Unuind Calt.

La parentella; i anteatz; le père ^{de} et le mēine. Ungro, Bmalini;
la ūma do l'ana (ad. aief de la lă) Ungro, Dur. le mēine (Maim,
nonno); l'ana (lă); le père, la uma; le fi; la fia; il nepote;
le frē; la sō; le bārba (ofnin); la nada; le nū (huff); la
nēzza (Nisth, niece); le cūgin; la cūgina; le cognè (Phag);
la cognada; le sir, Ungro, vata; la sēdora, Ungro, mitter;
le filiestr, Nistloß; — stra; le gēindr (jaer); la nora (Hnā);
le padrin (patrinu); madriga 'postorite'; i proffari; le matrimoni;
le sposo; — sai le novich (novizz) (Ciāntigam); la noviciā;
l'incandè (antfgrabol); copolagium; la dōta; la naza; fomona
de pārt (Wofhucur); la baila (balia) (Hnā); le vēdo (Wittin);
le comp^{are} (Gyatt); le tot (Tōt); la totta; fraberrite';
le giomelin, Jecree; la ~~st~~ slatta, Job Joffloß; le parvint, Phnā;
la parvita, Lān, i genitorii.

Alindung.

Un vesti, vestiment, una vici la = l. d. un vest. da santi, =
franchini

-- da vîre el; -- da ploré; un chapeél; le cordun de le chapeél;
 una ciürva, Miltzn, Gaultn; un fazzorél da col; un crèse, Aragn;
 -- colana, Galschind; un corpièl, Wolt; un perstene, Ein/Müf.
 un mantel; una focca, Voib; un samare, Gaultn; camisella,
 Samisèl; les chialzes, Nümmgft; bràja, Golt; chiamèsa, Gaud;
 un collè, Aragn (am Gaud); chialzè, Müf; le parloffe; i stivà;
 la mania, Gault; fodra ad sottrata; lascia; bursa; bottonàra
 chüfflofi; bottun; manèeres (Gaud/Golt); fazzorél, Kasting; i lian;
 da chialzes (Ms. Gaud); les flanz (Gf. Gaud); fascia; un ora
 de gòfa (Gaud); la moronna, Gault; l'anel; una tatarchira
 se vesti; se despié, Gault; un piéte, Gaud; se desfolle;
 f. andbänim; s'ispolverè, f. gndren; mette, sen le chapeél;
 f. la bärba; se bottone, anstüffn; le bus, Gault; una
 perücca^{ad.}; Gazona; una brècia, Golt; les rolles d'i chian;
 -- Galtödra; un kittel; gonella, Gaud, laugr Müf; gormèl,
 una Gf. Gaud; i ore, Gf. Gaud; la forfè, Gf. Gaud; l'oda, Gaud;
 le fil, ad. fi, Gaud, Gf. Gaud; la scattom, Gf. Gaud; madreperles (Gf. Gaud);
 la seida, Gaud; una ombrella; --

Am Müdinom.

La stua da studé, Müdinom; un libr; le papire; un speni
 de papire; una càrta, Blatt, Müf; una plata, Blatt; la co:

vesta d'un libr; fci bndr. ligna, Jnoln; pēna; la tula, tinda;
le calamare, ffonting; un teghel da la tinda; bristola da pēna;
fndr. d'oro; le spolverin, ffontind; le teghel da la polver;
chiandōra de cōra, ffonting; un candelier; la tona un
lnterna; scriltura; tacun, ffonting; la tona ffontiff;
un pull; pāganent; le giun; verdun; studē; un pare';
un mētr; -solare; la scola; les gran scoli; - universitē;
la Teologia.

Un ffonting.

- lētra; un bollettin; le datum ad. la data; - sopracoverta;
soltescri; fa' seu; sigillē; sigil; cōra de Spagna; un'
ostia (Oblat); un ffonter; corrēge; trā fōra, ffonting;
copie'; dē seu 'na lētra, ffonting; pagē le porte.

Un Wändn n. Anubau.

I' Imparadū; l'Imparadēsa (an' Imperatrice); Re'; Regina,
un Prinz, ad. Principe; - Princesa; - Duca; Dūchessa,
Marquē; Grōf ad. Conte; Grōfa; un om nobl; un om de gēntē
sang (ffonting); le Papa; Arcivesco; Cardinal; Vēico; Pōvan (ffonting)
(= plebanus); Abate; Tegan; Priōr; Priōra; ffonting ad. ffonting.
un Prō - Sacerdōte; Capellan; Confessūr; organist;

un mone, mōnū; un padr, katre, mōis; frate; monia-
monacha n. mōnasia; una ma dona, mōn mōnasia frau; un
Cavaliér; Monarca; Governadū; le fattur (Dra Haffra); un
Landgericht, ^{od} la Giustizia; Resident; un Consiliér; Absorber;
le Scrivan; Procurator; un Ambolt (Amuel); Ghirai, Hor-
minad; le servidū; l'ortolan; le portier.

Nb. Im übrige, Amtes n. Würd, gewöhl. Druck. a. l. ital.

Don des Rōm.

La Alisia (od Aliesia); la ghiea cattolica; un
Tēmpio; un altè (Altar); le gran altè; i picci altà;
le pèrgo, Pargel; le corpseonal; les Pièces (Disputations);
Crucifia; una imagine, od. ma Santa; un confaran (sasan);
la desura (fuyordish); l'orghe; la seia de le bato (Pauk);
Capella; sacristia; i quāty da mēsa (Messe); le calo;
l'armè (Bastun); le chiampan; la cortina (Gottbader); gofa.

Don Gewerben n. Gewerbeten.

L'art; le mistier; l'artégian; l'insigne di mēsa; le tēmp da
miparè; maistr; maistr de fabbriche, Landmeister; zampradū
(Geldmann); Tisler; carrigā mēsa; sartū; terrière (Wirt).

un fieu, fuid; sloper; moradù, manano; töcier, Rëinguns;
chialdirà, Rüzstfuid; chiapellär, Gibne; Räderev;
Pöden; Apotécär; chivallà, Jänuns; mërçant; cœndant;
morinnà, Mäcena; pascadù; campadù; liadù de libri;
Cöchler (Töf); barcareul; Mëde; Bollur; müfican;
Jöblère, Spintuan; coeug (Poff); coëga; sartorifa;
firadäfa, Spünreut; petröna de chvsa; le gran fant,
Großknopf; la gran fantäfelra; le fant de stalla; la f. d. st.
le striun, Gymnast; una stria, Gyn; pulanier;
pulana; adulter, adultera. -

Vann Gaudel n. Waax m. =

Le haffie, le negöze; la mercanzia ad . l. rōba; mërçant
a l'ingrofa; -- da chivai; negagin' da rōba mërçantila;
bottëga; Cramor (Kramor); sēda; mërçantare; damanē
le pris (faag); damanē mafa d. mētte a un pris
treap alt; offri ad . porge; comprē; vënnē; fā le
marchié, ad . l' accord; s'acorde; dinnā blotg (baarg),
anif dinnā sētq (ad . sēchi); tō a crēdit; dē a crēdit,
imprellē, ^{hufm} s'imprellē ad . tō ad unprēff, nüttsuan;
carattē, hanffm; dē giurata, anifgrun; #.

venne, chfär, fönne and.; v. a. lün marche'; d'ä b. pr'ä; pes' ad. aperi, wäg; mette ad impègn, impignè, an' fäudn; en' iannè; guadagnè ad. vadagnè; imballè, mizal; roba de legn; cordèlle, bändne; le panno, luf; bambä, bammoll; le caffè; le gücher; le tabac; tab. da näs; t. da pipa; le cordun, fönne; còrda, tril; fum ^{fum} fuoch; balla, ball; cappa; lètha de cambie; sac; menè la mercanzia, bündz fofmè;

Il Vom Maß n. Gewicht.

Le pès, gravit; misura, Maß: lira, fl.; mezza lira (fig. mesa) un' quart d'una lira = 1/4 to; oncia ad. unza; lät; mèz lät; un' centena; fladira, hagn; la lènga d. l. fladira; fl. da pèzè or; ^{masa} ^{masa} de vin, Maß u.; mèzza de vin, Gälth; un' mü, Hoppn u.; frace d'ägea de vita; äna' bött fä; un' flär; mèz flär; Maßl; mèz m.; un' brach; mèz b.; un' quärl; un' port, Zoll; Läng d'un port, ein Zoll breit; äna' spana; pé; pè; mèz; un' pas, Schritt -

Ein fnekt nunt Gärtn.

La ghiasa; fabbrica, Gebäude; la stiega; porta; l'üs, Aufgang, fön; serradura; smardorlof, Gänglof; la flé ad. elé, fflütel; un' senadü, Ringel; chiampanella, fflenn; stüa, Stub; stenza;

ghiamera, Rāmni; le porte, Dorfaub; le sommàs, Taal; le
 fornèl, Ofm; la curt, Gof; la ghiasa da fuèc, Nifv; ciollà,
 Gensidāna; la ghiamò, Rellu; le cagadù ad secret, Abliitt;
 le scalin, Nufv; fondamēt; le funds de la stüa, Nülmubōm;
 le telt; finestra; la colma, du girbal; sala de le telt, Nün,
 balcun; ghiamin; le sorrà, du taldu i ün' ora da sorèr,
 Dōmūf; l'insēgna, del offed; l'istid de ghiasa, Gāuziut; le mūr;
 la mureja, Gmāina; l'ermo, Gyzb; le marmo; una brēja
 lunt; - mesiera, Nünlānfun; un spirāl, Lufflof; una trēndola
 Taffafun; cantun de ghiasa, Fēn; ch. bēin situada; le
 parēi, Wand; le palay. -

Van Gēnsratt.

La rōba de la gh. Gāuzmāf; la mēsa, L'f; la taūla s.
 tavola, id. la capēta da le pan, Nfblān; spieghel;
 quadr, Gmāldu; scagn, Noff; banc, Land; sella da pē;
 scaffa, Npaul; baül, Noff; la cāpa dai dīnā; ün'
 ora da parēi; un vāse; lett; lett da parāda; lettiera,
 Luffreen; un strāc; un plamaich, Rofffēstia; un
 l'ingō, LūnBul; scialdalett, Ruffōānūm; pazzun da p.riē,
 Na-Mtopf; i rōda da firē, Gmānd; āspo i firē (firē, fām);

aspe' sagalù; un' terra, Wabra Stüli; l'èscia, wabnu

Di Anfr.

fuc od. fuce; flama; füm; füm, Wüß; ligna; liach,
Zpiti; ligna grossa, grob-Golz; ligna menüda, blüni. Z. fascina,
Kündel; hardigum, Rosten; tegga, fümle; cèinde, at-pi; soffladü, Blasch;
i nadi de chiara da fuc, Schupfthorn; olla, Gafu; aierall, Indel;
ua il de terra, i ad. Guf; fanna, Hain; / d'irrosti, Lach; fanna,
Imist; forchitta; chialdina, Döhl; säila, Waststett; güte;
pigna, Mühl; cazzü od. cacciü, Löffel; chiazgott, Kelln;
le merter; lesiüa od. lesiua, Lütz; granara, Lufm; nasse,
rìa da fuc Wamanz rig; le scapsü, fümstalt; solprin,
Zpüf, Holz; füzore, Gann.

+ Kelln +

La chiannò, od. Chiannove, Kelln; l'üt de ch.; una Rott
da vin; spinna, Zappu; le cacciüm, fümstalt; le diete od.
cèrte, Rist; le fünds, Rodm; brada; vin; v. nù; v. fosc,
v. blanc; v. dach, Lütz. le; Rist; spinne le vin, augaffu;
trachter, Zuppu; un' crollè da le lat, Mühlstalt; bizza, Kaffu;
una tagna da vin, Lützglan.

sm. crü frëse, Caltas, fëitt. Caltas; surgêa, Humra; brama,
 Masui; ghiagib; Rân; le fighen; spend; salaba; Poms de
 tene ad. rës de Lapsonia fëdäppl; riss; orde; rës (Nübnl)
 ravann; se, Ral; porvada, Haffra; nuô de muscat;
 canella, Zint; ciölles, Zumbul; aj, Ruvblaf; cioccie, Ral;
 Kerës; tizzun, Ann; le mare, Nul; sciüscia, Haal;.
 Le pom, Qaf; ordüra, Oaf; pèr d. par, Birun;
 piëries, fëdman; përt; fighi; fësin, Zantfgy; picca
 d'üa, W. Zamb; l'isot; nuô; mëlles, Caplin; chiaslone;
 mandoles; margel; Zinné, fëlm; mastie; bann; dlati,
 (deglutire); beëre rot. berre; — — bün prò; völi bëlman;.

Zm. Nell. n. Händgöfaring

La stella; ch'avel blanc, fëittal parif scimel; un, ch. da
 sella, Dufyfad; ch. da roma, Tanimst; l'erba, Yur; le
 fëgn, parif fëit; scallira, Riggel, la ghiennê, Trogi;
 l'avëna; i tamedun, Rinn; le eribel, Rüb; le fëitl,
 Nuzel; le musel, Maillab; le pisp, d. Gab; Biscrabacca;
 la sella; cumoy, Rinn; parif Hängman;
 ghiavazza, fëlm; un per da ch'avel, fëittal.

un' agü . Nagel; le marcéle, Zantze; spada, Schwert; pistola;
Stoffen Drigbügel; scuriada, Kettfe; mazze con la scuriad.
Hualzun; le spro^m (Sporn); la bona man' inia) rozza;
Mäfer; carozza; lieusa, sitta, Kistm.

+ Ein Stadt n. sein Feind. +

La città; - citadin; borgo, Dorf, Stadt; le fosse, Grub;
le mür; les murages de la città; le punt; la tor;
la piazza; contrada; strada; convent, Kloster; posta, Post;
Olisia de le Domi; la ch'ra de justizia, Landgericht.
la ch. de consèi, Rathhaus; le messà, Christdinner,
Festessen; le carozzun, Kutsch; le porto; l'arsenal;
osteria; albergo; ospital; lazaret; le far da pan, Backofen;
la persünad. prigiun; le marchiè; fiera; un' morin,
Mistel; montad, Mäcke; morinava, Müllasch;

Armee n. Justizamt.

General; Colonel; le Hauptmann ad. Capitano p. Allen
Lehr Militärschule n. d. h. L.

Caparra; semplice solda; pattolla; le spia; an

52
mèr cadent; volenter; les armées; la table; le ciel de la
table, Angungfign; cana da stop, Lant; tirro, Lant; le gial, Gfi;
la balle; balling, Wott; chier j'ada, L'auig; lancia; herun;
cana, Vof; bandiera; trombetta; tambur; artilleria;
cannu; mortal, Mönfo; balle d'ajasta, gl'of. dugol; bomba;
granatta; rachetta; roda da fucc; chvar da poluer; tenda;
pont de barile; littra, Litra; murigiuu da verre e
da verre, Amgbon. Min du met; canonada; muschettata;
bot, Wif; un lai, Grib; rina pugnada, Wif; armada;
flotta; truppe; le march; le campod. le lagher; cavalleria;
cristalleria; l'ara sciampa, Lita fignol; le corp de reserva;
regiment; battallion; squadrone; compagnia; scorta, Gfanti;
ètraporeza; rumir, Lant; sorpresa illibrefa; la vittoria;
la messara; la paga, Lofnig; quartier; la mostra; fa la
mostra a'raginanni; passaport; salvacondit; guardia;
desertor; invalid; fa mori da fan, Lant fignun; se parechie;
se destrighé, Wif brant fallu; kett le tambure; canni la
citté; firi, mwinim; seré ite, anifflim; s'acampa;
capitulé; desarmé; plünderé; mchrodé; canny; rampo ite
les porte; se lascié engagé; sté de guardia; se fermé;

in salti la mina; massacre' l'ist'guant; to' de in p'ost per
forza i v'ente ad guadagné la vittoria; sventolè la ban-
diera, f. Hingon; destimire' a fùc e a fil de spada;
batte in fùga; c'orgu' le rembe im'èlle le d'òrden;
se r'ende con accord; se r. a discreziun; perde l'animo;
cittadella; fortin; - fortezza; ch'arte'l; fortezza principale;
les fortifications; di fora wa; d'ins'p'and; palliada;
cattura; succurs; capitulaziun; la p'ost. —

Vou. Adm.

La campagna: le païs: la strada: le tru, waz, fassung;
la semenza (semina): la collura, d'ingra: l'aunacia, mubran;
les spine, distru: la sì, gam: le hòe: trognera, guden;
una val, vallada, gal: desert: craps od -crips, f'el;
pasco od -pastura, unid, prè: chiam, o: borgo: villa;
magian, f'mmuni: blà od -blava, g'lenid, chiam p
are: l'orde, g'ustn: les faes od -f'as: les arbèjes:
i gran: la cadreja, f'fag: l'erpiè, f'gyn: arè,
f'lagun: semenè: erpiè, g'gyn: sešorè, f'fandun: sešora,
f'f'el: sie' i prà, d'ni vinf. a'f'an: collè, d'ingun:
f'orle', d'uffan: un f'el, d'ubst'fagel: f'la raccolta,

lin'; chianapra: —

Musical. Instrumente. —

Un instrument da corde; Tastament; les notes; un cor da
chiacchia, Walhorn; flaut; clarinet; vidora, Zigni; citra;
tigan, Gadebott; bas; clavier; i orgli; la lira; l'archet
tigan; febló, Hfist; les lumbes, Mandolin; la pia, D'edelvau.

+ Verbenen. Nomen. +

Un maleficant; un malfat, Mißthat; delitto; d. capital;
lere; sapin da strada; sapsi; n'apapin, Mörder; traditur;
blastema, fling; blastemada, grob; fling; blastematu;
— dura; blastemé; tortura; bandiment, Exil;
bundi; papsé le bacchétte, Exil; n'apapin; furchia;
Gallia, n'apapin; sajé via la chie', aufhängen; impicché;
d'appicché aufhängen; s'appicché; condané a mort.

+ Brivänche. +

Abbandoné ad. abandoné; abbrevié; absolut; abomi-
néal; absurd; abundant; accélé; accidentel; accurat;
accorde, accordist; adequat; amministré; ample, d'adotte;

Adorè; affa'dendo, befsätzig; affe'zione; affirmè; alt; amè; amabile;
amigge; amonì; angelico; animè; aîe, fan'm; unibl. aîia;
balliè' gethäft; ballü' getflag; bêm' fat, woff getfan; bëin' vegni=
tillkom'm; bel' ifm; bonde' nachtraut; burf, faßes; capriciu';
Corfus; cortegiu'; erü (cruda); curiu' (curiosus); curf (cort);
defetü; dögne; deletu', waffett; delotò' nyzthig; Dëit, meß;
gradn; glaciè' gefromn; dūr; faly (falfo); frad, fanl;
freid, batt; gajär'd, Haad; gelu's, nif, Süßig; gobe, lündz;
granollu', kaniß; graf (craspo); gries, gran; gros, diid;
gustu's, ffnadfaß; illigimò, ungnößig; indèg; inle', got woff;
laboriu', unibl. lergia; läig; lane' gewaff; libr, ftrm; lose,
(lusan); madü, nif, w. madü'da; mäger, ungn; malcufumè;
nancant, ungnelud; morèl, nif, gelüdn; naciü, geborn;
nativ, gebürig; neceffare; nött, ninf; payable; zaffes;
plan, abm; rar; redund (rotund), geadt; redü, ungnelud;
rellü, woff; ric; rit föra andgelott; fabe, nif, fabe, woff;
f. fann, liff, gütwillig; flüet föra, andgelott; fable,
fable; fce; unibl. fegha; fgridiurü, nif, fce; fce, liff, fce;
fparagnü; fparan; fquarid, gne; fce; fce, liff;
furd; fuffe, gütwillig; türb, liff; unü, nif; unü, ungnelud;
vèi, vero, veritü, woff; w, liff; unibl. viva; fannü, fce, liff;

Dialogen

57

Zwisch zwischn Grammatik un Fabeln. In d. ital. u. d. hochd. Sprache.

A.) Èl bol de (langu), che vos imparèis la lingua italiana?

B.) Sè, mi care, èl é desèin(mì) ott mèis.

A.) Demà(mì) ott mèis, e vos ragionèis insieu bèn.

B.) Pardonéme, jeu fèie inchiomò(vost) treuch fai e pronunzié malamènt.

A.) Alor tant che minèis; col tèmپ vegnière a ragionè perfettamènt bèn;
vos mepèis demà esercitè.

B.) In chi maniera mò?(om dñi?).

A.) Col ragionè gont, e col li de bugn libri.

B.) Li lù jeu troups (as l'ol mnt), mò col ragionè hai sora de vegni' cogo,
nè e quèst é la causà, ch' jeu serì plù bèn, ch' jeu ne ragionè.

A.) Odèire (Jesu xpi!); quèst é vost fal. Chi, ch' ó ragionè bèn, mès
inprume somendè a ragionè malamènt.

B.) Vos èis rajùn. Jeu farà dò vost consèi (u. H. u. folgna).

chia sò ha somendè a imparè dò da mè e ragionu mi che jeu.

A.) Quèst é pa vèi; mò sarèis vos inchiè porchi?

B.) Dièmele vos!

A.) Porchi ch'èlla ragiona plù gont che vos, e con vgnun senza
tèma. Chiarèide, ch'èlla vègne dèi!

B.) Èlla vègn a posta por chiare, chi che nos lasunt quilo.

A.) Minèise? —

V.

B) Donzella, nos un dèit raziòne de vos.

C) Leu sun lyra, s'èis peu demà dit valq de bèn de mè.

A) An ne pò di, che de bèn d'una persona tant pertetta, sco vos s'èis.

C) Lascem in pàs con quèd licamentz (Mannifolm). Chi èise pa dit de mè?

A) Mes sun fal meravigia, che vos raziòneis in te 'n tant cùrt tēp in sciēu fēin le Talian.

C) Via! vos ne fàcēs chet spās.

A) Nètt nia; e jeu ves pò di de zigü (sifü), ch'èl ves sta bèn a raziòne talian per via de la bella pronunzia, ch'èis.

C) Incoeu ne ves pläse niatre (nia atr), fch'a fà complimentz.

A) Vign' ota, ch'jeu avri l'onar de raziòne con vos, vorange pa dazgrà bajé talian.

C) Jeu me m'infidà (unfidiand a f u.) a ves spregé de quèst spour.

A) È quèst fèi d'art gian' jeu; porchi con quèrt m'ècra: bi peu enchié infidè a raziòne.

A) Jeu minafse d'èsser fortuné jeu, se jeu in tēpse tant che vos.

C) In veritè, vos raziòneis bel poltamentz (f. artz).

A) Jeu fèrle a le creye, s'jeu savess quèl ch'jeu ne fà, podesse bèn èsser possible. Et c'vèi, jeu in l'è e capèce tutt, ch'ch'an diò, m'col bajé ne poi dèit qu' inant.

C.) Col tēmp se daràl pa bēin.

A.) Ieu sun masha mal pacient : por mparé valq, el trēi cōpe,
absolutamēnt necessaritz, cioè : la capacitē, l'applicatiun e la
pazienza.

C.) La ultima me manche le plu de lūte, ella. Por atre mēlāte
e' chiamō dagnōra itē content de mē.

A.) Cō ha pa innōm voss Maistē?

C.) No innōm e' Iaco, mō sō cognom nu sai jēu.

A.) Ah, jēu le conōsc bēin ; el se scrì D. O quēl e' pa brau el
cotent d'ōl, de legiun veg B dale a l'edema?

C.) El vēgn trēi ōte a l'edema.

A.) Olà stal da chitara (so volut ne?).

C.) Ieu mire ch'el ste int la cortada di beccà (Mtg. 99.) nū
lung da la piazza de le Dom.

Qu. anni stranziunten. —

A.) Ieu ha l'onur de uel reverē.

A.) Parimēnt, mia cara amica ! bēin vegnōda ! A n' ha da mirē (raro)
le plāsēi de uel odēt.

A.) Vo, avēi breup masha bontē : scultē o d. Nulōpe (tog. M. 111).

B.) Cō vala ? A.) Eh, insepē, insepē.

B.) Ch' portēssē da nū ? A.) Da nū ne sai pa nū.

B.) Sarēis stada (P. v. 99. f.) inier a la comēdia ?

A.) Vardōndē, jēu se sun stada itē ; porfē che la rappresentaziun, ch'
ē ha dē inier, n' ē de mi gatto.

B.) Chi ha n'a represente^{re} iniev ?

A.) Un la represente na tragedia ; quilo' el chiamo la Zettola (Zettol.).

B.) M' s'è forse amante de les tragedie, ?

A.) S'è tutt nia ; jeu ne les pò soffrì ; jai vöighe plü gran valq da rì.

B.) Sen per mè preferènce les tragedie, a vign'atra rappresentaziun.

A.) Vos pillein (vignun) dunca gran, e jeu me gode a rì. —

A.) Quist vestimènt ues sta dèit bèin ? Èl nù ?

B.) Scondonède, il é bel 'n pèz, ch'jeu l'ha.

A.) Sen ne l'ha mai odü jeu.

B.) Sen me li vòite da invè na òta (gar sultun).

A.) Còstàt vègn mò a costè an brach de quèit pass ?

B.) Sen mine, ch'j'abbe pagé 'n taler e mèz le brach.

A.) L'è ves plü pa queste cordelle ?

B.) Èlle é veramenti bellez ; Còstàt costelez ?

A.) Èlle ne me costa nia. Mi cugèi me les a donne.

A.) Cò sta pa vostra signura una ? é la michiamò malinlun (ingor) ?

B.) Incoeu stala m' pu' m' , grazia a Iddie.

A.) Jeu sùt bèin ligra. S'èla bèin levada mofto (dun niste) ?

B.) S'è, òtta s'è bèin levada 'n püce.

A.) Permò (for) incoeu la prùma òta ? B.) S'è, quèta domèi.

A.) Vos proye de me la saluda' bel bel B.) gran marce. Jeu ne m' o' pa deomen-
tè nò. —

A.) Olà' é voste signures sorù ?

B.) Èlle é sen al intè sùe stanza.

A.) E vost signur frè sta' inchiè d'ognora bèin ?

B.) O îe dît bîn, a vauî comandî. El a chîssa?

A.) Sî, domella, el e intè la stûa de mi pîre e li i folietj.

B.) Vos ançîze dîceti: dît bîn inîer a le bal?

A.) Bîn de bôt (to primîj). Ieu sun çhiamò stanchin dal gran balli.

B.) Iuan sêise pa vegnûta a chîssa?

A.) A mezza nuit; mi part a les d'òde î.

B.) Tant tînd? Apsî; avî: avû hora compagnar.

A.) Ançîze vengja de bîre con me una tazza de ciocolâda?

B.) Ieu ves ringrazie; ella me servida nâsa.

A.) Me darî, onca l'onor de bîre 'na coppa (chicchora) de caffè.

B.) A' obblighî, tant che... A.) Senza ceremonies! Se sa che bevîs grâ le caffè.

B.) El e vî, jeu le bî grâ, m'aspinamentr intè vosta corp. de lell'ôfa.

A.) O l'acide: complimentj!

B.) Le començise col lat?

A.) Sî col lat, î el ves plêr.

B.) Bevîse gonòt caffè vo?

A.) Vîgne dé d'û tazzer. B.) Iuan pa? da domân?

A.) Pardonâ, da domân le bevî da inî, nî dagnor'a d'ò marîna.

B.) E chi bevîse pa da domân? A.) Ieu bî le lèe o'na tazza d'âqua.

B.) A chi ora gîise pa a marîna? A.) A la una.

B.) A chi ora cênçise pa. A.) A les nû. B.) U' o' pa quêt
timp tînd? A.) O nò; porgî che no giûn mai d'at les ûndî o
les d'âde a dormî.

3.) Jucîs fofs pa troup lând por mè. Tanca flepe bêm!

A) An' di', ch' imparîs, michtô la mûsica; èt pa vès?

B) Lè, èt é bêm vèi. A) Ch' imparèrte pa a sonè:

B) S'impare a sonè le clavier.

A) O le clavier fofs pa 'n bel dischinnent èl, mò plutoff diffiicil da imparè.

B) Ch' èl é pèchit (jeunil) diffiicil, m' en annedai jeu asî (unadè if ^{jeunil});
pendi cû èl é bel trës agn, ch' impare a jeu ne sâ, ch'iamò troup.

A) Imparèis michtô a chiantè? B) S'imparasse dèit gian' michtô a
chiantè, nò mi Maêtr de mûsica di', ch'jeu n'ha nîa
dèit na bona vûs.

A) O sigû, sigû (jeunil fofs), por imparè a chiantè mafs' n'
prûma de lût avèi na bona vûs, sêno ne tomèjel nîa (bâind mûsica).

B) Quèl pensè bêm michtô jeu, dè de quèl ne voi michtô nîa comencè.

A) (Vèire bêm 'n lûr Maêtr de mûsica?

B) Pu savèi sonè ne podesse effr mûc; mò èl n' é nîa dèit
diligènt col gai a m' mîsgnè.

A) Èl aurà maffo (sall) troup da fâ. Èl aurà troup infonziô.

B) Nò, nî; jeu mine, ch' èl s'ie denâ (mîr) mîscen frad (trâjo).

A) Quand aurà vozza vossa signora sô? B) Quand sarè la nozza de voss.

A) In quînè (m) dé. A) Ch' d'fs pa effr sô sposo (una fall 1).

B) Èl é 'n mîscadant da milò. A) Èt ric? Èt é bêm de
bot ric, e de na bona chiora.

Cò hal innom? Sò innom e' Iaco Antone Schway. Ieu n'ha l'onor⁵⁷
de le conèscer. Olà stal do glimse? Ieu la gran piazza de cuntra
a la desia de sant Pere. Vii ghiamo sù genitori? L'ua una vi
nichianò ella, mò sò père e' bel mort ch' el e' in pèg. M'c'ua
una mia dies n'è nia famena? (M'f. m. n'ha vult uiff nui l'è. f. f. f.)
Ei di' ch' ella ne sie pa nia de bun, mò' ella morirà pa toff; ch'
ella e' bel tant vèda. O quertes vedes ha pa' na pel strandia
elles; elles ne meur pa inseu prètt. Quèl eire pa ragiun.

Ani mi ha dit, ch' inchié vos papes per ves maride' in p'ù timp
con signur n'. Et vèi? Vos m'ichionèis (/fuzm) demà. Et e' vèi,
ch' el vign gonòt inte nostra chiesa (da nos) porchi ch' el e'
on' bun amico de mi frè. M' fop pa quist un bel piccè par?
El e' in' bel et polit jon, e vos... El ne ne despiès por
quèl nia, mò porchi che tocca le maride'... Disème mò,
chi e' stè, che ves la de' da cregè quèstes cofes?

Nymmi le di'. Quèst nymmi disè demà vos. Mò chi 'n'
disè per pa, s' el ves damanà per famena? Ieu disè per
ossim ne sai chi che ieu disè per, mò s' el vegniss,
savesi pa bèn, chi di'. Alant de mütta (lo'st Mail).

Alt

Èl é temp, ch' j'en m'en vade a ch'issa per ne ves inò modé
plu die. Ne ragione de pen ne d' inò modé; vossa compagna
m' é dagnia cira. Va, m' obblighèi infinitamènt. A revèder!
Appellède m', j'en creye, ch' èl pleuje. Lè, èl pleuj' m' più.
Jeu ves o' di' aa ombrella. Ne favèi, n' plàci. A Dio,
serva sùu.

Gongella, j'en ha l'onor de ve, fà mi compliment. Chi n'è:
Dont favorèvol ve, mèna m' a quèl? Jeu s'ùn regnida per
ve revert. Pardonéme, se j'en ha balacè de fà mi donè.
Èl é bel pèu de 'n' mèis, ch' j'en n'ha avù le favor de ve
odèi. Avèi bèn ragione de me resè (bzwürsch waf). Vossa
reglèssa meritaf, ch' j'en fosse d'èssèda (zinnu) con vò. Nò,
ne seise d'èssèda, j'en ves impomètte de vegnì a desèi m' là
(in zintuist) plu' gèrèt a ve, c'èffè' (bzwürsch waf). Èl bel diè (c'èi)
ch' è n' avèi osù n'ia signor I. Intè le treguè (alt. I. l'uni)
aguièl' l'hai odù da lung' i f'i s'ùn corrèda incuntra,
m' int' un moment l'hai perdù de vista. Èl é 'n' fèttè
(fandubass) ch' enist' an. Wa caricatura, seo quèlla
n'hai n' ai odù j'en. Èl ne dèura (flut auf) mai la
bachia, ch' a spèise, s'atri. Èl ne ragione che còpè
da f'èffè' (f'èffè' waf) e é un capital serocan (f'èffè' waf)
t'èi m'èssè compati le pùre stènta, èl é 'n' pù f'èffè' (m'èssè).
(m'èssè).

Iu mēse jī dēcin. C'è vorrēse all m' abbandōnē?
I'ha chiamō troupe, cōpe, da fā quēst domidē*, e il ē bel
tard'. Ne ves dementiēte de vegnī a mē cōffē, sē
voltes fascēde, ve larua, e sēse sguīda, che volta mēla
me sarā sēmp carā. Buñ appetit.

Gniffz gnī Gnurr.

O buñ dē, Signor Jean Domane. O buñ dē, S. Francēse.
Ves laseise mēchie uog n'pu' dēi ma ota: Et n'ē pa
mīa (mīa) tant diē, ch'jēu sūn flē^r quilo. A mē pēl
bēm, ch'ēl sīe dēt diē; e quēst n'ē atr ch' m' sēgn,
ch'jēu uēz vēlghe gīan, e ch'jēu desidēasse dēpug
dēi ugne dē quilo. O mī buñ Signor J. D. S. jēu n'ēpe
tant da fā, da povonē e da festidē (fēgn) a chīara,
vonepī bēm gnī gant da uag, mō mīscu sūvāse bēm
Adēng, adēng (fūilof, fūil). ad avēi na gran famēja (gāt,
mīn) ne pōla estē ahamēntē. I'ha pōquēl bēm mēlō
jēu da fā, e da festidē apā, mō jēu re me la tōle
tant ch'ella jēu, quanch'jēu pēure, ch' mī ultima ēl bēm
de bāt lūt an (antad fā? aīvōlō). Jāl' avēise bēm
ragūm.

A propò: 'N'orebe, gñ n' pùc a spazier con mè?
Inocu ne pòla offer. Cò pa nò? (wauw m'it.)

Parchi ch'jan re me iente nia dèit hien. Just por
quest desengade l'aria frësca. N'esse pa mai ald'
disan, che la bell'aria frësca é plü utile por nostra
santé, che tutte, les medecine, d'holme e d'apothecari.

Elle sera, elle sera. almanco la coffea nra. (hi
l'emp él pa? Le t'emp ne padeß pa offer pü bel él.
N'él nra mapa chuald? E' é b'ien chuald, m'ot
tra n' pü d'aria mortella (suff), él é 'n t'emp delotto.

Sen via (~~Woflan~~)! vegnide Signor Domène

Por plässi a voz, voi moffo vegnì, d'esset ne pentai pa de gñ
forn de ch'asa jan incocu. Ieu ves m'ingrassie; eis

treupa boate por mè. Ieu ves preje de gñ qñ pü
plü plan, s'enò ne pòr tra le flé (Alfau).

Les comarèis. La comarè n'hui nia con voz, m'eu

jeu ves preje, se ne le fassais èies ingient (gar ingent)

Ingient se! tüt s'essigant, chi che ves pläs. I'él é
de què se (v. ab s. st) v transe 'n püc palse (pauv. r'én)

57
Giunde (grandin) intè questa offera e beunde 'na
bozza (flabb) de vin deberrada (ant. munda). Jeu vez vin:
grazie; jeu ne m'impide plu a beire; una (l'frido), ch'
j'ha beuu le caffè, l'altra, ch' jeu ne me sènte deis
bèin. Un gòte de vin d' le caffè è zant el o maffina
le bon vin ne decipa (munda) mai nra el. Vos foprez bein
n' bon mèle vog. Savèise mighé, che crappun n' bon
gòte de vin intè questa offera? - In quèst cunt l'acome
pa fà a me vog, perchi ch' jeu conèsc bein la offera,
ch' è 'na brava fomera, e suà fin, che fè la Kellerin,
miche' brava se la nra. Quèst veg da le min vin,
ch' l'offr la vite hrannò. In verité le vin è pa
bon el. Ne vez l'hai par d'it? Connerèise vog quèl
forestà illi? Jeu ne le conèsc jeu. El è 'na ola
un ric m'arcadant, m'ò dessein el pùre. El a av
la desgrazia de rufraughè seu les coffes de la Scola,
e de ne salve de l'ist su ~~bon~~ bein nra atr che
la fomera. Mò, chi vol pa fà quèl? 'Na par
d'it, ch' el è par de instr'ziun intè la Mercatole

utri pretent, ch' el pœssa de fà n' vade vith l'èssida.
Kale vichie' miltun, ? Quist ne sai.

El è temp, che retornasse a chœza, el è plött tard.
Ieu sun por fà tutt, quèl che vorèiz. Ieu veg sun
grandamènt oblighè. Ieu ne scèe che mi dovèr. Quist
spazier m' la fa veramènt bun. Ieu sun bèn content.
Ieu veg le disè¹ pen (ja m'ass). Ieu veg sà grè (if dand²)
Ieu sèntle propre appetit da mangè. Ma n'è per la sanità
plü ütile, che le grà a spacer. Chi ora è le?
Ieu mine, ch' el s'ie les cinq. Ch'arède ieu in vosta
ora, la mra ne va ella, porchi ch' ieu m' la desmentie'
de la trè sen. El è les trez e n' quàrt. Et possibl
Pèise, tra le divertimènt passa le temp snel. A chi ora
sunse partij da chœza? Ieu mine da la mezza da les cinq.
Ieu veg ringrazie de la bona compagnia. Ieu veg sun oblighè
per la vosta. Dona rest. dormide bèn. Gran
marcè. -

Cotagn de brach en ammarcorèze' (Chanté P.)? Anche la borta
de m' tajé jèn quatr brach. Giulò! restèe seur. Cotant me
locchel da veg dè? Èl fèò jùsta quaranta reines. Qui avèi x
quatr dopples e dème fòra p' le rett. Anche la borta d'e me
dè un' atra dopples: quèsta Giulò n'ha le pèis èlla i mofa
lietra. Giulò en aveise ün' atra. Troland (Tandru)
stève bém. Enchil' voz. —

Eni Marguerite...

Ah voz sèis ingrand inte lett, loco de frad (L'andru) a
chi ora èle? Èl è bel länd. Sen vo' attira (Saghi) levè.
Stèise forse pùc bém, dè de quèl, che sèis ingrand pòm
inte le lett? O. Donèe, sen me fha dèst bém, se ringra
zié' Dèe! Sen sun' jùü inier tant länd a dormi, ch'
sen n' la padü levè a bont'ora' micoen. Chi avèi, pa fat
dò cèna, s' èl è leato de dmanè? Subit che u' en zèi
tè, an' scomencè a ragronè de jöyé. Èise pa fat nichie'
voz jöyé. Sigüda (Saghi), ch'g'ha nich' jèn jöyé. Ch'
jüü (jouy) èise pa fat? Signor Vicare (L'andru)
e jèn avun jöyé a le l'gues. È: atn? Chi jöyà a
triund (Tandru), chi ha bevü vin, na part ägua de
vita, i atn soune', ghicanti e ballè. —

(Là è l' mi gochi l' ~~l'antoffe~~). Funtò èi. Dame le fazonel. Funtò ~~è~~ 'n' èise
'n' blanc. Dame quel ch' è vire la lascia de mia jocca (~~l'adloff~~).
Jen l'ha dè a la canadèsa; èl è 'n' più spore. Chi g'ha vorèise vèl:
quel ch' j' ^{auè} l'è m'ev. An a ballin a porta. Va chiara, chi è. El serà
le sartù. Lascel vegnì ite. — Go. n. Funtò.

Me portèise mia vièlla, signor maèl? Signor sè, jen l'ha quilo. M'
avèis fat aspellè die. No mi bun S. jen n'ha meffo podi vegnì denant,
perchi, ch'èl n' è chiamò finì. E por fà na cosa in d'altira, meff'
n se lasciè de l'orella. Quel è bel dèit èl, no a vor sartù, ne
po - 'n pa bagnora creje & lùt; perchi ch' m'impunettèi, no me mèn
tignèis vign'òta la parola. Sè, Sè, fèdun meffo (fals) in, chi na
dabrai na òta, scò i gragn signor. Vorèise avèi la barto de me, la
mesore? Sè vorun pa odèi, S' el na bein. Jen creje, che saveis
contènt con quèsta. Ella me pò (pare) de bot (giuèl) l'ingrè. Funtò
è desèim la moda con le jockez. Bottoneme no. Jen (giuèl) l'ingrè.
Ella m'è meffo prèsta. Una vièlla bein fètta meffo gi d'ò la
vita (glatt) èlla. N' el pa les manes meffo ~~na~~ l'argie. Funtò è
èl, n' è ^{na} meffo l. In verité, quèsta jocca veg sta dèit bein. Chi
colta pa le brach de quèsta soltràta (gullm). Jen l'ha pagada
dai taler le brach. Funtò n'è na trop èl; èlla è a l'un pr. S.
Alà èl le rest de mi pars? Èl n' è avanfè na, bun S. Sè, Sè, quèsta
è la ghianbra (kind) de l'alt i sartù. — Èise ~~per~~ ^{per} ~~roto~~ ^{roto} cant? S. no;
jen n'ha chiamò an t'emp. (Portemèl doman, ch'jen vo pagora).

Dun Funtò. Jen vo preje, domè 'n' sfen de papire, ma penta e, n'

pa' de l'inta. Jide n'è m'gabret, illò c'assessore tutt quèl, che n'è
de l'ossèin. Juntò n'è pa' na p'ona sava (sola). Juntò intè le ro de
p'one (p'one) en èl g'ocantes (moy). Èlle, n'è bonfè. Juntò n'aveise
d'atre. Alà o' v'èlha ant'ina (moy) da p'one, Juntò è la, l. l'ossèin,
taje p'one, v'è. Sen les laje n'èlto a mi m'ent (d'at, mada). Quèrta p'one
n'è pa' s'ell'è (d'at) illa. Juntò p'one d'una l'è (d'at). Juntò èise p'one
d' p'one: v'èlha intè è m'èlha p'one, an ne p'ò s'èl. Juntò p'one n'è p'one
d' àgua) l'ap'ò (d'at) d'at. Juntò è la blanch'è. Sen ne, en u'ò d' d'atra.
Me f'at'è m' p'at'è. Sen m' en p'ò m'è (d'at) m'è, d'at j'en ne
m'è m'comad'è l'at. m' d'at p'one d'at m'è d'at m'comad'è, l'at d'at
ch' j'en ne p'ò f'è, me d'at p'at'è. V'è èl l'èlha l'at'è can me.

Li cap'èl de d' m'èlha m'èlha. Sen sen) ai ill. Sen è l'èlha p'one
m'èlha, m'èlha. Av'èlha, l'èlha la l'èlha de d' l'èlha, che v'èlha sena p'one qu'èlha
l'èlha a la p'one. W'aveise ch' a comad'è. L'èlha! Ch' c'at'èlha
L'èlha l'èlha qu'èlha l'èlha a la p'one, e ne l'èlha d'at p'one l'èlha
p'one. M'èlha m'èlha d'at p'one m'èlha. Juntò l'èlha m'èlha
l'èlha, ch' che v'èlha è p'one l'èlha. Juntò l'èlha l'èlha l'èlha.

L'èlha che d'at m'èlha d'at (d'at) m'èlha, f'at'è m'èlha, e t'èlha m'èlha
(d'at). Sen m' en p'ò d'at mal, de ne p'one m'èlha m'èlha m'èlha m'èlha
M'èlha p'one p'one? Èlha m'èlha l'èlha. Sen m'èlha m'èlha d'at m'èlha
p'one m'èlha l'èlha d'at, ch' l'èlha ne ne, m'èlha l'èlha. Sen m'èlha
m'èlha a d'at m'èlha d'at l'èlha. Juntò p'one l'èlha m'èlha l'èlha.
T'èlha m'èlha l'èlha, ch' m'èlha ne ne p'one d'at m'èlha. Sen, m'èlha
subit e di a la c'èlha, ch' j'èlha 'a m'èlha m'èlha a m'èlha, e l'èlha
m'èlha 'a l'èlha d'at (d'at) m'èlha. —

Liù e' parò, chié. sentunse prò mèsa. Quèi jorna da niso fè di
hora. I ha na fancella (Magd), che sa da cuinë pròpi bèin.
Quèta ghiarnde hò e' delicata. Quèta lingue, (Winf) uel plàimà
inchié, spéri. De' de quèl, che uel, oréi, de' tant de brà (Magg)
vor propiè de nostra bonè. El e' temp. de le me la tacchè
a les patch, (des vir uns an di p. mag). Quèi e' m' mangé cho me plà
le pèi el. Ien sun bèin lye, si èlla uel plà. Manginse m' pùe
de ghiarò + vedel prò na tazza de vin. Quèl ghiarò e' delicat.
Chi ghiarò e' el? El e' de la chigera. E le vin uel plà el?
Tropi dèit bun. Na mò, mangéde inchiarò m' pùe de quètt roff,
e un prò de salata. In verité, jèn ne pò mangé de plà. Ien, pùta
mò (uof) quà m' sai plèim de chères fresche. Vos ne tènè! pa nèn.
I ha tel beu' afa'. Enina le bun vin e la verité. Enina i lyeu amica
e les beu' amille. Enina! Truvande mò na tta quèl vin de Spagna. Enina
a uoy! Bun prò uel fise! Desèim sunsi (Winf) uel chioe (telle
bèin bun) la uerde, nia per mal. —

Cupif b. m. standu. O amico, jèn m' en pò bèin dèit mal de le crafte
inle tell micoen. An ne pò fà abramènt, quan ch'an ne se sta bèin.
Cò te sènteste pa? Nia dèit bèin. Da quand m' quà t'en sènteste pa el.
Bel da gacotagn de di m' què. Chi le dœ pa maffo? I ha mää
de ghié. Tutte, les lesiue, (Gladu) ne dœ. Ien n'ha le minim^v appetit
m' soma, jèn me sènt dèit mal. Ch'in di pa le dœm? El n'è, chianò
de quilo. Quèta doman m'la aconsié / quèttu gacca (jannan)
de me fà sanglase'. Ch'el pa llo? N'ni cugin. Ien te
prejè, ne fà nia senza le consèi de le dœm, acchè ne te
te despez, inchiarò de plà.

Pòste (l'any) d'è) bèn' dormì la nœt? Intè d'è nœt n'ha' jermè l'œide
m' moment sù. E de pœu' èl m' fœt m' (odra mal) a la spinnè;
èl me d'è i' o' (ofsa) m' tanta i' sun' flanc de s'c' m' quett' lett.

Pazienza, mizare l' 'Arum' pa spend', che te guaresce tutt. Intant
m'pursè mettò la t'ò da la man d' Nèi, sco èl i' plœg' de ne la
menè. Èl èl (nu is' adra), che ne da la sanité, m' èl m'ch' èl,
le ney l'ascia p'ò les m'atœz, e les ancedith. E p'ò m' creyè,
ch' èl tant con quett', che con quèl se ch'ir ètr, che n'ott bèn
la bèn principament de n'ott anima. N'ott d'auv' èl d'unca,
che ney s'annettusse a la sua tanta vorantè, e ch' m' anpre
dant se pensasse, d'istasse e f'astasse n'ia, che n'adess ètr
contra se a s'ò tant anar e la f'el' de n'ott anima. E che
nos st'annu' certament de pl'ù. Inscu p'ardusse pa spore che le
signor Ddie nes donne ind' la sanité (E. I) sp'ò (n'ar' d'ann) ch' avun'
a n'oste, sp'œse, m'ch'ie' m'parè a con'esse la sua p'ordita.

Oh pl'œsèpl' a Ddie! An' se t'ò, ch' bèn, che la sanité è, che
quan' ch' an' è amara. Fate animo, raccomandè a Ddie, fa
ch'el' le d'attin, e obbedè' bel m' p'unt a tutt, ch' ch' èl le d'is
e t'ordonnèja. Desp'ò f'irà tutt bèn. A se n' èl.

Gust'ò, j'uni d'annu' (intant m' ang' h'it).

I' bèn d'è: (n'è' ha) S'anne. D'ann d'è, b. d. D'attin. C'ò m'f'ia b. f.?
Oh, n'ia mal, n'ia, S' an' ha sanité. S' èl èl, la sanité è m'f'ia
bèn la pl'ù bella cosa de le mond' èlla. Qu'è d'èi pa m'ch'
j'uni ol' ch' èlla manghia, manghia tutt. S'èse it' a m'ch'ie',

n'el vèi b. T. Lè sò, j'en sun stè a marghè datt sant Simon
(Argemond). Èn bèn miffo comprè valq? Oh, j'na bèn comprè,
ch', 'ha comprè zacotari de biesse, e 'na rìa azòra (Zing)
despò n'è pu' de l'ni. Le l'ni serà pa bel quella 'ota. Bel, bel
nò el è pa cistè a priè. O valq se bel è segnor a priè el
quèl l'arte bèn r'giun. Chi cunta n'è de rest da nù. O, an
cunta, ch'òl desp è str, chiege (ingrand nù) veres. Vene, tra
ché? Oh, an di' tra Türtz e i Rüpi. Quanta tra chi sie
pen chi ch'èl è, l'ille, ne vegn pe da ma nò into neis
payè. Nò, nò quel minapi pa bèn de nò quel. Ne n'en v'ard
Ah fè che la verra n'è pa miffo nia de l'ni ella. A per l'arm
de die, de l'ni fè! Valq de pièg (peggi) ne serà pa mia (barm).
N'aldoss pa, che signor l'nat, quan ch'èl s'egna a la tem p
(Waltheguan). prièa d'agnia, che le signor Die ne, tra veres
(brwafon) da la pette, da la fan e d'assa vèrra? Ne la pette
e da la fan al di bèn, nò da la verra n'hai mai al di nia jèn.
Èl di' per (no rest jèn): a pette yane et bello. Nò taffe per, che
bello è di vèrra per l'atm? Per l'atm? l'atm ne sai pa
jè miffo jèn; j'anghi ch'jèn n'hai mai fud è jèn. L'ud è
n'hai in ch'jèn ne, nò quell l'ant copèri miffo impò. O quan che
j'en sun pa tant vedè che vo, l'atm T., capirai pa bèn
in ch'jèn de plè. O mi l'ant gramach (o mi j'atm!) quèl ch'an
n'incara da j'atm, ne s'at n'pa in ch'èl da vèll ne. Lè
t'at, d'atca s'atci valq, n'è bèn m'èl man a impara miffo
che t'es jèn. Vè, che da vedè n'impara n'ia plè, vè (vè)

Mò' le fà de 'na chharsa tant ricca: Vèi' el. Mò' mineste ten, ch'
el n'en sie m'chie' de più ritg e de miùs chharses, che quètt, che
devènta soldà? O regènte 'ten che le fà le soldà m'psema' offe
n' m'etior por i pùri pittoochi? O quèl re d'èi n'ia jèn. Mò'
se pense insen, ch' i ritg e i gragn vade forse gran e de
bona vorènta a se fà soldà. Jorot succede quèst, mò' s'èi
ne va gran e de bona v. S'i j'ècèn g' per j'ècèn, o ch'èi m'p
pugè. E ch'èi (Barim) nò? Sepel pa dagnora pa l'chi a le pùre,
chi ch'èi d' de fad'a (fascia) e che se stà ai ritg. La
sott de le ric è impò (dof) dagnora min che quèlla de le pùre.
I plàse a j'è, el bar, se nò, s'en comprel un, e s'en sta
a chharsa. E s'èi el va insèp, i pòr men i s' dagnora valg
pùr de dinnà, chi che le pùre n' la. Regal 'na ota e l'altra
in p'amefo (Ulanib), tal olà via (so un' n' n'ofni), e dièffa
senza fad'a da mangè e da beire, de tant che le pùre, s'èl
arègn in p'amefo, m'p cò d'è chharsa, ch'èl se c'èffa 'n' l'le
(Lago), por se podèi con chharsa più gran brèa (M'p), che ha
intè sò Regiment, demà d'ènt vedeghe da vire (vivere). S'è
s'èl n' è verra, d'ènt ne lasci m'ia j'è in p'amefo, nò. S'è
lasci j'è in p'amefo, se n'èl le t'èmp d'ott agn m'ia n' eten
n'ia. Finis qu'è p'òl j'è a chharsa e vire comodamènt, intant
che le pùre se sa cò la s'è (s'ènt d'ènt d'ènt) g'racche por le laur
n'èl più d'ènt adatte e s'ènt n'èl n'ia de le fà sò f'è. Tant è.

Significum fad. *Am.*
-17-22

15
El pò pa mighrè ceste vite la uera. El é uèi, no ne podesse
michiè mort a ch'ora inle quètt temp. O mineste ten, ch'el c'assaps
da grassa fòra plù facilment la via per g'i a parajò, ch' inle inatr
lùe? Le parajò sta in ogni lùe d'aver, e de S. P. e' delug pront
a nes accette, s' nes hyann (tenemus) s'emp ad el. Bèin, b'èin,
mò 'n jòn tant prop e timorè de Die, s' elca; e s' almanco
soccè a in plù rie (flümen). El é uèi; el sef e' in prop
jòn, lùtg le d's. Mò sef per quètt e' lùr da g'i soldà, per
e' in prop mült? Sef d'avea' demà i ri e i lott'i g'i soldà?
Inlò sef an pa fiesc: (da wätsch fiesc). Chi fof pa le
militare, s' el ne fof compott che de via g'ent? Cò podes pa
fide' le Monarca a de tã g'ent la guardia de s'ua augusta -
persona, e de sò trono, la defesà de tũ suddity, e de la patria.
Cò quisp de tai a e' le tenar di nemis de la patria tant
da ite che de fòra, e de lùtg i malfattur, s' èi ne fof
in fiesc atè che 'na trüppa de lott'i e galoty. Nò, le
soldà n'è prop e' n' èn ab onstian, el m'è avèi le timor
de Die, e opant s' c'omendament. Avèi, b'èin ragiun, e
el en sera de lugh, mò m'chè, n'ia p'itg de ri (in fiesc fiesc)
che decipa despò i lugh. - Fiesc ne pò e' u'ament, cial, ch' el
en sie fra tant de g'ent m'chè treuch de ri, che g'ant n'è
cantoty d' e' in fiesc ri, mò che prò de m'chè m'chè i atrid
mal. Mò m'chè, alà 'l n' è stato, che m'ebbe plù o manco m'chè

decupa (mădărabu)! El e' d'oltr' mîscu (ăbănel, b). Le bun'e
le rie e' m' vîgîe lîc marcedi (ymitst). El e' n' e' degun
chiamp, che tra le bun' formînt n' en' alche mîch'e' de tîe e de
decup'e; degun prîe, che ne gîcere tra la gran' quantol'a' de belle
flur (blum) e cele, odorose mîch'e' d'atrai valq' una da lăpser
(yistflang). Cîtant da mîe pîe n' pîe se consale de lîf
lî, mîllung, sîemia (lîglus, ch' e' le parol'e de d'e a lîl la
maiora' hora educăziun'. W' a' cîstlo, le galat de d'oe, tra
lî pîfz amici n' trădîtur? ... Quanta ch' e' d'emă fop' rî, le
pîech' e' l, ch' e' decupa mîch' i atrî, i lăgn, ico j' ha bel bî
d'onat. Vîe' e' l, che, ico n' pîm frad' int'e pîi lîmp m' decupa
na d'êta mîch'ora, n' rie vîftrî pîe cîncîl'e' na vîa influența
lîu i atrî. Mî m' jôn, che int'e lî pîm agn ha ottenî' na
hora educăziun' da lîftrî, e ha imparî' ad d'omî dîre, ca
relîgiun' e la vîlî, n' e' pîu mîscu fâile da decup'e. Trîma'
do lîl procurat de se legîrî con de lîre, pîersones, de can:
vîrîe coi lăgn e de fâgî i rî e carîol. El fîgîrî e vîlîmî
mîch'e' tîtte les occăziun's, olî che ces mîlîadî (lîstlî) e i rî
vîgî. vîgîrî, e olî ch' en' se d'emîntîe affat d' dîre. Dîre e la
relîgiun' avîal d'agîrîa dant i eulî e a queta fîsa (lîmîf)
cîstlîl orîst e pîrîst, m' mîy ai pîrîcîi mîssîma. S' e' l
d'omî dîre vîgîrî d'e', ch' e' l'ajûte, e' l, ch' la mîpîmîlî d'e' d'e'
a vîgîrî che le pîrîgî, suă grăzia.

Quel pò l'è e' mican che d'itèis, mi han' l'è, mò la jent jona se
lasera mepò mafa gran condùte a le mal, l'un ne ghara de
continuo la sura (daraif(h), amonēce), e bandid (warrant).
Quel n'è da regh' el. Mò minerte ten, che prò i soccà, degiù
ne ghara sura (daraif(h)) la jarentà, l'amonēce e la laventà.
Minerte, ch' i superiori ne ghare, e n' abbe alra cùra, che ch' i soliti,
porte les d'mm, f're l'edecize, che de grandia p. (i) nò t'è.
ha m'hié' cùra, ch' èi s'ie prò e da ch'èin. El ne p'apa m'ia n'
de', che n'g' un' esortèje i sù a ofr s'icci, amantile le l'una,
de la nettedia (Purification), de l'ordine, e di s'emp' la uerità, adett
bel trii (anfristig, mthf) e fedeli, e in s'ama a se dopo d'ò b'èin, e
a còu l'utta puntualitè sù obblighi e sù doveri, e n' i amonēce
con l'ut le rize a l'incumbra a schinè les b'agie (bagues), les
falsitè, l'ingiannamènt, le robe, la porcheria e le disordine, m'fina
a se travand' da le s' m'ch'occhè da le j'oyé, via, a se travand'
da rize l'ut rize. El p'ò, m'hié' i soccà la sò proprio passon
d'anima, ch' i d'it rize d'amenà e f'ella, m'fina in t'èin se p'ag
la m'èpa, i li dant le Vierge, e le sprega e i raccomanda ~~con~~
na bona precina p'odica la virtù e la moralitè, e i amonēce
a schinè le p'ichie e le rize, ch' i confessa almanco una d'la
l'an, e che, s' èi e' amara, na ai d'iaffè e ai vizitè ind' i
sù espedè, i consolà, i instruisce, i conforta, in s'ama, ch' i f'è
l'ut, ch' che p'ecori nella s'anta religione.

E alà vègn i vizi castià con majò rigòr che inte le militare?
Copes, ch'è in altri lùò vègn castiade, sco valq de più, per esempio:
de picci rubamènt, infidelitè, chrocche, (brantfing), transgrezzion;
de sù obblighi, d'ubidiença, de là' còpe, vègn considerade, e castià,
des rigorosamente inte le militare. Quist è sèmp na ^{castia} ^{prova}
ch' i Taporari chiara con attentivun sen la jòventù, e ^{prova}
bisogn de la travardà da le mal. — Anzi, d' i castighe m' èl
pa richiè ~~pa~~ itè contè a mè. E' ne cuntava, che na pais
scorta (fogar) con rente, (Pütz) fma le sang, sco (albelte
(^{quec bel rig}) sen la crut. E' ne sarà pa mia vèi nò. T'avrà
ald' disàn de le castighe, ch' ès chiama: passè les bacat,
tes (Pistoulf lout). Quist castigh n' ha regù nia de delitt; mò
èl ne tocca ad altri, ch' ai dènt ai, e malfatturs. I bugn e i proff
(proff) n' ha da temèi nò quètt, nò n' atr castighe. Quist sarà lùt,
sco disàn, S. C. Mò de quètt cristian ^(mòr) el mettò bein impo sciade (Pfad)
E' o' n' là bel jàn, bein fat (Pfin gnaa); èl è tant da savè:
fà in tutte, les còpe, èl sa tant bein li e sen l'edèsch e tahn
e dènt bein fà cuntz (Pfund). S' èl è bel e bein fat, se n' èl
richiè demà (aich mir) nia atr ch' in dono de diè, de quèl ch' an
desp i ringrazie. E quètt è propi le punt, che le fèi dènt abel por
le stato militare, de' vequèl ch' inte quèst stato ne pòr' avèi atra
gènt, cho de bein fatta, bein mettuda (Pistoulf gnaa) de sana,
E s' èl ne fap inscu, se me fap quai in' atr por èl. E' mèp
e fap, ch' èl ne mèp e fap la canza, ch' n' atr, ch' è

fosse pœu necessari a la chrisa paterna, ch' el, n'ha bravi de jù
 in pœu del pœu de su de fetz. Ten ne le creije nia cotant che de
 là jent i mpiricchi d'esse (impudgy) contra i die e contra la amariet,
 che che par ne mœpi d'averlo na ala solida, se l'inscœffia, se
 stropiœja e gonot se mœpiœja e se fœt fœt i' ei' e pœu
 su mœthung. Se là jent ne riampœt na ala a li calighe, lœu rignœ.
 Do pœu lœste dit, che quell jœn e' dœt abile e sa bœm li, suri e fœcand,
 fœt e jœnt na fortuna sor el. An' prœ adore (adozerare) de là
 jent, sco in vigne lœc, masima prœ i lœc. De de quell dœs i jœn
 tori none sœ mœthung dœt bœm a die a' scœla, e a' cœsa,
 ch' ei nœgn nœt dœt bœm in fœt, e in pœu tœp, a' dœt ei
 na ala inte vigne lœc, che la pœdœja de die lœt o lœt in chœma
 dœt abile e da adore. Pœu a quella fœsa ne iœt a' tœ
 che pœuœ la fortuna de su mœthung, da vœ de quell che de
 là jœn arriva col tœp a dœt de bœn, in lœc. - Bœm bœm,
 mœ prœ i lœc ne dœnta n' lœt mœpi ne nœ (dœfœt) pœuœ
 che, sco j'ha alœ in lœc ch' i pœ d' lœc e d' grœ. - I
 sœcœ bœm, ch' an' ha de mœpi rignœd su mœ pœ de de quell
 ch' ei nœgn o' nœn, a' tœ dœt a' lœc a' lœc (dœfœt), e
 pœu quell pœuœ lœc rœcœpœ, capœntœ, e qualitœ. Mœ pœuœ
 ne rœt a' fœa (mœpœ) de na pœcœna chœma. S' el e' pœuœ da bœm
 bœm mœtœ, e bœm lœt, sœmentœ. Avœn' pœu (jœ) esœmpœ fœt
 che pœuœ de la pœu bœn cœdœjœn e' arrivœ col fœ de de bœm

con l'applicazzion e col savèi s'entò treup mant, e deuen di
gragn signor, ch'ha fal 'n' gran bel onar a sua patria.
Quist e pa bëm da miré el. Mo' el e' miche' treup da miré,
che gënt de bassa condizion, semia ch'ei ep' gant l'ocazion, abbe
miche' gran premura de se procure' les neussaries, conosciënzes e
capacités, che poëse trà a se l'attengimant di superiori. Quist serà
pa miche'. Anzi, miscu' e' la, mi car, segugn de noz ne la dant
fóra (mi p' accurt), a chi che la providenza l'ha destiné. Mo'
vignamò vò a deso pensé, ch'el e' de regn' ch'ame' por valq' stato,
olà che abilité e capacité, tant de le corp, che de l'anima e'
recepantes. El na sta gni le tēp, che la providenza assigna
attualmente la vocazion, por quella che noz nes sentim' ^{f' capaci},
se ne despen nes paré o refuse' de l'acetté con animo e reso.
lutezza e dopo fa tutt le possibile per fa' onar a quell' stato,
ch'avem chiri o che nes e' st' el' con la fidelité e con la
p'assualité, a fa i sù doveri. Inse quell' caso pòr esser
sign, che d'onore ajuta, el, che e' d'agnora apparecchié a se
ajut a tutt i peop e da bëm, e ch'el preniera miche' 'n' el,
sco da l'atra part al celtura' con rigôr i gualz ^(fatti) e i offina
miche' bëm, S.C., ch'ella sue miscu'. In se la mine semà, per
la sa miche', pome' che inte la sama fruttura vègn ch'ame' i ser:
dij, peop e da bëm a gode les b'grèppes de le signore, mo'
p'curtra le servidù fies e da nia nègne ordanne'.

~ ~ ~

1. Le marchand da ghiauai.

Il marchand da ghiauai à messo giòt la desgrazia, ch'el i
n' morì. Sùu femena durca le resina vgn' ota, ch'el i: 'n' moriva
un'. A la fin diòla tutt con les bones: vè^t mi' om! Teu ne t'en
intene^s teu de ghiauai. Te compres demà de là lardy ghiauai da
la vita lunga e da le còl sottì; chi ne vè nia ei; t'en mèpe
compri de tai da 'n' bel col gròs e dalla vita bella cürta.
Seu 'n' quist na le marchand ex en compra indò ita, chi meur
int' ota ~~me~~ de. Desem scomenra la femena a le resie plu che
mai. Mo' el i da questa respo^sta el: vè femena! Justa ota
hai mo' vorü Arne' a te' jeu. T'has pou dit, ch'jeu desse com,
pre' ghiauai da 'na bella vita cürta; quist l'ha pa bein
avüda cürta apà el.

Le medente à le viz de liere 'n' pu' temp, masima spò ch'el è
grü veit. Sùu femena le resina giòt de^t de offet quist, e diòva
che, s'el continuà a fà quist neffier, n' avrai tutt plu nia inte
ghiasa e meperò jì col carni. Mo' tutt quist ne gioffava nia.
In fin a tant ch'el à de sü gròs, se mangiar el ora chi a l'offeria
e spò che quist fova finis, mettovel man' d'i om to' inchie a
la femena. Na ota, q che questa femena s' à vadagné ghize pou,

De grôz con gî a seîore, ne savêla meffo olà i asogne,
acôrche l'om n'i rabap. A la fin i famel ite di mëlles intè aîn
cassa e de mëlles na cruî benedida lafura. Èlla s'en ê a pën
fôra de chîssa, che l'om scomentava a chîrî intè la cassa.
Èl diaffa dînea i grôz con la cruî lafura. Dîcîm se
pînsel voi pa odî, chi che queta cruî pò, e mëlles mari a se dî
i grôz. Te tant ch'èl s'i tolô, disòvel: parete cruî, parete cruî.
mò la cruî n' se parava e mîscu se tolê i grôz e s'en va
a l'officia. - Quanche la famena grê e ne diaffava plûr lû
grôz, pîttavêla e le slamenava. Mò èl dîs: uè mia famena!

T'ha heîm dîgnora dîl: parete cruî, p.c.: Mò la cruî
ne s'ha meffo parè èlla, dînea mi hai tut jœu. Leu n' quêt
va l'a fam. a l'accusé prò de vicare. Le V. le fêr compari
dant a se e te mi da 'na dîcta comonada. Quanche èl ha
fîrî, dîs le hoavû, 'odé, nobl Sîgnor V., jœu sun uel e m'
pûc de valq mepî bîre. Sê, dîs le V.: un tal che voy
desp bîre con les alchîz, èl. O nobl S. V. respagn le uel,
sê mia fam. n' brava un, che beves con les alchîz, se dovêla
tò m' alcun. (Fam.). —

Le medemo gî datra na ôla da peligrî a Rome, e per diaffo
heîm da nargé e da bîre, se nostravel meffo dîst devot e sant.
Per via de quêt fôvel a Rome delug heîm ingrû e fînamî prò
certz Cardînal. W dî, ch'èl fî intè l'ospedâl di peligrî,

vègn' 'n Cardinal a odèr quist' pelegrin, ch' è illò da
diverse prouincie. Quand' quist' Cardinal arriua delungia nost' om,
dis' i pellan' con la man' s'eu la scialla: „Voi siete un' uomo
santo.“ S'eu 'n quist' se pensava nost' pelegrin: „È, na mò damana
l' offi' da la villa, catan' santo“, che jeu sun. Quist' fò 'n
ost' de 'n lueg, chiamè la villa, olà che l' „uomo santo“ g'era
gond' a lèint' c'con qual ch' el aveva 'n min de chie' da strille,
per via de quist', ch' el restava deb'it e no pagava mai. —

Le vedemo na ma ita a Roma e pèlla 'n corp sant, che porta
a chiesa per venne. Arriue' ch' el è aghosa con quist' corp s., le
piet' ora a questa comunitè, ora a n'atra; no degià n' a
gran ueriga de le comprè, perchi ch' el damanava plü tutt l'eu.
Inquand' el compra la Curia S. M. e se le fè portè. Le
dè, ch' el dō ugn' impara, i va le Curat de le lueg m'entra
in fin a Lodova, olà ch' el è 'na osteria. El se dà, ch'
ei s'entra meffo bel davant a quist' osteria, olà le pelegrin
palsava in pùc con sò corp sant. Al Sabit che le Curat
le ueriga, dis' el: o vi mò un' pùc d' osteria, ch' jent' o' pagè
l' ägua de vita. An ha da savè, che quist' prò fò per atr
plü tutt avere e ch' el i plàdova plü a b. ch' a dè.
Quanche nost' pelegrin ha bevü quist' ägua de vita, dis' el,
o quist' è pa le prim' miraco, che quist' sant ha fat el.

~~~~~

Le medemo fô davant a le Vicare con d'alg' altre persone,
ch'aveva da fà con signoria. El alda, che le Vicare di? a un:
s'oste gi' jeu sottrù? Ieu t'ò bèn dèidè jeu jau, s't'ò:
Nost' om, va prò a quèl che d'fua gi' jeu sottrù, e d'ò: s'ò:
Sé, preja per d'mà nobl Sign. V., ch'el te dèide jeu sottrù,
ch'el te dèida pa bèn el; uè, che nobl S. V. n'ha pa
dèidè trench el jeu sottrù. -

Il om vedè de passa r'ònant agn, el meffo tutt dagnèra
seu n'fue ponnù, e se fàss'ate tutt le sé che chraciale.
S'ò fì avef' avù plu' gran, ch'el avef' dit valq' pater nassr,
e efo pensè a la mort. C'era de quètt d'el n' d'ò: p'ò:
ne fàss'è, pa m'è, de di valq' pater n. e el pensi d'entrà
a la mort, che s'èis tant vedè? Pensè a la mort? resp'gn
le vedè. Ieu ne pensè p'a nighiamò de mori jeu, bèn, bèn
d'ò le fì: per quèl desp'n bèn impò pensè a la mort se
savèise pa, che Sant Paul diò, ch'an desp'ore con timore
e tremore. Eh resp'ogn le vedè, s'ò: an se pa bèn nigh
el da mentr. -

Le medemo va n' d'ò a se confesè. Quanch' el legin la confessioni
ne se gnèvel meffo con le Confesur per via de la penitènz. In quan,
d'ò leval seu e d'en va f'ora de confesional brontorè e
diò: j'ha fat u de se gn' plu' quilo' a ne confesè, m'ò

inchiandò n' la menò le Tantarèlla i.e. le Italiane.
No'm vede da chi agn se lamentava una òla che l'ist s'è
modé, e ch'èl n' è plu' nà, sco zagan: „ El é bèn 'na
misericordia d'el, ch'an va de continuo mettàn seu valz de nù,
infiamai quist proi ne pò se parè de mette seu ghiz coper,
reuzer. E la mettè seu chize burtz pichia' mortai, chi che quist
è ne sai pa pen per at, no' ~~che~~ quèl tant vèrghi, che d'ò
da quèl pèl ch'an ne posse plu' fà chi, ch'an vò. Saffia
se la deven bona, e n'fima con quèl èl padiven fà chi, ch'an
orova. Mo' desèim, despi ch'èl é vegnè seu quist burtz pichia'
mortai, pèl rissen ch'an n' alse plu' fà nia! —

Un vede d'ùn da chi agn à 'n' nà, ch'èl amà trop massa
e da ora de quèl le lascià fà chi ch'èl orava. Le milt d'unca
gnè de d'è m' de' plu' ric e plu' insolent, e fàsona gran
displeasèis a i visins. N' de', ch'un se lamentava proi
quist vate, de cheze ingiuria, ch'i é stada fatta da quèl
milt, dis' le velle: Ié, Ié, èl é bèn 'n' pù' ric, Ié,
no' almeno èl bel. O Ié, Ié, dis' l'at, illò èsse ^{ragion}
Bärba N., le nesco èl pa bel quèst?

Al piccè mütt de sett o ött agn pittana' nesto 'n' di
e se lamentava ch'el i dorà le ventr. Sù a una i diò:
pò s'el to dō le ventr' nēfē meffo anē: pazienza
e doré, ch'jeu se sa ch'fà jeu. Gide a me fà guidē
de cazzü, scraja le mütt. La fiera una una a i fà quē,
e grō de cazzü, ch'el se mangia con le più gran appetit.
N visin, ch'ha aldi tāt, e che l'aldiva in albina raspan
la fana, le chōda e diò: Albro (quēst. è sō inom)
t'hal l'ascrē desim de le bōci le ventr? Oh, nō, nō,
respognē, ch'ella se m'ha fat la fana (l'fina) plina.

Le medimo brōva, studiē o bramentava ingnē ch'el sō più
accidch'el le incas a studiē. Mütt de mütt diò le più
n' dē: Dime nō, porchi f'voste pa gē a studiē? (1) sen
podēi mangē ingnē de pan de garmēnt, fē la risposta.

Al atr piccè mütt ē giu intē ota a 'na rozza. El pēna ch'an
s'ē tēte prō e past, mütt quēst mütt man de mangē tāt
a rotta de cōl. infina ch'el se podō plu. A l'ordē, ch'el
ē nichianō tanty de crassura, e de caniffli (Nigeln, Niggel) e
cāmēdi avostis sen 'n' masa, müttel man de pātē. La fiera,
ch'ē prō quēla masa le damara, chio ch'el i mangia
oh, dīfē, ch'jeu n'ha incas le ventr de nostra vachia
lascia.

O quella 'stei ne vai pa a me confesse' jura passa⁷,
diss' 'n' picci mull a sò pèr. Cò pa rò, di' le pèr. È
ne vennèis quèlla biescia foscia, se poi gi, parchi ch'èlla me
fèr dagnòra blasphem' et le blasphemie e' pichi' el. S'au va
dunca a se confesse', nèpèr impèrmètte de ne lo fà plù, e chi
ch' an impèrmètte', sefèr inchiè' nantegne', fèrò fèrò mi
de ne gi nètt nà. Oh se vighn' pensep sura la con-
fession', sco quètt picci, g'èfèr nanco a se confesse' e me;
nape a l' incuntra o pa min vita. —

Un mull da maridè', corosciu per sùs l'offenader, va na oia
con 'n' atr a morose. Juanch' èi fò pro la chiosa, oia che la
morosa doua efr, mètta sen la littra e va sen da finestra.
Inte quèl i alda la patrona, vègn fàra de sùu, chiamona
e scamèncià a i resèc'. Sen 'n' quètt di' le l'offen': o
mia lina mada m... g'èfèr pen vema' ite e pensep bel
delungia bärha T. e stède bella quèlla e l'ascene, fà
~~per~~ nos. Odè, j'ha incocu m' fòn prò mè, ch' e'
permò da nètt prò, de' dequèl se poi fà in scen
plan'. S' j'en fape sù, se m' a l'èss figure degg'n.

Nâcompagnia d'omi gî na ôta a la Curt de St. Armand
a Ilizîa. Tra quîz fouel inche barba N. che da via
ch'el è plû loft vedel, stentara a gî e ne pavaa ganô
pelfe. 'N boccon de strada denant, el'è ariva a
la Ilizîa d's le vedel: gî de pen demà nos fogn, che
pen vegne pa lèin d'ò jèn can la grazia de Die. I fogn
s' en' va Inca dant fôra, e fôra bel inche Ilizîa
barba N. gî can sù, d'armene, infrade, sen per Ilizîa, ^{Uanche}
Arivé a mezza Ilizîa sliziel fôra, ch' el fop mîss
tomè. Sen 'n mîss di' un de la compagnia, ch' è in
Ilizîa: cant cènti, che Barba N. fop mîss tème colla
grazia de Die.

'N cènt Prô' scamençâ 'na ôta in d'è de Pasca se nâ
viscen sù a fardica: nâcœu vorep: ne ffo che fope,
tutg quantg, ghiotg. La gènt de Ilizîa se chiarâ e
ne sand, chi ch' el minâ. Chi ch' j' ha d'è na ôta
d'è per nichamò, continuava le lèndam: nâcœu vorep,
che fope, l. q. ghiotg, no' nò da vin, o da âgua de
vita, no' da nob, ch' el è plû quîch, cioè⁷ dalla
grazia dello spirito Santo.

17
Nati l'aducadi contava 'na che inte la padron, cò che l'el
Signor Uddie amò Adamo e Eva pruma ch'ei comets le pichet
e diso in ultima: sen la sera de quèl del disgraziò, in quel che
Adamo e Eva pùra fomena, la fat quèl lur' pichet con mangi
chi pan, ch'el i d'proibi, vègnl donende a crasse' a,
e l. per se serviti con i, sco el faò dentra, per chi ch'el
i onora bun, sco m'père a lù' propi m'istun.

El vègn dunc in te quèl bel d'art, (biana) m'istun, e
n' i vègn nia, sco l'el atre, che, ch'ei scrichia ad m'istun.
De quèl s' en faò l'Uddie merveja e chenda, Adamo,
A. I olà offe m' ? Le sun quilo', respagn A. D. S. P.
chi ferte pa? A. M'ia, ne fèi, S. P. P' se vi qua,
vi qua da mè. A. Oh, s'jeu ne m' infide. S. P.
cò pa nò? A. Eh, s'jeu ne dante! S. P. Dode' to dodeff,
cò pa che le le dode, ? A. P'chi ch'jeu sun d'zun?
S. D'zun? S. P. Ch' t'ha pad'it, che b'ez d'zun? A.
Jeu me vègnl b'èrn' infest, S. P. Inseem! Haste forse m'age'
de chi pan, ch' i' ha proibi? A. Signor l'è.
S. O bocca de malad'it!

Quinta carta. Carta.

Mi care Amico ! Da l'ultima tua lettera de le 12 de förm
vèzghi, che t'ha, avü la fortuna d'arpe' l'itg : libri de la
Signor Bärla, e che te pèrse d'i vèrre. Giacche to S.
B. è 'n om de gran stüdio e de gran savèi, se ne dubiti
mà, ch'el n'abbe ma de les plu' belle librerij. Se mìa
ch' 'e se libri a se, e ch' 'ta bel cotant d' itg, fat ü
de n' en' comprare plu', se fossi neffo impo' curiü de savèi
le numer, la sort e le pris de quist libri. T'avrà
senza dubio 'n catalog, olà ch'el sta tutt chi ch'jen
desidera de savèi. Se t'orespes avèi la bonle' de
me te mèn, m'obligasse infinitamènt. State
bèin e conserve in bona sanité. —

Sincero amico A.

Mi care Amico !

El ne desplaö grandamènt de ne avèi podèi avèi
'n Catalog di libri, ch' t'ha arpe', de che te diso,
de n' en' avèi cistess degun. Sen stènta bèin a crèje,
che to S. Bärla, ch' int tutte les cose, fò l'ordine

insemp, n'abbe poseru' n' catalog de s'ua libreria, ch'
el considerava semp, se s'ua plu' gran ricchezza.
Intant oseru' bel da l'ua (v'ltra), ch'el serai pui da fa',
ma che le pri' me pe' n'afra att, l'altra, che xpi se'n
la, bel vennu' g'iotant a signur n., che n'avrai manghié'
de se li fora i plu' p' l'ugn. Inquandò se se fese, 'na
lecitazion', sieste tant bun a me serì, che f'j' ha de
l'orella, vègnì. State hein e conservete.

To fedel amico M.

Mi care Mercader!

De le chival, che m'avèis, menè, me sursi n'è n'ia
contènt. Prima ne me pläil bel n'ia quèst coru' blanc e
ross. Sen l'orese o l'ut blanc o l'ut ross, m'fama, d'un
coru'. Despi' hale prò 'na vita tant cürta le cöl n'afra
lung e sotli. I piö davant p' l'ugn ei, mò chi se d'ò
ne me pläs, anzi le cümp ne p' stroppe. El serä
pa le viade, che f'è valz, despi' hale i enbli 'n' p'ü
lagremu'. S'enza ne parest, ch'el ne f'ip n'ia mal
in calés, a reitè' ne l'hai m'bianò prave. Se

callòis de trèi zocchini, s'è le salvi, s'è nò, uel le
nèi colla pròna occasiùn. A die intant.

Voss sincer amico M.

Mi bun Signor:

Che le vin da quèl an ne sia tant bunt, che quèl
da l'an passè, per via de les gran pleures, ch'avun
avun quèl isse', cregi, e liff le dis; no' ch'èl fop
pa tant rie, che quèl, che m'èi menè, n'avessi mai
credù. El n'è demà a se, no' èl è pezzorant, sco val
de rie. Sen spore + ch pa, ch'èl se comodeje 'n puc,
joss ne fosse possibl de le beere. Sen ves preje
dunca' de m'en menè dis urne, d'atr, no' de min che
quèl é, s'è ves le mènt zurec, por, ch'èl atr ch'
a se ne pon fa d'è 'n ~~vin~~ ta' vin, in caso ch'èl
ne se comüda, e de tant d'a se n'hai de ho. t'è m'ieu

Voss servidù. M.

I'orese gian' savèi, ch'è che t'ha fat can i ^{gros}
~~ch'è~~ ch'èu t'ha menè da puc, dè che te seris,

ch'è jà d'en mèn in dō. Ch'èl se l'è l'èr intè.
 ch'è païs, creajì bèn, Ch'èl nò d'èr in sèn, che le
 seies impòne. Sen n'ò d'è n'ia p'or jacobardy de r'è n'è
 p'èr a marco, pen ch'è n' sapo, che l'imp'igghoy bèn.
 'ai n' quèst han dagn'ora da, ch'èr con i d'annà. I d'annà
 o l'è, los rich'èz, e' domà n' gran bèn, I'ann' on f'è n'
 l'ann' u'so, s'è nò ne v'èl n'ia, anzi trach d'annà intè les man,
 I'ann' n' cap'èr n' gran mal e pò essr s'ua ruina. Qu'èis
 se m'èl mai desmentie', despo ne sarà t'ùl l'èl d'agn'ora
 bèn vegnùt. Stale bèn e c'onservate s'emp' in bona
 salute.

N. N.

Forti!

Hain d'f'ist, Inni Hain d'f'ist d'ickman.

Ne le d'è
 A c'or f'è
 S'è t'has lost
 Che d'ò mort
 Ne le g'ò n'ia
 a superbia. —

(r. f. 102)

Le 6e Zingun Ina Giffnerung.

Chi de confessa Davè: fallè
Mostra, ch'èi res' s'emendè;
Chi che n' d' mai esse ingiannà,
Mostra ch'èi ama i picchià.

Nai uill Ina Infundun na S. M. M.

Umana cosa è le fallè
Diora mò le persone;
Pardona ducea ai nemici,
Despò aveste trecent' amici.

Ina uill Ina S. M. M.

È n' d' vendetta
Poi benedetta,
Che quella che s'empò cùra
Se fà bèn
A chi se fà mal procurà.

Gaudin uill in der Linderhoff.

Inlla gran passùn
No fà mai 'n' azin
Pozchi t'arrischié
Seul mäs iusté.

75

In jütn nîn b' Montf' gepöc's Allm.

Chi ch'ama la virtù
E schiva le pighie',
S'ie de nent o de de'
Quèl pläs a lütz, quel sù.
Des Lob.

Vègneste l'alidè
Sai che te merite,
Pesse te pense'
Ch'el e robes ditte,
Ch'avèi teu te despes,
O che te podespes.

In Indisfistfist

Nos nes lamentun
Ch'i des, che nos un
In quèst Mond a vire, e' pütz,
E fassun mippò con lütz
Sch'oi n'ess mai 'na fin'.

In grotte Grotting, Längur.

Pòr i agn, ch'ha da gnì
Nè se mèp an' nudrì
Nafra gran' speranza, nò
Ch'a la fin' inquando nò
Pòr ueste' ingiannà. -

Der Grotzsch

Pigne des facciadù
Arroba a l'arpadù
Mò vigne avarun
N'arroba a degun
Ch'a se inffèp.

Der Grotzsch del Grotzsch.

Sen che soffea le vènt da sorèin
Seraste prò fütz bèn' vegnù
Luminia mò le vènt de rēdiùs
Seraste prò fütz mal adù.

Simpatia fimm^{da}.

Amici, che fide scomett
Inte la fortuna,
E neure, che plerja impormett
E n'en da degüa.
v

Man solc mit l'innu st fimm^{da}.

Chi se manda con giudice,
Senza chare sen la belligga,
Senza ascolte tò cie caprie,
A desideré gran ricchezza
S'en sta bëm e serà felice,
E godra semper la loggèzza
Senza n'invide valgügn
A ne moleste degügn.

Le singulare l'ide.

Ieu crêye in Die Père (padr) Omnipotent Creadur
 (Creatur) de l' Ciel e de la Terra. E in Jêsu Cristo,
 sô unigenito fi et noss Signor. Ch'ê stê concetto da
 l' spirito Sant, e nasciû da M. Vêrgine. Ha pati tot
 a Anzio Pilat, ê stê crucifigê, mort e sepeli. Jû
 gën a l' Infèr, il terzo d' ressuscitê da mort. Jû seu
 a l' Ciel e s'ê sentê a la Porta de Die Père Omnip.
 tent. Da oi là hal da vegnî a judichê i viess e i mortg.
 Ieu crêye inte l' spirito Sant. La Santa ~~chiesa~~ ^{chiesa} catholica.
 La Comunion de Santg. La remission di pechiâ. La
 resurrezion de la chiâr. La vita eterna. Amen.

I. Gantzlied.

Johann Hevart.

Wien 1817. p. 11. m.

- a) bestant. b) imbest. c) Casus signum.
 d) mânt. n. vîbl. B) mânt. f. m. l. f. j) fîn. m. f. l. g.

In ymgen an:

- 1) das gble. a) mânt. il, l, le; un p
 B) mânt. la, l' i äna
 2) den jast. a) mânt. i b) mânt. (les.)

B.) Im Indefinitum:

- a) nominativ: Chi, Ché'; suffig. le, la, un, una; pl. Q.
 b) gen. De chi, de ché'; " de le, de la, f.
 c) dat. a chi, a che'; " a le, a la, a un p
 d) Accus. Chi, che, chi...
 e) Vocat. —
 f) Ablat. Da chi, da ché'; suffig. da le, da la, f.
 II. Genetivus.

Das Genetivus n. f. Indefinit. findet artistel.

Definit. E.g. la chiesa, l'art (Garten). Im Indefinitum
 nur ein artistel, adu. potu, un Kasusgenitiv: de, a, da.

Sing.	Plur.
l'père, der Vater.	i pères - die Väter.
d'l père	d'i pères -
a'l père	a-i (ai) pères.
'l père	i ^{re} pères.
o père	da i (dai) pères.
Da'l père.	

l'amico	i amici	NB. Con wird oft mit d. Art. suffig. e.g. con'l = col; con les, colles; con la, colla.
d'i —	d'i (di) —	
a l'amico	a i (ai) —	
l'amico	i —	
o —	o —	
Da l'amico.	Da i (dai) —	un amis = gel. pl. amis = fch.

fem. la fia	l'ar.
la fia	les fies,
a la fia	les fies,
la fia	a les fies,
Da la fia.	les fies,
	o fies,
	(Da les fies.

Mit mir. Vokal ab initio:

l'anima	les animes
De l' —	De " "
a l' —	a " "
l' —	les —
o —	o —
Da l' —	Da les animes.

Yebrauf des bestreut. Artillerie.

1.) bestreut. augenicht Personade. Tars; e.g. le chival e bel.
la scimia e' un animal astütt.

2.) Nam. d. Wallfahrts, Provinz. n. Schluff; e.g. l'Europa e' plu
piccra che l'Asia. le Tirol e' 'n' pagg, che pläs a
trench (o. n'ich g'sfällt).

3.) Familienname. e.g. le Soppalä, l'Althony.

4.) Fautnamen d. Winters, (n. brüf), la Maria; la Barbara
e' na bella mütta).

5.) Nam. & Jöke n. Muntforn, si adess predcal. z. l. le die Jove;
Mercurio é le die di mercadantz e di lèri; Marte é
'na ôta (una volta era) 'lê die d' la vèrra (guerra).
Êe é 'lê Picero de nôst tēp.

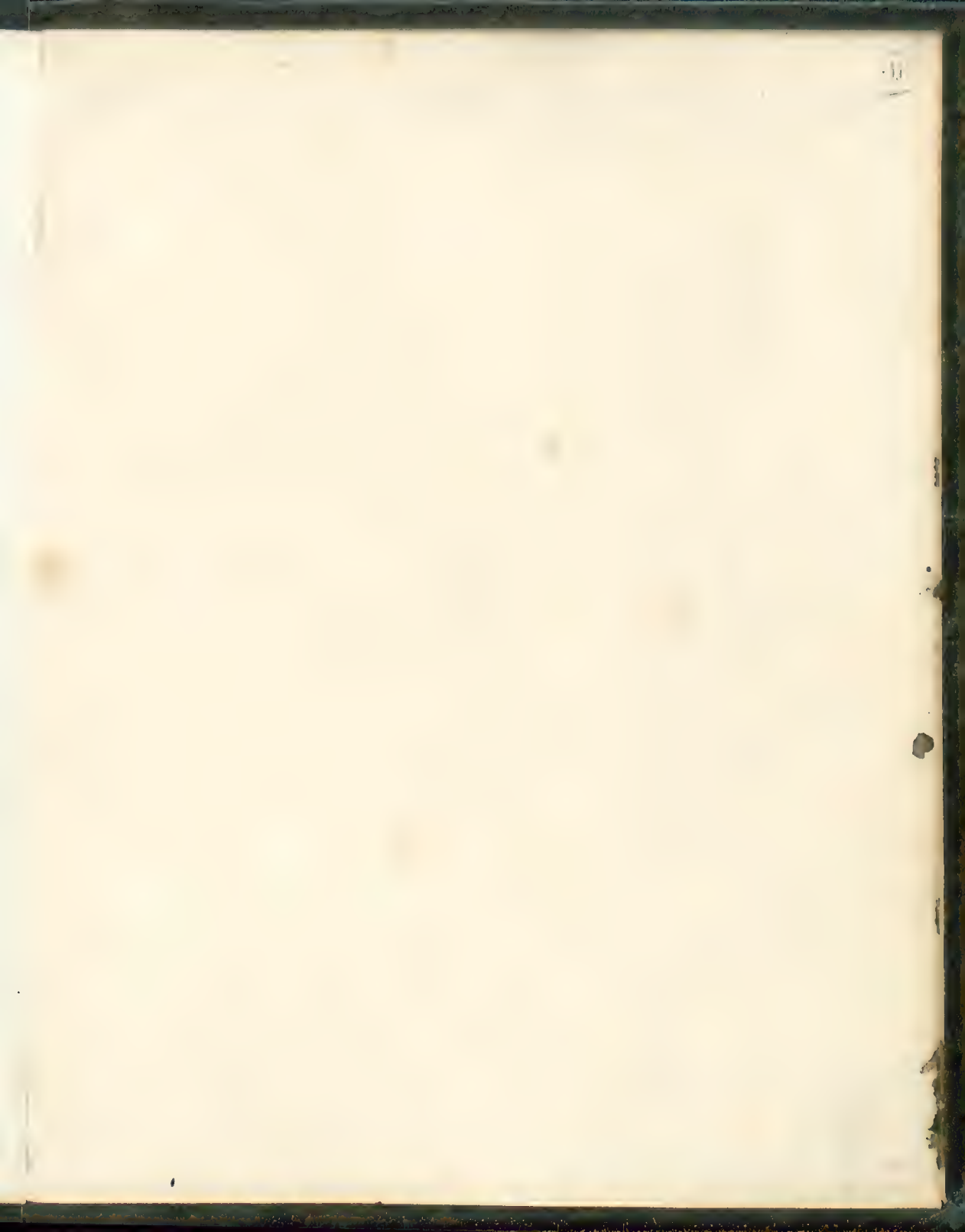
6.) Jui beshint. Juvuet n. Zagn: 'Lê forà fô quest an
, n' mēis Deliciu (il febbraio fû q. a. un mese debr.),
mô 'lê Settembr ha fal da bestia (fûndestlunt).

7.) Wm n. nimin Jfuit d'et unatit. Kājnal Jui Rndr. Jp.
e. g. êl ha 'lê nās coeſſe (coettiche, od. coeude): no
fal nin rôſn Rāſn: ella ha les giames stortes (le gambe
storte).

8.) Jui allura beshint, Jnduradant: e. g. col tēp e
cola poziôrta fêſt 'n lūt. Mip Jfuit man allat;
aidé le bun d'ê, Jut, tag vint Jfuit. La trà a la
grana, nō gup gubm. -

B:
mit d' un beshint. Astrol. Jân, Crost.

fde le/ Jân	di/ Jân	
de —	de —	
a —	a —	
fde a/ —	di/ —	
de —	de —	

Halbeskronen Ihre Hofkapelle!

„Endlich“ werden Sie sagen: Sie haben mich erst...
 zuerst in der That in die alten Gymnasien.
 Zetelogen, um den Nicolaus Bachter zu finden. Richtig
 Andinote so für in den Jahren 1806, 1807, 1808 u. 1809
 am Gymnasium mit dem Gaimatbood: St. Cassian (also
 ein vergebener Badiot oder Abtiner). Gleich darauf ist
 an den H. Viratun u. H. Cassian, um die ägyptische
 Latun. Lange keine Antwort. Jedoch in der That
 ist unser Gymnasial-Gesicht n. fand sub 3. Okt.
 1818 angewandt, daß Wolfgang Nicol. Bachter an diesem
 Tage Concurs-Pflichtung machte (in Jänner) fast ein
 Grammatikal-Leser - Rollen in Brixen. Im Rollen
 erfüllt aber ein andrer. -

Der 8. Legen ffrüh in einem auf R. Cassia, ffrüh
sam den bairigenden Aotook u. da finden wir die

unvollständigen Daten über ihn.

Ich habe ihm noch beizufügen, daß er Feldkaplan
war u. arbeitete in einem Militär-Hospital
zu Mailand als Professor wirkte. Um lange, konnte
nicht näher werden. —

Mein Onkel ist Herr Ober Nicolaus B., geb.
in Wittenau (badiſch: Lor (auf Signier)
Micozà de Rii) nicht mittheilen. —

Mit innigster Verehrung

Brixen, 7. Juli 78.

Hr

gehorfamster Diener
Dr. Wittmann

Mr J. S. B. V. W. '1000000
no 3.

B. a. s. d. r. u. y. w. o. t. r. u. s. p. a. r.
o. r. y. d. h. 's. e. ~ ~ ~ ~ ~ p. e. d. r. v. e. t.
p. y. p. u. r.

d. s. p. s. e. y. m. e. l. b. f. r. a
b. w. 4/7 878.

and
O. Rostney
Mf

Herzogthum zu Frankfurt !

An die Herren in Jena so freundlich schreiben
n. 30.5. d. J. den ich ganz große Anbiederung.

Das fragl. M. ist richtig von mir n. dem vor vielen Jahren
nach Leipzig. Der liebewürdige Polyglott Hermann Lotze in Leipzig
hatte aus unserer Progr. (1856) erfahren, daß ich zu einem
Latin. Gram. Materialen gesammelt habe. Er schrieb mir n.
drängte, die Arbeit zu publicieren. Mein Auktordantat:
Ein Manuscript würde mir im Leben öfter. Das Buchlein (auch
ohne Zusatz) werden, n. es annehmen und, weiter zu arbeiten.
Nun hat es dringend, ich das Post-Material zu überlassen n.,
hat mir für c. 30 Logen (Brief) 30 Haler. Ich schickte ihm
daselbe n. es fandte die 30 Haler. -

Was in Jena Jenaer „Album“ steht, ist nun richtig nur genau ab
Compendium des Buchs Gram., die ich von H. J. J. J.
Jena auf einige Monate gegeben hatte. (Jena Jenaer

in Lissabon, 2 Bänden u. Litteratur heraus, starb vor 10 Jahren
als Dekan in Lissabon. In Lissabon Grämat. konnte ich später
nicht mehr nachfragen). -

Wie ich oben bemerkt, fand ich von H. Lotze i. 120 Fächeln;
die letzte 40 in letzten Blättern, die eine andere gegeben
zu sein schien. Ich sammelte allerlei Notizen über die man,
speziell Dialekte, bes. die u. Lissabon u. Abtei, welche
sicherlich in der Vocalisierung abweichen; die letzten haben
mich ei, wo die Abtei ai sprechen: savéi (sapere), savéi;
podéi, podéi u. s. w. Hier waren viele Rätsel, auch das;
ich habe H. Lotze unbekannt die wörtl. Übersetzung (Stau u.)
griff ich geschrieben. -

Ob in meinem Compend. die Lissabon die Orthographie genau
eingesetzt wurde, das ich nicht mehr mit Bestimmtheit
sagen; es ist zu lange für. Ich habe dann H. Prof. das ziemlich
schreiben, daß es die Lissabon ist, um sie nicht mit der
meinen Programm übereinstimmt. Ein Distinctionum ist bes.
das η finale = η , was Lissabon nicht hatte.

Lissabon. Vorrede bei ich schon sagen, daß sie sehr nett
war; sie enthält eine sehr schöne. Beschreibung der
Lissabon Sprache. -

Als Lissabon noch H. in Lissabon war, kam er oft zu mir, u.
sagte mir, daß Lissabon die Lissabon u. Lissabon
vielleicht gar so oft confusion. Ich aber das noch das
Lissabon, was geschrieben worden ist in Lissabon. -
Lissabon zu Lissabon die Lissabon. Damit man, die Lissabon
Lissabon mit Gewalt zu Lissabon. Ein ganz anderer
Weg. -

Ich, Lissabon Lissabon Lissabon, glaube ich auf alle
Lissabon Lissabon zu Lissabon. Ich weiß, daß Lissabon Lissabon
in Lissabon Lissabon Lissabon ist. Lissabon Lissabon.
Mit einiger Lissabon

Lissabon, 1. VI. 78.)

Lissabon
Lissabon Lissabon
Lissabon Lissabon

1870. The first year of the new century
has been a year of great change and
progress. The people of the world
have been united in a common
purpose, and the world has been
transformed into a new world.
The people of the world have
been united in a common purpose,
and the world has been transformed
into a new world. The people of
the world have been united in a
common purpose, and the world
has been transformed into a new
world. The people of the world
have been united in a common
purpose, and the world has been
transformed into a new world.

Indem ich Ihnen die mir
kurzlich geführte, so feine und
liebe, daß die gemachten Sachen in
seltene und kostbare Gegenstände
sind. Ich bin Ihnen sehr dankbar,
daß Sie mir noch mehr so.

Ich habe Ihnen bei meinem
Tode eine sehr bedeutende Menge
meiner sehr schön und groß
gelegenen "Lagerhäuser" hinter-
lassen, die ich selbst nicht mehr
für "Lagerhäuser" habe, und ich
möchte, daß Sie mir noch mehr
von den "Lagerhäusern" de
Herrn, die ich sehr ansehe,
nicht mehr so viel habe, aber
Pferde, die ich sehr ansehe,
habe ich mir vielleicht gegeben.

[illegible]

Odde följande Grupp med
föreläsning på sinna Sköndal
med Gröfver anordnade

H. Rappin 4/7 1878

med följande
C.

